

Názov stratégie CLLD:

STRATÉGIA CLLD

Miestnej akčnej skupiny

ZDRUŽENIE DOLNÝ ŽITNÝ OSTROV

na roky 2017 - 2023

Dodatok č. 3

Verzia 3.2

aktualizovaná v zmysle Systému riadenia CLLD (LEADER a komunitný rozvoj) pre programové obdobie 2014-2020

Dodatok č. 3 bol schválený najvyšším orgánom MAS ZDŽO dňa 13.9.2022

Názov MAS: Miestna akčná skupina ZDRUŽENIE DOLNÝ ŽITNÝ OSTROV

IČO: 42113113

Abstrakt

Miestna akčná skupina Združenie Dolný Žitný ostrov vytvorila svoju Stratégiu CLLD využitím pestrej škály relevantných metód na vyvážené zapojenie občanov, profesných a záujmových združení a zástupcov jednotlivých sektorov v rámci pracovných a tematických skupín. Využili sme skúsenosti z obdobia predchádzajúcich rokov 2007-2015, kedy organizácie v území spolupracovali v záujme dosiahnutia cieľov platnej, avšak EÚ nepodporenej ISRÚ, ktoré sa čiastočne podarilo realizovať vďaka podpore NSK, investovaním vlastných zdrojov, zapojením územia do Programu cezhraničnej spolupráce HUSK 2007-13 a iných podporných programov (EACEA, V4, a pod.).

Rozšírením územia o mesto Komárno a obce Združenie Most Priateľstva, ako aj vstupom do nového programového obdobia 2014-20 vznikla potreba spracovania novej spoločnej multifondovej stratégie pre 30 obcí okresu Komárno a 3 obce okresu Nové Zámky. Zberom aktuálnych informácií a názorov v-o území, ich analýzou, identifikovaním potrieb územia na jednej strane a zberom informácií o možnostiach získania podpory na ich riešenie na strane druhej sme sformulovali ciele a víziu rozvoja územia MAS ZDŽO. Strategickým cieľom je **„Do roku 2023 prispieť k zvyšovaniu konkurencieschopnosti a dosiahnutiu vyváženého rozvoja územia MAS ZDŽO vrátane vytvárania udržateľných pracovných miest, zvyšovania atraktivity a spolupráce v území a zabezpečenia podmienok pre znižovanie sociálneho vylúčenia obyvateľov.“**

Stratégia integruje aktivity podporovateľné z EFRR aj EFRV tak, aby sa vzájomne dopĺňali a tak, aby jej realizácia v podunajskom regióne vo veľkej miere prispela k napĺňaniu cieľov Stratégie EUROPA 2020 na území takmer celého okresu Komárno. A to s ohľadom na dosiahnutie čo najvyššej miery efektivity využitých NFP, zavedenie čo najväčšieho spektra inovatívnych prvkov, prístupov v zmysle podpory tvorby zelenej a striebornej ekonomiky, teda maximalizáciu trvaloudržateľných výsledkov jej úspešnej implementácie pri zachovaní (resp. zlepšení) kvality životného prostredia, zabezpečení vysokej miery začleňovania zraniteľných skupín obyvateľstva.

OBSAH

1	Základné informácie o MAS	4
1.1	Identifikačné údaje MAS.....	4
1.2	Vymedzenie oblasti a obyvateľstva, na ktoré sa stratégia CLLD vzťahuje	5
2	Vznik, história a tvorba partnerstva a stratégie CLLD.....	7
2.1	Vznik a história partnerstva.....	7
2.2	Tvorba partnerstva a stratégie CLLD	15
3	Analytický rámec	19
3.1	Analýza zdrojov územia.....	19
3.2	SWOT analýza.....	63
3.3	Identifikácia potrieb.....	73
4	Strategický rámec	77
4.1	Definovanie vízie a strategického cieľa	77
4.2	Stanovenie priorít, špecifických cieľov a opatrení	78
4.3	Súhrn strategického rámca.....	81
4.4	Integrované znaky stratégie CLLD.....	83
4.5	Inovatívne znaky stratégie CLLD.....	85
5	Implementačný rámec	88
5.1	Popis riadiaceho a implementačného procesu	88
5.1.1	Riadiaci proces - organizačná štruktúra MAS	88
5.1.2	Implementačný proces.....	89
5.2	Akčný plán.....	91
5.2	Monitorovanie a hodnotenie stratégie CLLD.....	121
5.3.1	Opis monitorovania a hodnotenia stratégie CLLD	121
5.3.2	Monitorovacie ukazovatele	129
6	Finančný rámec	131
6.1	Financovanie stratégie CLLD.....	131
6.2	Finančný plán pre opatrenia	131
7	Zhodnotenie prínosov stratégie CLLD, jej synergie a doplnkovosť	133

7.1	Prínosy k zlepšovaniu ekonomického rozvoja územia.....	133
7.2	Prínosy k napĺňaniu cieľov PRV	134
7.3	Prínosy k napĺňaniu cieľov IROP	136
7.4	Synergie a doplnkovosť stratégie CLLD	137
7.4.1	Popis iných stratégií, ktoré sa na danom území realizujú, resp. plánujú realizovať	137
7.4.2	Synergie a komplementarity	139
7.5	Popis multiplikačných efektov	141
8	Prílohy k stratégii CLLD.....	144

1 ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O MAS

1.1 IDENTIFIKAČNÉ ÚDAJE MAS

Tabuľka č. 1: Identifikačné údaje MAS

Údaje o MAS	Názov MAS	Miestna akčná skupina Združenie Dolný Žitný ostrov
	Dátum registrácie v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov	31.10. 2008 VVS/1-900/90-30066
	Sídlo	Klížska Nemá 52, 946 20
	IČO	42113113
	DIČ	2022419630
Údaje o banke	Názov banky	Prima Banka Slovensko, a.s.
	Číslo účtu	3819151003/5600
	IBAN	SK17 5600 0000 0038 1915 1003
	SWIFT	KOMASK2X
Údaje o štatutárovi	Meno a priezvisko	Ing. Rozália Szalay
	E-mail	ocuklnema@nexta.sk
	Telefón	+421 35 7795 913
Údaje o kontaktnej osobe	Meno a priezvisko	Ing. Rozália Szalay
	E-mail	mas.dolnyzitnyostrov@gmail.com
	Telefón	+421 905 437 881

www.masdolnyzitnyostrov.sk

1.2 VYMEDZENIE OBLASTI A OBYVATEĽSTVA, NA KTORÉ SA STRATÉGIA CLLD VZŤAHUJE

Tabuľka č. 1.1: Vymedzenie oblasti stratégie CLLD

Rozloha územia (v km²):			845,14
Počet obyvateľov (spolu):			82 764
Hustota obyvateľstva (obyv./km²):			97,93
Počet obcí (spolu):			33
	Zoznam obcí: Názov	Počet obyvateľov k 31.12.2014 *	Výmera katastrálneho územia v m ²
1.	Andovce	1 417	10 778 309
2.	Bátorove Kosihy	3 399	45 885 515
3.	Bodza	372	6 318 239
4.	Bodzianske Lúky	191	5 166 423
5.	Búč	1 151	31 500 942
6.	Čalovec	1 164	23 208 646
7.	Čičov	1 267	29 358 825
8.	Dedina Mládeže	454	12 781 249
9.	Holiare	493	9 884 661
10.	Chotín	1 383	20 424 094
11.	Iža	1 636	28 018 970
12.	Kameničná	1 929	34 512 194
13.	Klížska Nemá	496	11 952 639
14.	Kolárovo	10 632	106 822 783
15.	Komárno	34 461	103167662
16.	Komoča	940	13 476 269
17.	Kravany nad Dunajom	727	15 881 600
18.	Lipové	145	10578409
19.	Marcelová	3 764	35 749 571
20.	Moča	1 133	17 870 840
21.	Modrany	1 407	27 065 673
22.	Okoličná na Ostrove	1 512	29 889 940
23.	Patince	471	11 315 439

24.	Radvaň nad Dunajom	709	15 760 888
25.	Sokolce	1 215	19 421 640
26.	Tôň	790	9 498 558
27.	Trávník	725	18 617 762
28.	Veľké Kosihy	982	24 271 201
29.	Virt	284	4 678 863
30.	Vrbová nad Váhom	538	21695281
31.	Zemianska Olča	2 362	27942160
32.	Zemné	2 225	26 344 958
33.	Zlatná na Ostrove	2 390	35 309 627

Povinné prílohy:

Príloha č. 1: Vymedzenie územia a obyvateľstva MAS ZDŽO

Príloha č. 2: Doklad o súhlase všetkých obcí so zaradením do územia pôsobnosti MAS ZDŽO

Príloha č. 3: Mapa územia MAS ZDŽO

2 VZNIK, HISTÓRIA A TVORBA PARTNERSTVA A STRATÉGIE CLLD

2.1 VZNIK A HISTÓRIA PARTNERSTVA

Veľká väčšina obcí stojí pred potrebou riešiť značné množstvo problémov, ktoré sa nahromadili za predchádzajúce roky, ale aj tie, ktoré prináša súčasnosť a každodenný život. V tejto zložitej situácii sa ocitli aj obce Dolného Žitného ostrova. Reakciou celkom 19 obcí na vyššie uvedené sociálne ťažkosti bolo založenie mikroregionálneho združenia Združenie obcí Dolného Žitného ostrova, aby spoločne - na základe filozofie partnerstva - riešili nedostatky v životnom prostredí záujmového územia. Toto združenie okrem pravidelných stretnutí už malo možnosť pripraviť a zrealizovať aj niekoľko spoločných projektov, zameraných na aktivity mikroregionálneho významu. Dôležitými výstupmi týchto projektov sú okrem utuženia vzájomnej spolupráce aj vypracované živé dokumenty ako Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mikroregiónu ZoDŽO (vytvorený so zapojením širokej laickej a odbornej verejnosti), ale napr. aj Kataster príležitostí pohraničnej oblasti – Dolný Žitný ostrov, ktorý slúžil na propagáciu regiónu predovšetkým pre potenciálnych investorov. Mikroregión zriadil a prevádzkuje regionálnu skládku odpadov.

Týmto istým procesom prešli aj obce mikroregiónu Most Priateľstva – Hídverők na východe okresu Komárno. Obce začali úzko spolupracovať tiež v roku 1998 a okrem každodenných záležitostí spoločne riešili aj záležitosti presahujúce kompetencie jednotlivých obcí. Taktiež vypracovali PHSR mikroregiónu Most Priateľstva – Hídverők a aj Kataster príležitostí pohraničnej oblasti – Most priateľstva-Hídverők. Územie má obrovský potenciál v oblasti cestovného ruchu.

V programovom období 2007-13 vznikla na Slovensku možnosť začať pracovať v území v rámci prístupu LEADER. Obce privítali možnosť rozšíriť dlhoročné partnerstvo obcí o ďalšie aktívne skupiny – podnikateľský a občiansky sektor. Udialo sa tak na západe okresu Komárno (+obce z okresu Nové Zámky) v roku 2008 a na východe v roku 2011.

V rámci Združenia obcí Dolný Žitný ostrov v roku 2007 vznikla iniciatíva na prípravu implementácie Prístupu LEADER. V záujme integrácie všetkých spoločenských sfér do rozvojového procesu bolo založené občianske združenie Združenie Dolný Žitný ostrov s cieľom sformulovať miestnu akčnú skupinu. Združenie rozbehlo plnohodnotnú prípravu na

Program LEADER vďaka podpore Nitrianskeho samosprávneho kraja vo dvoch kolách v rokoch 2007 a 2008.

V súčasnosti funguje verejno-súkromné partnerstvo formou občianskeho združenia s názvom Miestna akčná skupina Združenie Dolný Žitný ostrov (ďalej „MAS ZDŽO“), ktoré bolo do registra MV SR zapísané dňa 31.10.2008 a vzniklo z iniciatívy združenia samospráv Združenie obcí Dolného Žitného ostrova spájajúceho 19 obcí z juho-západnej časti okresu Komárno, ktoré vyvíja svoje aktivity už od 30.1.1998, ako pokračovanie občianskeho Združenia Dolný Žitný ostrov založeného v roku 2007.

MAS ZDŽO sa dvakrát uchádzala o udelenie štatútu MAS, avšak neúspešne. Vďaka podpore Nitrianskeho samosprávneho kraja mali obce, neziskový sektor a podnikatelia v území možnosť získať finančnú podporu na svoje verejno-prospešné aktivity v rokoch 2009-2014. Týmto spôsobom sa podarilo zachovať záujem o prístup LEADER a zvýšiť povedomie širokej verejnosti o tejto iniciatíve v území. V rámci publicity podpory a projektov boli **každý rok vo všetkých obciach** organizované informačné stretnutia, na ktorých bolo zakaždým zdôrazňovaných sedem základných princípov/ kľúčových znakov iniciatívy LEADER:

- ⇒ Zdola – nahor : Prístup zdola nahor
- ⇒ Partnerstvá : Verejno-súkromné partnerstvá: MAS ZDŽO rozhoduje o smerovaní a obsahu stratégie miestneho rozvoja vidieka a robí rozhodnutia o rôznych projektoch, ktoré sa majú financovať
- ⇒ Multisektorový prístup : Integrované a viasektorové akcie prepojené a koordinované ako súdržný celok
- ⇒ Územná stratégia : Oblastná stratégia miestneho rozvoja zahŕňajúca 33 obcí
- ⇒ Inovácie : Uľahčovanie inovácie – stimulačný a novátorský prístup k rozvoju vidieckych oblastí (snaha o zmenu zmýšľania obyvateľov a organizácií v regióne)
- ⇒ Sieťovanie : Vytváranie sietí - inštitucionálne, vnútroštátne, regionálne a miestne siete
- ⇒ SPOLUPRÁCA : Národná a nadnárodná (cezhraničná s HU a LAGs4EU)

Okrem niekoľkých desiatok projektov podporených NSK v území prebiehali v rámci Programu cezhraničnej spolupráce HUSK 2007-13 aj projekty „Pre čistejšie Podunajsko, Európu!“ a „Upracme si Podunajsko“. Do týchto projektov boli zapojené obce z územia MAS ZDŽO, ale

aj obce z územia Most Priateľstva – Hídverők. Išlo o projekty, do ktorých boli okrem obcí a podnikateľov zapojené všetky aktívne organizácie v území – nakoľko boli v obciach organizované akcie na zber odpadkov a likvidáciu čiernych skládok, do ktorej bolo prostredníctvom významnej medializácie a úzkej spolupráce s médiami, obcami, neziskovkami, školami a podnikateľmi **zapojených niekoľko tisíc dobrovoľníkov v území**. V rámci realizácie projektu vznikla myšlienka spojenia dvoch MAS a vytvorenia spoločnej stratégie.

Vytvorenie spoločnej MAS pozdĺž Dunaja od Číčova po Kravany nad Dunajom by nebolo možné bez zapojenia mesta Komárno, ktoré tvorí geografickú aj hospodársko- sociálnu spojnicu oboch území. Preto predstavitelia oboch MAS (ZDŽO a Most Priateľstva – Hídverők) v roku 2014 oslovili Mesto Komárno so žiadosťou o podporu aktivít v regióne a o vstup do MAS ZDŽO, ktoré má bohatšiu históriu a skúsenosti pri uplatňovaní princípov LEADER. Následne všetky obce východnej časti okresu Komárno vystúpili z MAS Most priateľstva (ktorú následne zrušili) a spoločne so zástupcami podnikateľov a neziskových organizácií so svojho územia, vstúpili do MAS ZDŽO a vzniklo tak homogénne, spoločensky súdržné územie, ktoré ako cieľovú oblasť charakterizujú spoločné tradície, miestna identita, zmysel pre spolupatričnosť ale i spoločné potreby a očakávania.

V súčasnosti má občianske združenie MAS ZDŽO 74 členov a zahŕňa územie 33 obcí. Z okresu Komárno 30 obcí, z toho 2 obce so štatútom mesta – Komárno a Kolárovo a 3 obce z okresu Nové Zámky. Pre toto územie vypracovali spoločne túto Stratégiu CLLD. Členská základňa, ale aj výkonný a kontrolný orgán boli od začiatku formované na princípe verejno-súkromného partnerstva s ohľadom na spravodlivé rozdelenie rozhodovacích práv z geografického hľadiska medzi východnou a západnou časťou okresu Komárno. Členskú základňu tvorí 33 samospráv (verejný sektor, 44,59%, z toho 2 mestá a 31 obcí), ostatných 41 členov tvoria zástupcovia subjektov neziskového sektora a podnikateľských subjektov (55,41 %). Tento princíp bol uplatnený aj v zložení výkonného orgánu (Predsedníctvo, 7 členov), ktoré je zastúpené jednotlivými sektormi v pomere 3:4 aj v kontrolnom orgáne (Revízna komisia, 5 členovia), kde je pomer 2:3. Počet členov v jednotlivých obciach súvisí s celkovou úrovňou verejného života v týchto obciach. Celkovo je možné zhodnotiť, že verejno-súkromné partnerstvo je vyvážené po stránke geografickej, sektorovej, inštitucionálnej aj socio-ekonomickej. Viac ako 75% obcí v MAS ZDŽO má zastúpenie aspoň 1 členom z občianskeho, alebo podnikateľského sektora.

Harmonogram vzniku a histórie partnerstva MAS Združenie Dolný Žitný ostrov										
ROK	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
založenie MAS ZDŽO	x									
príprava územnej stratégie	x									
čiastočná realizácia územnej stratégie MAS ZDŽO financovaná dotáciou NSK, projektmi V4, EACEA Town Twinning, vlastnými zdrojmi, sponzorstvom, a pod.		x	x	x	x	x	x			
založenie MAS Most priateľstva (MP)				x	x	x	x			
príprava územnej stratégie MAS MP				x						
čiastočná realizácia územnej stratégie MAS MP				x	x	x	x			
aktivity v záujme vstupu Mesta Komárno do MAS ZDŽO						x	x			
zrušenie MAS MP po vyúčtovaní dotácie NSK								x		
vstup členov MAS MP do MAS ZDŽO, ďalšie rozšírenie								x		
príprava územia, začiatok analytickej činnosti pre vypracovanie územnej Stratégie CLLD							x	x		
podanie ŽoNFP na Prípravnú podporu MAS ZDŽO								x		
Podanie ŽoNFP na realizáciu novej Stratégie CLLD MAS ZDŽO								x	x	x
Realizácia Stratégie CLLD										x

Projekty realizované spoločne v rámci spolupráce členov MAS ZDŽO:

názov projektu	Miestne akčné skupiny pre lepšie Európske komunity - Local Action Groups for better EU Communities - LAGs4EU
realizátor	LAG Sredisnja Istra – HR, partneri: Miestna akčná skupina Združenie Dolný Žitný ostrov, Razvojní center Srca Slovenije - SLO Regional Economic Development Association for Herzegovina-REDA - BIH GAL VENEZIA ORIENTALE - IT Unitatea Administrativ-Teritoriala Judetul Bistrita-Nasaud-RO AGENTIA PENTRU DEZVOLTARE REGIONALA SUD-VEST OLTENIA Rzeszowska Agencja Rozwoju Regionalnego Spolka Akcyjna - PL MAS Hanacké Království z.s. – CZ.

popis projektu	Cieľom projektu je výmena know-how medzi miestnymi akčnými skupinami v krajinách EU, posilnenie inštitúcie občianstva v Európskej únii a zlepšenie podmienok pre demokratickú a občiansku participáciu na úrovni EÚ. Do projektu sú zapojené ďalšie MAS, rozvojové, občianske a spoločenské organizácie podporujúce regionálny rozvoj na miestnej úrovni. Spolu 18 partnerov z 9 krajín, a to z Chorvátska, Slovinska, Bosny a Hercegoviny, Rumunska, Poľska, Talianska, Čiech, Litvy a zo Slovenska. V rámci projektu sa bude konať 9 trojdňových podujatí v deviatich krajinách projektových partnerov. Na podujatiach si účastníci budú vymieňať skúsenosti z oblasti zapájania občanov do regionálnych rozvojových aktivít, prezentovať príklady dobrej praxe a spôsoby zlepšenia transparentnosti a demokracie v politike komún. Súčasťou podujatí budú diskusie na témy ako kultúra a kultúrne dedičstvo, rozvoj vidieka, ochrana životného prostredia a mladí podnikatelia. Okrem toho účastníci predstavia EU programy a projekty, ktoré úspešne realizovali. Predstavia príklady dobrej praxe prístupu LEADER a spôsoby zapojenia dobrovoľníkov do regionálneho rozvoja. Projektoví partneri sa budú usilovať o to, aby stratégie a aktivity miestnych akčných skupín odzrkadľovali potreby a túžby občanov. Realizácia projektu sa začala podujatím, ktoré zorganizovala MAS ZDŽO na Slovensku v dňoch 10. – 12. júla 2015. Stretnutia pokračovali v Pazine v dňoch 22.-24.7.2015, ďalej budú organizované v Bosne a Hercegovine, Čechách, Rumunsku, Taliansku, Poľsku a v Slovinsku v roku 2016. Záverečné podujatie projektu sa uskutoční v meste Craiova v Rumunsku v roku 2017.		
rok	donor	rozpočet	% spolufin.
2015-2017	EU: EACEA EUROPE FOR CITIZENS 2.2: Network of Towns	150 000 EUR	0

názov projektu	Poskytnutie dotácií z rozpočtu Nitrianskeho samosprávneho kraja na podporu implementácie Integrovaných stratégií miestneho rozvoja pre Miestne akčné skupiny na území Nitrianskeho samosprávneho kraja
realizátor	Miestna akčná skupina Združenie Dolný Žitný ostrov
popis projektu	V priebehu rokov 2009-2017 sme realizovali 65 projektov. Začali sme tak proces reálnej spolupráce subjektov na miestnej úrovni. Realizovali sme projekty v Opatrení 1: Obnova obcí, 2: Rozvoj vidieckej spoločnosti a podpora tradícií, 3: Chod MAS a 4.2 Spolupráca. Napr.: úprava verejných priestranstiev, systémy informačných, orientačných a propagačných tabúl, výsadba stromoradia, rekonštrukcia verejných priestranstiev, výstavba chodníkov, vybudovanie protipovodňovej plochy, rekonštrukcia a rozšírenie verejných rozhlasov, modernizácia autobusových zastávok, budovanie detských ihrísk, SKATE parku a IN-LINE dráhy, zakúpenie propagačných stanov a lavíc na podujatia ako napr. Kohútí festival v Kameničnej, Slávnosti tradičných ľudových piesní a tancov v Klížskej Nemej kde bola propagovaná MAS Združenie Dolný Žitný ostrov, vydanie publikácií, propagačných

	skladačiek, účasť na konferencii v Tate (MR). Dobrovoľnícke aktivity vykonávali dobrovoľníci z obcí, neziskových organizácií a podnikatelia z nášho územia. Informovanie verejnosti a zverejňovanie výziev prebiehalo každoročne prostredníctvom: - informácie zverejnenej na vlastnej web stránke – na titulnej strane www.masdolnyzitnyostrov.biznisweb.sk - verbálnych oznamov odvysielaných v obecných rozhlasoch - zverejnenia Výzvy na obecných informačných tabuliach, - informačných seminárov organizovaných vo všetkých obciach územia MAS		
rok	donor	dotácia	% spolufin.
2009-2017	Nitriansky samosprávny kraj	242 000 EUR	5-40%

Informácie: www.leadersk.sk

názov projektu	Poskytnutie dotácií z rozpočtu Nitrianskeho samosprávneho kraja na podporu implementácie Integrovaných stratégií miestneho rozvoja pre Miestne akčné skupiny na území Nitrianskeho samosprávneho kraja		
realizátor	Miestna akčná skupina Most Priateľstva – Hídverők		
popis projektu	V priebehu rokov 2011-2014 sme realizovali 31 projektov. Začali sme tak proces reálnej spolupráce subjektov na miestnej úrovni. Realizovali sme projekty v Opatrení 1: Obnova obcí, 2: Rozvoj vidieckej spoločnosti a podpora tradícií, 3: Chod MAS a 4.2 Spolupráca. Napr.: rekonštrukcie miestnych rozhlasov, systémy informačných, orientačných a propagačných tabúl, rekonštrukcia v múzeu, budovanie detských ihrísk, vytvorenie oddychových zón, modernizácia tržnice, modernizácia autobusových zastávok, účasť na konferencii v Tate (MR), propagácia MAS „Hídverők – Most priateľstva“, spoluorganizácia kultúrnych podujatí, napr. Gastro-vínneho festivalu v Modranoch, Rímskeho dňa v Iži, Burčiakového festivalu v Moči. Dobrovoľnícke aktivity vykonávali dobrovoľníci z obce, neziskových organizácií a podnikatelia z nášho územia. Informovanie verejnosti a zverejňovanie výziev prebiehalo každoročne prostredníctvom: - informácie zverejnenej na vlastnej web stránke MAS Most Priateľstva - verbálnych oznamov odvysielaných v obecných rozhlasoch - zverejnenia Výzvy na obecných informačných tabuliach, - informačných seminárov organizovaných vo všetkých obciach územia MAS		
rok	donor	dotácia	% spolufin.
2011-2014	Nitriansky samosprávny kraj	60 083 EUR	5-40%

názov projektu	Regional brands of quality		
realizátor	Miestna akčná skupina Združenie Dolný Žitný ostrov		
popis projektu	Projekt bol zameraný na uplatňovanie a podporu regionálnych značiek kvality, ktoré propagujú regionálne produkty a služby. Cieľom ich zavádzania je podporiť regionálnych výrobcov a poskytovateľov služieb pri neustálom zvyšovaní kvality ich produktov a podporiť regionálnu ekonomiku. Predmetom projektu je spoločný 3-dňový workshop zameraný na prezentáciu a výmenu skúseností a vydanie publikácie venovanej skúsenostiam z vyšehradských krajín.		
rok	donor	rozpočet	% spolufin.
2012	Medzinárodný vyšehradský fond	8 584 EUR	30
názov projektu	„Upracme si Podunajsko!“		
realizátor	Obce MAS Združenie Dolný Žitný ostrov v spolupráci s mikroregiónom Most priateľstva, Združením samospráv regiónu Bakony (MR), mestom Ács, obcami Gönyű, Neszmély (MR)		
popis projektu	Upratovanie v 35 ďalších obciach, zariadenia pre prijímanie návštevníkov v obciach Tôň, Chotín, Zlatná na Ostrove, Búč, Gönyű a Ács, vyhliadkové veže vo Veľkých Kosihách a Kravanoch nad Dunajom, pontón v Klížskej Nemej, drobné zariadenia pre prijímanie návštevníkov v 35 podunajských obciach v MR a SR		
rok	donor	rozpočet	% spolufin.
10/2012-9/2013	ERDF (VATI Kht.) & ŠR (MPaRV SR)	964 253,64 EUR	5%

názov projektu	„Pre čistejšie Podunajsko“		
realizátor	Obce MAS Združenie Dolný Žitný ostrov v spolupráci s mikroregiónom Most priateľstva, obcou Gönyű (MR) a ďalšími 5 obcami z MR		
popis projektu	Čistenie 50 km úseku brehu Dunaja, zariadenie pre prijímanie návštevníkov v obciach Veľké Kosihy a Iža, drobné zariadenia pre prijímanie návštevníkov v 10 podunajských obciach v MR a SR		
rok	donor	rozpočet	% spolufin.
10/2010-9/2011	ERDF (VATI Kht.) & ŠR (MPaRV SR)	490 000 EUR	5%

názov projektu	„Regionálna skládka odpadov“		
realizátor	12 obcí mikroregiónu DŽO		
popis projektu	Vybudovanie zariadenia na ukladanie a zneškodňovanie komunálneho odpadu produkovaného v regióne Dolného Žitného ostrova. Registrovaná regionálna skládka odpadov vo Veľkých Kosihách, ktorá je funkčná od roku 2000 a slúži širšiemu regiónu. Ekologická skládka odpadov bude slúžiť 12 obciam na 4 - 6 rokov (plánované rozšírenie na 35 rokov)		
rok	donor	rozpočet	% spolufin.
2000	MŽP SR	20 mil. SKK	50

názov projektu	„PHSR Mikroregiónu Združenie obcí Dolného Žitného ostrova“		
realizátor	Združenie obcí Dolného Žitného ostrova		
popis projektu	Vypracovanie PHSR mikroregiónu, organizovanie workshopov, seminárov		
rok	donor	rozpočet	% spolufin.
2005	PHARE ECOSOC- MVaRR SR, APRR	14 980 EUR	0

názov projektu	„Mikroregionálni manažéri“		
realizátor	Združenie obcí Dolného Žitného ostrova a Združenie obcí Most Priateľstva		
popis projektu	Facilitácia obyvateľov a organizácií mikroregiónu, vytvorenie Katastra investičných príležitostí, podpora pri generovaní a vypracovaní nových projektov		
rok	donor	rozpočet	% spolufin.
2005	PHARE - MVaRR SR, APRR	47 804 EUR	0

názov projektu	„Integrovaný systém kooperácie obcí v technickej príprave a zabezpečovaní miestne významných infraštruktúrnych projektov“		
realizátor	Združenie obcí Dolného Žitného ostrova a Združenie obcí Most Priateľstva		
popis projektu	Facilitácia obyvateľov a organizácií mikroregiónu, vytvorenie Katastra investičných príležitostí, podpora pri generovaní a vypracovaní nových projektov		
rok	donor	rozpočet	% spolufin.

2005	PHARE - MVaRR SR, APRR	135 000 EUR	25
------	------------------------	-------------	----

názov projektu	„Prieskumy a rozbor s krajinno-ekologickým plánom, PHSR pre obce v mikroregióne“		
realizátor	Združenie obcí Dolného Žitného ostrova a Združenie obcí Most Priateľstva		
popis projektu	facilitácia obyvateľov a organizácií mikroregiónu, vytvorenie Katastra investičných príležitostí, podpora pri generovaní a vypracovaní nových projektov, Búč, Okoličná na Ostrove, Zemné		
rok	donor	rozpočet	% spolufin.
2005	PHARE ECOSOC- MVaRR SR, APRR	49 984 EUR	0

2.2 TVORBA PARTNERSTVA A STRATÉGIE CLLD

Harmonogram tvorby novej Stratégie CLLD MAS Združenie Dolný Žitný ostrov							
Termín	2014	01 - 07 2015	08 2015	09 2015	10 2015	11 2015	04-06 2017
animácia územia – spájanie MAS, stretnutia s aktérmi rozvoja územia	x						
analytická činnosť - zber relevantných štatistických ukazovateľov	x	x	x	x	x		
verejné pracovné stretnutia v obciach		x	x				
brainstorming tematických skupín			x	x	x	x	
brainstorming pracovných skupín				x	x	x	x
využitie relevantných metód na spracovanie územnej stratégie	x	x	x	x	x	x	x
vypracovanie stratégie, dodatku č.1					x	x	x
schválenie Stratégie CLLD MAS ZDŽO valným zhromaždením MAS						x	x

Metóda tvorby Stratégie CLLD	Informovanie	Získavanie názorov	Zohľadnenie názorov
Tlačené materiály			
Verejné informačné tabule – obecné úradné tabule	X		
Brožúry MAS ZDŽO rozdávané na verejných podujatiach	X		
Letáky/Pozvánky na stretnutia rozposielané verejnosti priamo	X		
Dotazník rozosielaný v papierovej forme	X	X	
Listy (priama pošta)	X		
Ankety – rýchla anketa týkajúca sa uprednostňovaných opatrení pre ľudí zapojených do tvorby stratégie	X	X	
Distribúcia formuláru „Zber projektových zámerov“ podnikateľom v území v papierovej forme	X	X	
Využitie existujúcich médií			
Internetové stránky členov, http://www.maszdzo.biznisweb.sk/ – vrátane dotazníkov, ankiet a formulárov; sociálne siete – cez chat, správy, na stránke aktérov rozvoja územia	X	X	
Účasť na miestnych aktivitách a podujatiach	X	X	
Dotazník rozosielaný v elektronickej forme	X	X	
Distribúcia formuláru „Zber projektových návrhov“ podnikateľom v území v elektronickej podobe v rámci existujúcich databáz	X	X	
Zverejňovanie informácií v miestnej tlači	X		
Stretnutia s médiami	X		
Hlásenia v obecných rozhlasoch	X		
Informačné služby			
Poskytovanie informácií telefonicky, SMS, mailom (napr. mladým farmárom)	X	X	
Návštevy lokalít (spolupracujúca MAS Vértess - Gerecse), zbieranie projektových návrhov na cezhraničnú spoluprácu	X	X	
Informačná kampaň – v rámci organizovaných verejných stretnutí pre obyvateľov všetkých obcí, distribúcia brožúr (1000 ks)	X		
Informačná kancelária - nezávislí experti poskytujúci poradenské služby (RRA Komárno)	X	X	
Stretnutia			
Osobné konzultácie s kľúčovými ľuďmi/skupinami – podnikateľmi, využitie miestnych ľudí na získavanie názorov – osobné konzultácie so zástupcami všetkých 3 sektorov	X	X	X
Verejné pracovné stretnutia - organizovanie stretnutí pre obyvateľov všetkých obcí s dôrazom na ťažiskové skupiny (reprezentatívne skupiny predstavujúce verejnosť, brainstorming – SWOT, Zber projektových návrhov)	X	X	X
Návšteva v dotknutom území – marginalizované obyvateľstvo – Mesto Komárno	X	X	X
Rozhovory a prieskumy			

Dotazník pre širokú verejnosť – k analytickej časti Stratégie CLLD - http://goo.gl/forms/QRqiq0MfVl ; http://goo.gl/forms/UQPq7DFcRB	X	X	X
Ankety – rýchla anketa pre záujmové skupiny týkajúca sa uprednostňovaných opatrení, http://goo.gl/forms/ZJL7NsXxIN	X	X	
Zber projektových návrhov podnikateľov v území	X	X	X
Pracovné a tematické skupiny			
Pracovná skupina – k určeniu silných stránok, slabých stránok, príležitostí a hrozieb			X
Pracovná skupina – k výberu hlavných cieľov, konkrétnych cieľov, požadovaných výsledkov a priorít			X
Pracovná skupina – k výberu typov činností			X
Pracovná skupina – k pridelovaniu rozpočtu			X
Tematická skupina – sociálne začleňovanie znevýhodnených/marginalizovaných skupín obyvateľstva			X
Tematická skupina – podpora podnikania, inovácie, zvyšovanie zamestnanosti, cestovný ruch so zástupcami univerzity			X
Tematická skupina – mestá a vidiek			X
Riešenie problémov a metódy na dosiahnutie územného konsenzu			
Využitie odborníkov vyškolených v metódach zapájania verejnosti	X	X	X
Využitie nezávislého moderátora/facilitátora	X	X	X
Rokovanie bez prítomnosti moderátora/facilitátora	X	X	X
Rokovanie za prítomnosti moderátora/facilitátora	X	X	X
Iné aktivity			
Vzdelávacie programy na vybrané témy (kľúčové, kritické) – Regionálna zamestnanosť, sociálne podnikanie, regionálne jedinečnosti a hospodárstvo, Cezhraničná spolupráca, cestovný ruch, cyklotrasy, a pod.	X		
Informovanie o aktivitách MAS ZDŽO – projektoch podporených V4, TownTwinning EACEA, Nitriansky samosprávny kraj, a pod. – workshopy, exkurzie – best practice (návštevy úspešne realizovaných projektov v území MAS ZDŽO)	X		
Spolupráca s Fakultou európskych štúdií na projekte „Ex-post hodnotenie implementácie prístupu LEADER po jeho ukončení“ v rámci programu ERASMUS – MUNDUS pre študentov z celého sveta	X		

Do tvorby stratégie boli zapojení najaktívnejší vidiecki aktéri v miestnych iniciatívach v území, nielen z radov členov MAS ZDŽO, ale i ďalšie profesionálne a stavovské organizácie a zväzy zastupujúce farmárov, odborníkov z iných oblastí a mikropodniky (napr. Združenie mladých farmárov na Slovensku – ASYF (Patince), RPIC, Lesné pozemkové spoločenstvo), občania, obyvatelia a ich miestne organizácie, environmentálne združenia (napr. BROZ (Zlatná na Ostrove)), poskytovatelia kultúrnych, zdravotníckych a obecných služieb vrátane médií,

združenia zamerané na mladých ľudí (CVČ Komárno, Odysea mysle), ženy, dôchodcov (Jednota dôchodcov, CSEMADOK) a iné ohrozené skupiny obyvateľstva, organizácie zaoberajúce sa riešením životných situácií marginalizovaných skupín obyvateľstva (PORTE – Komárno, Detské domovy, DSS, a pod.), mladí ľudia (športové kluby), atď..

Dodatok č. 1 k stratégii bol spracovaný pracovnými skupinami v rámci podujatia „Cezhraničná konferencia spolupracujúcich LEADER skupín „Podunajsko – Dunamente“ v dňoch 18.-19.5.2017, ako aj so zapojením členov predsedníctva aj valného zhromaždenia v mesiaci jún 2017.

Povinné prílohy:

Príloha č.4: Zoznam členov MAS ZDŽO podľa sektorov (vrátane obcí)

Príloha č.5: Dokumenty preukazujúce proces tvorby a formovania partnerstva (informácie aj na www.leadersk.sk)

Príloha č.5.1: Dokumenty preukazujúce proces tvorby stratégie CLLD (informačné aktivity)

3 ANALYTICKÝ RÁMEC

3.1 ANALÝZA ZDROJOV ÚZEMIA

Územie verejno-súkromného partnerstva je kompaktné, navzájom prepojené a ohraničené hranicami katastrálneho územia jeho členských obcí. Nachádza sa v Nitrianskom samosprávnom kraji, na západnej a juhovýchodnej časti okresu Komárno, tri obce sú z okresu Nové Zámky na hranici s Maďarskou republikou, čo na jednej strane prináša výhodu možnosti rozvoja cezhraničnej spolupráce postavenej na dvojjazyčnosti územia, ale na druhej strane patrí toto územie k okrajovým územiám regiónu aj štátu s nízkou podporou rozvoja dopravnej a environmentálnej infraštruktúry, s dlhodobým deficitom exogénnej pomoci štátu a leží aj mimo záujmu väčších investorov.

Geografická poloha

Územie miestnej akčnej skupiny Zdrúženie Dolný Žitný ostrov sa nachádza na zásobníku pitnej vody na Podunajskej rovine, obklopené mestami Veľký Meder, Komárno, Štúrovo a Kolárovo. Leží v západnej a juhovýchodnej časti okresu Komárno a v juhozápadnom cípe okresu Nové Zámky.

Výhody územia z hľadiska polohy a lokalizácie územia MAS:

- v značnej miere zachovaný vidiecky ráz obcí
- dobré podmienky poľnohospodárskej výroby, veľmi úrodná pôda
- existencia chránených prírodných území a biotopov európskeho a národného významu

Nevýhody územia:

- slabé miestne hospodárstvo
- nízke environmentálne povedomie obyvateľov
- poľnohospodárskou veľkovýrobou značne ovplyvnený ráz krajiny

V regióne je vysoká miera nezamestnanosti. Vzhľadom k nízkemu počtu miestnych domácich príležitostí obyvatelia nájdu pracovné príležitosti v okolitých závodoch veľkých nadnárodných spoločností v Nových Zámkoch, v Galante a v Maďarsku (Komárom, Győr). Živnostníci a malé firmy sa snažia využiť príležitosti okolitých miest, až do Bratislavy. Počas prípravy stratégie sme identifikovali potrebu rozšírenia miestnych pracovných príležitostí a reagovať na potreby tých, ktorí sa nedokážu zamestnať v spomínaných veľkých firmách. Obyvateľom obcí okrem toho chýbajú obecné služby, ktoré sú v mestách už dostupné (infraštruktúra, možnosti pre mládež a iné). Okrem toho pociťujú ohrozenia rodinných vzťahov a majú záujem, aby súčasťou stratégie boli aktivity na elimináciu týchto procesov.

Obce si uvedomujú potrebu koordinovať spoločné postupy, rozvojové aktivity a riešenie základných problémov v regionálnom kontexte a reagovali na to založením MAS.

Rozvojová činnosť doteraz prebiehala hlavne na úrovni obcí. Od roku 2010 na území MAS bolo zainvestovaných 30,784 miliónov EUR pomocou úspešných investičných projektov.

Zvláštnosťou územia je rovina, ohraničená riekami a s obcami, v ktorých ďaleko od rušných hlavných ciest sa zachovala tradičná vidiecka atmosféra. Komparatívnou výhodou je blízkosť veľkých miest (vrátane maďarských), ktoré jednak ponúkajú pracovné príležitosti a služby, avšak môžu byť dobrým trhom pre novovytvorené služby na území MAS. Z tohto hľadiska výhodou sú zachované zvyky a pohostinnosť, ako prirodzený potenciál vidieckeho cestovného ruchu.

Územie MAS Dolný Žitný ostrov je charakteristické zmiešaním národností, vierovyznania aj kultúry, čo spolu s prírodnými danosťami a umiestnením na veľtoku Dunaj vytvára bohatý rozvojový potenciál územia, ktorý zatiaľ nie je dostatočne využitý. Rozvojový potenciál územia tvoria prírodné a klimatické podmienky vhodné pre poľnohospodársku prvovýrobu a na ňu nadväzujúce spracovanie a finalizáciu produktov, diverzifikácia agrosektora smerom k agroturistike a rozvoj cestovného ruchu opierajúci sa o miestne tradície, kultúrne a historické pamiatky a ľudské zdroje. Na druhej strane je toto územie poznamenané súborom negatívnych faktorov: likvidácia poľnohospodárstva ako historicky najvýznamnejšieho sektora hospodárstva, nízka vzdelanostná úroveň, dlhodobá nezamestnanosť, chýbajúce zdravotnícke a sociálne služby, slabá úroveň rozvoja podnikania.

Medzi zvláštnosti územia/ špecifiká patrí pestrá ponuka podujatí rôzneho charakteru od tradičných osláv rôznych kalendárnych sviatkov (napríklad Mikuláš, Majáles, Deň detí, Deň matiek, Fašiangy) a cirkevných sviatkov (napríklad Veľká noc, Vianoce, Turíce) vrátane športových podujatí (turnaje, preteky, behy, poháre starostov) až po netradičné aktivity s charakterom regionálnej atraktivity (napríklad Deň obce, Súťaž vo varení kohútov, guláša, halászlé, Tábor remeselníkov – rezbárov, westernové preteky,...), ako aj podujatia nadregionálneho významu s niekoľkotisícovou návštevnosťou v obci Komoča – OAZA gastrofestival, Vínny festival v Bátorových Kosihách, Festival v Modranoch, Burčákový festival v Moči, CSEMADOK slávnosti ľudového tanca a piesne v Klízskej Nemej, Komárňanské dni v Komárne, Kolárovskej jarmok, a pod.

Tieto aktivity sú výborným prostriedkom pre spájanie občanov regiónu a zároveň potenciálom pre zapojenie týchto aktivít do ponuky produktov cestovného ruchu. V území sú aj predpoklady pre kulinársku turistiku - návštevníkov môže prilákať aj vychýrenou maďarskou a slovenskou kuchyňou. Kuchyňa mikroregiónu, ktorá je vzácnou zmesou tradícií a kultúr (ktoré sa na tomto území dlhodobo dotvárali), je oddávna založená na troch princípoch: vynikajúca kvalita

surovín, generáciami k dokonalosti dopracované tradičné receptúry a dostatok času a poctivosti pri príprave jedál (varenie je doteraz v mnohých rodinách láskyplným obradom).

Komparatívne výhody daného územia oproti ostatným územiám:

- veľtok Dunaj;
- vidiecky charakter územia;
- čisté životné prostredie nezaťažené priemyslom a hustou dopravou;
- vhodné klimatické podmienky;
- vhodné podmienky pre poľovníctvo a rybárstvo;
- rozmanité a unikátne prírodné podmienky;
- chránené územia;
- vinohradníctvo, ovocinárstvo, klasické poľnohospodárstvo;
- zachované vinice a vínne pivničky;
- zachovalé prvky ľudovej tradície a kultúrne pamiatky;
- ľudia, ktorí poznajú ľudové tradície;
- zachovanie tradičných remesiel;
- pohostinní ľudia;
- bezpečné prostredie;
- aktívne a fungujúce spolky;
- prihraničný región – dvojjazyčnosť obyvateľov, cezhraničná spolupráca.

Vzhľadom na blízkosť hranice s Maďarskou republikou a dvojjazyčnosť značnej časti obyvateľov je tu vysoký potenciál pre rozvoj cezhraničnej spolupráce, ktorú je možné realizovať či už s využitím projektov spolupráce v rámci prístupu LEADER alebo iných zdrojov, ako je napr. program INTERREG VA HUSK, Medzinárodný vyšehradský fond a iné. Z tohto hľadiska je prihraničná poloha územia komparatívnou výhodou pre územie, avšak z hľadiska socio-ekonomických, dopravných a iných väzieb je poloha nevýhodou a územie patrí medzi marginalizované oblasti s dlhodobým deficitom exogénnej pomoci štátu a leží aj mimo záujmu väčších investorov.

Špecifickosť územia je daná najmä jeho zvláštnosťami a komparatívnymi výhodami. Medzi komparatívne výhody územia nesporne patrí prírodné, kultúrne dedičstvo a história územia, ktorú prezentujú zachované zvyky a tradície.

Najväčšie prírodné bohatstvo územia je kvalitná orná pôda, ale zároveň žijú tu mnohé

chránené živočíchy a vyskytujú sa chránené rastliny (čo dokazujú územia, ako tunajšie prírodné rezervácie, chránené vtáčie územia, územia európskeho významu). Podunajská nížina (do ktorého geomorfologického celku územie patrí) ponúka nekonečné možnosti na turistiku, rekreáciu a šport.

Riešené územie má aj bohaté kultúrne dedičstvo, okrem hmotného kultúrneho dedičstva sa zachovalo veľké množstvo nehmotného, zvyky, piesne, tance, či tradičné remeslá predkov. Multietnická štruktúra obyvateľstva obcí OZ predstavuje veľké kultúrne bohatstvo.

Územie má viac než dvetisíc ročnú tradíciu pestovania viniča a výroby vína, potenciál vínnej turistiky je veľký.

Komparatívnou výhodou oproti ostatným územiám je geografická poloha územia:

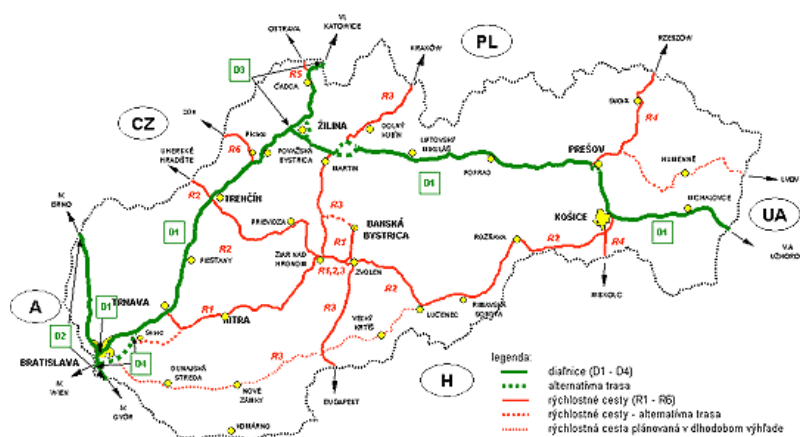
- ✓ v Podunajskom priestore Slovenska pri rozvojovej osi druhého stupňa: *ponitrianska rozvojová os*: Trenčín – Bánovce nad Bebravou – Topoľčany – Nitra – Nové Zámky – Komárno),
- ✓ okrem vyššie uvedenej rozvojovej osi druhého stupňa cez územie mikroregiónu MAS prechádza ešte rozvojová os tretieho stupňa: *dudvážsko - dunajská rozvojová os* (Galanta - Dunajská Streda - Veľký Meder - Komárno - Štúrovo),
- ✓ poloha vzhľadom k inovačným pólom rastu (Komárno, Nové Zámky, Štúrovo),
- ✓ blízkosť 3 hlavných miest (Bratislava, Budapešť, Viedeň).

Nevýhodou lokalizácie územia, je jeho pomerne zlá poloha k najvýznamnejším cestným dopravným ťahom Slovenska (diaľnice, rýchlostné komunikácie), čo síce zmierňuje poloha územia v blízkosti železničnej trate č.130 Nové Zámky - Bratislava a poloha územia na cestách I/63 a I/64. Ďalšie nevýhody polohy a lokalizácie územia: postupná likvidácia poľnohospodárstva ako historicky najvýznamnejšieho sektora hospodárstva v regióne a preťaženosť územia hustou dopravou na ceste I/63.

Technická infraštruktúra

Okres Komárno má dobrú polohu z hľadiska cestnej a železničnej dopravy. Územie okresu sa nachádza v blízkosti križovatiek viacerých ciest európskeho významu, čo v budúcnosti môže znamenať silný rozvojový impulz pre daný región.

Sieť diaľnic a rýchlostných komunikácií v SR

Zdroj: Slovenská správa ciest

Cez územie okresu Komárno prebiehajú európske multimodálne koridory. Koridor č. IV., ktorý je lokalizovaný pre trate železničnej a kombinovanej dopravy, a koridor č. VII. (vodná cesta Dunaj) s prístavom v meste Komárno. Tieto dopravné koridory patria medzi najvýznamnejšie komunikačné osi v Európe. Pri hodnotení dopravnej dostupnosti územia mesta Komárno treba spomenúť, že dopravnú dostupnosť územia kladne ovplyvňuje aj dobrá dopravná infraštruktúra susedného regiónu v Maďarsku.

Cestná doprava - Základný komunikačný systém okresu predstavujú cesty I. triedy I/63 a I/64. Cesta I/63 (Bratislava – Dunajská Streda – Komárno) zabezpečuje najkratšie cestné prepojenie mesta Komárno s hlavným mestom SR (100 km). Cesta I/64 predstavuje kostru rozvojovej osi 2. stupňa (KURS 2001) a zároveň v dlhodobom výhľade môže byť v zmysle vládou schváleného „Projektu výstavby diaľnic a rýchlostných ciest“ úsek Nitra – Nové Zámky – Komárno – hranica SR/MR prehodnotený a zaradený do siete rýchlostných ciest. Pätnásť kilometrov južne od mesta Komárno na území MR prechádza nadregionálna dopravná trasa diaľnica M1 – Viedeň – Budapešť, ktorá plní aj funkciu európskych cestných trás E 60 a E 75.

Železničná doprava - Územie okresu Komárno je napojené na európsky železničný systém. Na trase Bratislava – Dunajská Streda – Komárno už premáva od 4. marca 2012 súkromný železničný dopravca RegioJet. Železničný cezhraničný styk s Maďarskou republikou je realizovaný cez jediný železničný most.

Letecká doprava - Letecká doprava s pravidelnou verejnou prepravou osôb sa na území okresu Komárno nenachádza. V obci Chotín, je letisko so spevnenou prístávacou (odletovou) dráhou, ktoré slúži pre poľnohospodárske a agrochemické účely.

Vodná doprava - Základom vodnej dopravy v okrese Komárno je Dunajská magistrálna vodná cesta E80 s prístavom v meste Komárno. Prístav v Komárne je napojený na transeurópsku riečnu magistrálu Rýn – Mohan – Dunaj. Prístav v meste Komárno je najväčším prístavom na Slovensku pre nákladnú dopravu.

Hromadná doprava - cesty do Bratislavy, cesty do krajského mesta (Nitra), cesty do susedných okresných miest, cesty do regionálnych uzlov.

Ďalšou komparatívnou výhodou územia je, že sa nachádza v bezprostrednej blízkosti hranice s Maďarskou republikou, čo vytvára dobré predpoklady pre spoločný cezhraničný rozvoj, výmenu skúseností. V dopravnej dostupnosti mikroregiónu veľký význam má aj cestná sieť v susednom Maďarsku, najmä *diaľnica M1*, ktorá sa začína v hlavnom meste Budapešť a pokračuje západným smerom cez mestá Tatabánya a Győr až na rakúsku štátnu hranicu pri obci Hegyeshalom (je to vlastne diaľničné spojenie Budapešť-Viedeň).

Počet obyvateľov: 82 764

Rozloha územia (v km²): 845,14 km²

Hustota obyvateľstva na km²: 97,93

Územie MAS s rozlohou 845,14 km² má nížinný charakter s vysokým podielom ornej pôdy a s malou lesnatosťou. 82 764 obyvateľov žije v dvoch mestách a v 31 dedinách.

Tabuľka č. 3.1: Základná charakteristika obcí Miestnej akčnej skupiny Združenie Dolný Žitný ostrov, 2014

Obce	Výmera územia (km ²)	Počet obyvateľov	Hustota obyv.
Andovce	1 417	10 778 309	131
Bátorove Kosihy	3 399	45 885 515	74
Bodza	372	6 318 239	59
Bodzianske Lúky	191	5 166 423	37
Búč	1 151	31 500 942	37

Čalovec	1 164	23 208 646	50
Číčov	1 267	29 358 825	43
Dedina Mládeže	454	12 781 249	36
Holiare	493	9 884 661	50
Chotín	1 383	20 424 094	68
Iža	1 636	28 018 970	58
Kameničná	1 929	34 512 194	56
Klížska Nemá	496	11 952 639	41
Kolárovo	10 632	106 822 783	100
Komárno	34461	103167662	334
Komoča	940	13 476 269	70
Kravany nad Dunajom	727	15 881 600	46
Lipové	145	10578409	14
Marcelová	3 764	35 749 571	105
Moča	1 133	17 870 840	63
Modrany	1 407	27 065 673	52
Okoličná na Ostrove	1 512	29 889 940	51
Patince	471	11 315 439	42
Radvaň nad Dunajom	709	15 760 888	45
Sokolce	1 215	19 421 640	63
Tôň	790	9 498 558	83
Trávník	725	18 617 762	39
Veľké Kosihy	982	24 271 201	40
Virt	284	4 678 863	61
Vrbová nad Váhom	538	21695281	25
Zemianska Olča	2362	27942160	85
Zemné	2 225	26 344 958	84
Zlatná na Ostrove	2 390	35 309 627	68
MAS ZDŽO	82764	845 149 830	97,93

Zdroj: Štatistický úrad SR

Z tabuľky vyplýva, že **územie MAS sa vyznačuje vysokým stupňom vidieckosti, v zmysle OECD kritérií ide o vidiecky región.**

Administratívno-správna poloha

Riešené územie patrí do Nitrianskeho samosprávneho kraja, okresu Komárno a Nové Zámky.

Podľa „Nomenklatúry územných štatistických jednotiek“ je územie zaradené nasledovne:

Región - NUTS II:	Západné Slovensko
Vyšší územný celok - NUTS III:	Nitriansky
Okres – NUTS IV:	Komárno, <i>Nové Zámky</i>
Obce – NUTS V:	Bátorove Kosihy, Bodza, Bodzianske Lúky, Búč, Čalovec, Číčov, Dedina Mládeže, Holiare, Chotín, Iža, Kameničná, Klížska Nemá, Kolárovo, Komárno, Kravany nad Dunajom, Lipové, Marcelová, Moča, Modrany, Okoličná na Ostrove, Patince, Radvaň nad Dunajom, Sokolce, Tôň, Trávník, Veľké Kosihy, Virt, Vrbová nad Váhom, Zemianska Olča, Zlatná na Ostrove, <i>Andovce, Komoča, Zemné</i>

Popis prírodných zdrojov

Jedná sa o nížinnú, značne odlesnenú krajinu, v ktorej však v blízkosti riek sa vyskytujú hodnotné územia.

V rámci environmentálnej regionalizácie Slovenska zhruba polovica územia bola charakterizovaná ako oblasť s narušeným prostredím (okolie riek), zvyšná časť má vyhovujúce prostredie. Ovzdušie nie je znečistené, z tohto hľadiska územie vykazuje najlepšie hodnoty juhozápadného Slovenska. Najbližšia zaťažená oblasť je v okolí Nových Zámkov neďaleko Zemného. Z hľadiska kvantitatívnej charakteristiky prietochnosti a hydrogeologickej produktivity oblasť patrí do kategórie „vysoká“ a na západnom okraji do kategórie „veľmi vysoká“. Priestorové rozloženie využiteľného množstva podzemných vôd nekoreluje presne s predchádzajúcou kategorizáciou, južná časť celého územia je zaradená do najvyššej kategórie s využiteľným množstvom podzemných vôd nad 10 l/s na km², zvyšok územia do kategórie 5 – 10 l/s na km².

Vrchná časť podzemných vôd je v blízkosti riek Dunaj, Váh a Malý Dunaj silne znečistená, stupne kontaminácie, počítané na základe prekročení normatívnych hodnôt analyzovaných

zložiek podľa „STN 75 7111 Pitná voda“ patria do najhoršej piatej, resp. štvrtej triedy. Západná časť územia je zaradená do strednej 3. triedy znečistenia.

Cez územie pretekajú rieky Dunaj, Váh a Malý Dunaj. Na základe hodnotenia „najhoršieho prípadu“ dotknuté úseky Dunaja a Váhu patria do najhoršej 5. triedy – veľmi silne znečistená voda, hlavne na základe mikrobiologických ukazovateľov a mikropolutantov, kým kyslíkový režim, základné fyzikálno-chemické a biologické ukazovatele, resp. nutrienty vykazujú priaznivé hodnoty. Malý Dunaj je zaradený do 4. triedy – silne znečistená voda - kvôli mikropolutantov, kým ostatné ukazovatele sú priaznivejšie.

Pôda nie je kontaminovaná. Z hľadiska veternej erózie hrozí len mierna deflácia a mierne ohrozenie vodnou eróziou.

Na základe podielu ekologicky pozitívne hodnotenej plochy k celkovej ploche (koeficient kvality) okolie Čičova bolo zaradené do strednej kategórie (0,41-0,60), zvyšok západnej časti do najnižšej kategórie (0,0-0,2), a ostatné katastre do nasledujúcej skromnej kategórie s parametrami 0,21-0,40.

Využitie územia a pôdneho fondu

Na väčšine územia sa nachádzajú čiernice, v okolí riek fluvizeme a na menších plochách, hlavne pri Dunaji (Zlatná na Ostrove a Veľké Kosihy) černoze.

Tabuľka č. 3.2: Využitie územia a pôdneho fondu na území Miestnej akčnej skupiny Združenie Dolný Žitný ostrov, 2014

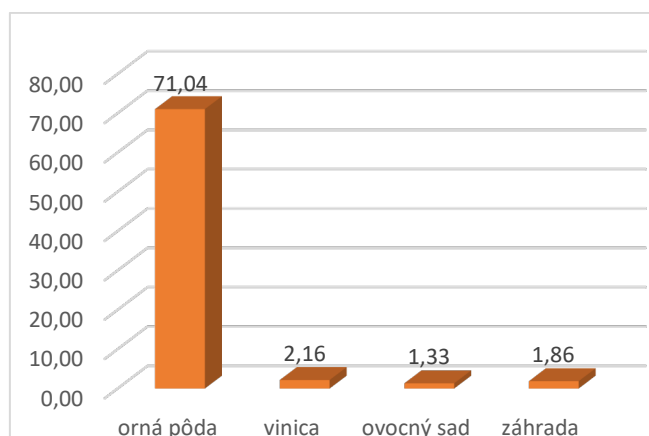
	Výmera územia	Pol'no. pôda spolu	Orná pôda	Vinica	Ovocný sad	Záhrada
Bátorove Kosihy	45 885 515	36 744 182	33 269 819	1 560 081	300 710	1 101 070
Bodza	6 318 239	5 562 436	5 423 995	1 122	0	127 732
Bodzianske Lúky	5 166 423	4 595 920	4 289 932	467	0	117 670
Búč	31 500 942	28 404 470	21 808 460	3 039 425	3 039 425	297 397
Čalovec	23 208 646	20 473 424	19 612 191	3 084	3 392	373 289
Čičov	29 358 825	19 501 020	18 092 092	43 025	5 799	334 579
Dedina Mládeže	12 781 249	9 954 721	8 557 720	2 500	440 903	234 895
Holiare	9 884 661	8 689 776	8 448 050	2 046	3 099	128 874
Iža	28 018 970	21 307 318	19 812 844	337 504	0	859 483
Kameničná	34 512 194	25 858 039	23 743 588	557	1 017 727	521 476
Klížska Nemá	11 952 639	7 873 285	7 465 628	4 380	0	127 198
Kolárovo	106 822 783	85 523 927	78 974 009	5 566	1 150 138	2 108 387
Komárno	103 167 662	69 079 275	58 856 457	50 858	110 236	2 365 808
Kravany nad Dunajom	15 881 600	11 700 556	8 545 961	1 035 704	1 608 049	300 247
Lipové	10 578 409	9 485 060	9 244 221	6 622	0	192 525

Marcelová	35 749 571	27 259 437	22 814 354	1 347 813	438 351	1 247 613
Moča	17 870 840	13 715 243	11 067 656	1 429 219	509 858	280 633
Modrany	27 065 673	19 005 762	15 638 970	2 096 967	462 738	287 904
Okoličná na Ostrove	29 889 940	27 140 794	26 238 313	167 844	58 553	418 081
Patince	11 315 439	7 429 858	6 605 886	17 700	0	197 769
Radvaň nad Dunajom	15 760 888	12 585 470	10 656 021	904 701	116 472	353 583
Sokolce	19 421 640	17 797 854	17 346 368	4 312	182 357	221 477
Tôň	9 498 558	8 240 205	8 012 610	3 053	11 691	178 514
Chotín	20 424 094	16 244 073	14 445 718	876 006	0	630 347
Trávník	18 617 762	9 870 928	9 442 688	0	28 307	182 161
Veľké Kosihy	24 271 201	18 627 186	16 998 483	5 210	4 051	309 825
Virt	4 678 863	3 912 261	2 831 311	853 833	28 839	186 751
Vrbová nad Váhom	21 695 281	16 127 972	13 020 268	564	606 295	258 438
Zemianska Olča	27 942 160	24 773 206	23 774 741	139 020	12 549	489 845
Zlatná na Ostrove	35 309 627	27 491 057	23 467 508	42 024	22 178	466 384
Andovce	10 778 309	9 028 435	8 175 542	72 557	0	263 962
Komoča	13 476 269	11 044 095	10 230 050	1 062	129 041	286 375
Zemné	26 344 958	21 938 731	19 659 476	51 338	856 904	403 176
MAS ZDŽO	845 149 830	656 985 976	586 570 930	14 106 164	11 147 662	15 853 468

Zdroj: Štatistický úrad SR

71% percentné zastúpenie ornej pôdy nie je celkom charakteristické na Podunajskú nížinu, kde sa tento údaj zvyčajne pohybuje nad 80 percent. Je to zapríčinené prítomnosťou troch riek: v priľahlých katastroch je pomerne vysoký podiel lesov, vodných plôch a lúk (hlavne Čičov a Trávník).

Graf č. 3.1: Štruktúra využitia poľnohospodárskej pôdy na území MAS ZDŽO, %

Zdroj: Štatistický úrad SR

V obciach vo „vnútrozemí“ podiel ornej pôdy je nad 80 percent (najviac pri obciach Sokolce – 89,31% a Lipové – 87,39%), zvyšok pripadá na vinice, ovocné sady, záhrady a zastavané územie. Najväčšie vinice, resp. najväčší podiel viníc je v katastrálnom území obcí Virt (18,25%), Búč (9,65%) a Moča (8,00%). Na území MAS ZDŽO sú veľmi dobré podmienky na pestovanie ovocia, pri niektorých obciach sú ovocné sady. Pomer ovocných sadov v katastrálnom území obce Búč je 9,65%, v Kravanoch nad Dunajom 10,13%. V obci Virt pri pestovaní hrozna sa venujú aj záhradkárstvu, pomer záhrad na celkovom území je 3,99%.

Tabuľka č. 3.3: Štruktúra poľnohospodárskeho pôdneho fondu na území MAS ZDŽO

	poľnohospodárska pôda, %	orná pôda, %	vinica, %	ovocný sad, %	záhrada, %
Bátorove Kosihy	80,08	72,51	3,40	0,66	2,40
Bodza	88,04	85,85	0,02	0,00	2,02
Bodzianske Lúky	88,96	83,03	0,01	0,00	2,28
Búč	90,17	69,23	9,65	9,65	0,94
Čalovec	88,21	84,50	0,01	0,01	1,61
Čičov	66,42	61,62	0,15	0,02	1,14
Dedina Mládeže	77,89	66,96	0,02	3,45	1,84
Holiare	87,91	85,47	0,02	0,03	1,30
Iža	76,05	70,71	1,20	0,00	3,07
Kameničná	74,92	68,80	0,00	2,95	1,51
Klížska Nemá	65,87	62,46	0,04	0,00	1,06
Kolárovo	80,06	73,93	0,01	1,08	1,97
Komárno	66,96	57,05	0,05	0,11	2,29
Kravaný nad Dunajom	73,67	53,81	6,52	10,13	1,89
Lipové	89,66	87,39	0,06	0,00	1,82
Marcelová	76,25	63,82	3,77	1,23	3,49
Moča	76,75	61,93	8,00	2,85	1,57
Modrany	70,22	57,78	7,75	1,71	1,06
Okoličná na Ostrove	90,80	87,78	0,56	0,20	1,40
Patince	65,66	58,38	0,16	0,00	1,75
Radvaň nad Dunajom	79,85	67,61	5,74	0,74	2,24
Sokolce	91,64	89,31	0,02	0,94	1,14
Tôň	86,75	84,36	0,03	0,12	1,88
Chotín	79,53	70,73	4,29	0,00	3,09
Trávník	53,02	50,72	0,00	0,15	0,98
Veľké Kosihy	76,75	70,04	0,02	0,02	1,28
Virt	83,62	60,51	18,25	0,62	3,99
Vrbová nad Váhom	74,34	60,01	0,00	2,79	1,19
Zemianska Olča	88,66	85,09	0,50	0,04	1,75

Zlatná na Ostrove	77,86	66,46	0,12	0,06	1,32
Andovce	83,76	75,85	0,67	0,00	2,45
Komoča	81,95	75,91	0,01	0,96	2,13
Zemné	83,27	74,62	0,19	3,25	1,53
MAS ZDŽO	79,26	71,04	2,16	1,33	1,86

Zdroj Štatistický úrad SR

Voda

Na území sa nachádzajú tri rieky. Z juhu celé územie lemuje Dunaj, zo severu Malý Dunaj a vo východnej časti Váh. Väčšina územia spadá priamo do povodia rieky Dunaj, len územie v okolí Kolárova do povodia Váhu. Priemerný prietok Dunaja je 2 290 m³/s, v porovnaní s dlhodobým priemerným mesačným prietokom na Dunaji nadpriemerné vodné mesiace sú marec, apríl, máj a jún (maximum). Priemerný prietok Váhu (pri Šali) je 153 m³/s. Prietok Váhu na tomto úseku je značne ovplyvnený činnosťou Vodného diela Selice. Rieka Malý Dunaj pri Kolárove ústí do Váhu.

Jednotlivé rieky sú spojené systémom odvodňovacích kanálov. V západo-východnom smere pretína územie Komárňanský kanál. Južne od tohto kanála je hustá sieť navzájom prepojených kanálov, ústiach do Dunaja, najdôležitejšie sú kanály: Číčov-Holiare-Lipové, Holiare-Kosihy, Lél-Zlatná.

V severovýchodnej časti Žitného ostrova kanály sú väčšinou paralelné s tokmi (Malým Dunajom a Váhom), najdôležitejšie sú kanály Asód-Čergov a Kolárovo-Kameničná. Osobitným útvarom je prepojovací kanál Váhu a Nitry medzi Komočou a Zemným, ktorý bol budovaný v sedemdesiatych rokoch s nezvyklými parametrami, kvôli čomu sa medzi miestnym obyvateľstvom traduje, že uvažovali s plavebným využitím. Ostatné vodné toky regiónu (Chotínsky kanál, Ižiansky kanál, Modriansky potok, Kraviansky kanál a Radvanský kanál) slúžia najmä na poľnohospodárske účely (napr. zavlažovanie). Antropogénne jazerá slúžia na rybolov.

Územie je bohaté na **geotermálne vody**. Tie boli navŕtané v záujmovom území v hĺbke 210 m - 2000 m v obciach Marcelová, Patince, Virt, Kravany nad Dunajom, Čalovec a v meste Komárno. Z hľadiska zloženia sa jedná hlavne o Na-HCO₃-Cl, Ca-Mg-HCO₃-SO₄ a Na-Cl typ vôd s mineralizáciou 0,7-20,0 g/l. Pramene predstavujú veľký potenciál pre využívanie v poľnohospodárstve (na vykurovanie skleníkov, fóliovníkov) a v cestovnom ruchu (na zabezpečenie termálneho kúpaliska).

Termálne kúpaliská na území MAS ZDŽO :

Termálne kúpalisko Komárno v meste Komárno

Wellness centrum a termálne kúpalisko Patince v rekreačnom areáli Patince (foto)

Letné kúpalisko Čalovec v obci Čalovec.

Nerastné suroviny

Najrozšírenejšie nerastné suroviny územia predstavujú dunajské štrky. V tejto oblasti už nedosahujú takú hrúbku, ako západne od Veľkého Medera, ale aj priemerná hrúbka 12 metrov znamená výrazný potenciál. V súčasnosti štrk ťažia v obci Trávník a vo Veľkých Kosihách, okrem toho prebieha pravidelná ťažba z Dunaja v rámci udržiavania plavebnej cesty.

Prieskumom boli overené ložiská rašeliny pri obci Čalovec spolu na ploche 4,2 ha so zásobami 25 000 m³ a návrhom využitia na komposty. Oblasť je bohatá na podzemné výskytu geotermálnych vôd. V obciach územia sa nachádza len jeden vrt – Zlatná na Ostrove, v ktorom sa v hĺbke 1 650 metrov našla voda s teplotou 50,4 stupňov. Vrt sa v súčasnosti nevyužíva. V tesnej blízkosti územia sa však vyskytujú známe termálne kúpaliská vo Veľkom Mederi, Patinciach, Topoľníkoch, Komárne, Nových Zámkoch a Tvrdošovciach.

Na predmetnom území nikto nemá koncesiu na ťažbu ďalšej nerastnej suroviny.

Chránené oblasti a oblasti Natura 2000

- Na území sa nachádza niekoľko tradičných chránených území, niektoré z nich sú súčasťou CHKO Dunajské luhy.

- Najznámejším z nich je Národná prírodná rezervácia (NPR) Čičovské mŕtve rameno, ktorá je už od roku 1964 chránená. Na výmere 79,8 ha sa vyskytujú rôzne vodné biocenózy, ktoré vytvorili jednu z najzachovalejších a prírodovedecky najcennejších ukážok lužného lesa na Žitnom

ostrove. Návštevníci majú k dispozícii náučný chodník. NPR je súčasťou CHKO Dunajské luhy.

- Známostou lokalitou je aj prírodná rezervácia Zlatniansky luh na polostrove Veľký Lél (9,1 ha), ktorá sa nachádza na ostrove, vytvorenom Dunajom a jeho mŕtvym ramenom pri obci Zlatná na Ostrove a predstavuje hodnotný zvyšok lužného lesa dolného toku Dunaja. NPR je súčasťou CHKO Dunajské luhy.
- Prírodná rezervácia Malý ostrov sa nachádza v k.u. Kameničná (4,5 ha) a je chránená už od roku 1952. Predstavuje vzácny zvyšok tvrdého lužného lesa a významné hniezdisko vtáctva v poľnohospodárskej krajine.
- Prírodná rezervácia Mostová v k.ú. Veľké Kosihy zabezpečuje na výmere 15,1 ha ochranu slaniska.
- Prírodná rezervácia Lohotský močiar – v k.ú. Kameničná na rozlohe 24,1 ha zabezpečuje ochranu mŕtveho ramena Váhu v pokročilom štádiu zarastania.
- Prírodná rezervácia Dunajské trstiny v k.ú. Klížska Nemá a Veľké Kosihy na ploche 101,1 ha zabezpečuje ochranu súvislých porastov trstinových spoločenstiev.
- Chránený areál Dropie - účelom je ochrana a záchrana dropa veľkého (Otis tarda), najmä jeho tokanísk, liahnísk a zimovísk, sa nachádza v katastrálnych územiach obcí Čalovec, Kameničná, Zemianska Olča na rozlohe 912 ha.
- Chránený areál Čičovský park v obci Čičov (8,7 ha) bol vyhlásený na zachovanie historického parku.
- Pohrebište – prírodná rezervácia (PR), ktorá sa nachádza v katastrálnom území obce Marcelová. Za PR bola vyhlásená v roku 1993 z dôvodu, že je významnou lokalitou z ornitologického hľadiska - refúgium vodného a močiarného vtáctva, cenný biotop pôvodnej pobrežnej a močiarnnej vegetácie. Celková výmera PR je 69,3296 ha. Spravujúci orgán: ŠOP - S-CHKO Dunajské luhy.
- Kraviansky park - chránený areál (CHA), ktorý sa nachádza v katastrálnom území obce Kravany nad Dunajom. Za CHA bol vyhlásený v roku 1981, predmetom ochrany je ochrana historického parku v obci Kravany nad Dunajom, ktorý tvorí účelovú zeleň pri internáte SOUP v Kravanoch nad Dunajom. Celková výmera CHA je 2,34 ha. Spravujúci orgán: ŠOP - S-CHKO Dunajské luhy.

- Chotínske piesky - prírodná rezervácia (PR), ktorá sa nachádza v katastrálnom území obce Chotín. Za PR bola vyhlásená v roku 1953, predmetom ochrany je ochrana psamofilných a xerothermných spoločenstiev a druhov rastlín a živočíchov Podunajskej nížiny, dôležitých z vedeckovýskumného, náučného a kultúrno-výchovného hľadiska. Celková výmera PR je 7,023 ha. Spravujúci orgán: ŠOP - S-CHKO Dunajské luhy.
- Kratina - prírodná rezervácia (PR), ktorá sa nachádza v území obce Marcelová. Za PR bola vyhlásená v roku 2002 z dôvodu zabezpečenia ochrany druhovo neobyčajne bohatých spoločenstiev a zvyškov dubového xerothermofilného lesa ponticko-panónskeho na viatych pieskoch a sprašových hlinách Hurbanovských terás. Celková výmera PR je 10,15 ha. Spravujúci orgán: ŠOP - S-CHKO Dunajské luhy.
- Búčske slanisko - prírodná rezervácia (PR), ktorá sa nachádza na území obce Búč. Za PR bola vyhlásená v roku 1993 na ochranu územia s cenným výskytom vzácnej ostrice delenej (*Carex divisa*), mokrinky plazivej (*Helesciadium repens*) a s výskytom ďalších rastlinných druhov v Podunajskej nížine (niektoré tu majú severnú hranicu areálu). Celková výmera PR je 20,3995 ha. Spravujúci orgán: ŠOP - S-CHKO Dunajské luhy.
- Mašan - prírodná rezervácia (PR), ktorá sa nachádza na území obce Virt. Za PR bola vyhlásená v roku 1988 na ochranu zvyškov pieskomilnej vegetácie a živočíšstva Podunajskej roviny. Jedná sa o stepné biocenózy na vápnitých viatych pieskoch, význačných pre Podunajsko. Celková výmera PR je 2,1607 ha. Spravujúci orgán: ŠOP - S-CHKO Dunajské luhy.
- Marcelovské piesky - prírodná rezervácia (PR), ktorá sa nachádza na území obce Marcelová. Za PR bola vyhlásená v roku 1988 na ochranu lokality s bohatým výskytom psamofytných taxónov rastlínstva na Podunajskej nížine. Celková výmera PR je 4,4695 ha. Spravujúci orgán: ŠOP - S-CHKO Dunajské luhy.
- Bokrošské slanisko - prírodná rezervácia (PR), ktorá sa nachádza na území obce Iža. Za PR bola vyhlásená v roku 1988 na ochranu zvyškov slaniska Podunajskej nížiny so zriedkavou slanomilnou vegetáciou. Jeden z posledných najsever. vysunutých výbežkov soľ. maďarských púští, ktoré patria do typu soľ. stepí rusko-ázijských. Celková výmera je 14,06 ha. Spravujúci orgán: ŠOP - S-CHKO Dunajské luhy.

NATURA 2000

Zo sústavy chránených území členských krajín Európskej únie NATURA 2000 predmetné územie dotýkajú chránené vtáacie územia (CHVU) Dolné Považie, Ostrovné lúky a Dunajské Luhy (obrázok 2.2.1). Z nich zatiaľ bolo vyhlásené len **CHVU Dolné Považie** na ploche 31 202,8 ha v novembri 2006 (593/2006 Zb.z.). Z tohto vyplývajúce obmedzenia sa týkajú k.ú. obcí Zemné, Komoča a Kolárovo. CHVU bolo vyhlásené na účel zachovania biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov d'atľa hnedkavého, kane močiarnej, krakle belasej, ľabtušky poľnej, penice jarabej, pipíšky chochlatej, prepelice poľnej, prhl'aviara čiernohlavého, rybárika riečneho, sokola červenonohého, strakoša kolesára a zabezpečenia podmienok ich prežitia a rozmnožovania.

Plánované **CHVU Dunajské Luhy** na ploche 18 845 ha sa týka k.ú. Čičova, Zlatnej na Ostrove, Trávníku, Veľkých Kosíh a Klížskej Nemej. Ďalšie plánované **CHVU Ostrovné lúky** na ploche 8 729 ha sa týka k.ú. Kolárova, Sokoliec Bodzianských Lúk, Kameničnej, Čalovca, Bodze a Okoličnej na Ostrove. Je zaujímavé, že napriek tomu, že sa jedná prakticky o územie Dropie, potreba ochrany je dôvodnená hniezdením sokola červenonohého (*Falco vespertinus*), strakoša kolesára (*Lanius minor*) a ľabtušky poľnej (*Anthus campestris*).

Na území sa vyskytujú aj lokality národného zoznamu navrhovaných území európskeho významu, ktoré boli stanovené na základe existujúcich maloplošných chránených území.

Tabuľka č. 3.4: Lokality na národnom zozname navrhovaných území európskeho významu

Názov	Kat. územie	Popis
Čičovské luhy	Čičov, Trávník (459,60 ha)	Lužné dubovo-brestovo-jaseňové lesy okolo nížinných riek, Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy, prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody
Dunajské trstiny	Klížska Nema, Veľké Kosihy, Zemianska Olča (164,85 ha)	Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a ponorených cievnatých rastlín typu lužné dubovo-brestovo-jaseňové lesy, nížinné kosné lúky.
Mostové	Veľké Kosihy (22,55 ha)	Vnútrozemské slanisko

Veľkolélsky ostrov	Veľké Kosihy, Zlatná na Ostrove (328,65 ha)	Lužné dubovo-brestovo-jaseňové a vrbovo-topoľové a jelšové lesy, nížinné kosné lúky.
Bokrošské slanisko	Iža (10,20 ha)	Nížinné a podhorské kosné lúky (6510), Vnútrozemské slaniská a slané lúky (1340) a druh európskeho významu: vydra riečna (<i>Lutra lutra</i>).
Búčske slanisko	Búč (44,38 ha)	Nížinné a podhorské kosné lúky (6510), Vnútrozemské slaniská a slané lúky (1340) a druhy európskeho významu: zeler plazivý (<i>Apium repens</i>), býčko (<i>Proterorhinus marmoratus</i>) a vydra riečna (<i>Lutra lutra</i>).
Dunaj	Kravany nad Dunajom, Moča (1511,17 ha)	Biotop európskeho významu: Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy (91E0) a viac druhov európskeho významu
Chotínske piesky	Chotín (7,16 ha)	Biotop európskeho významu: Panónske travinnobylinné porasty na pieskoch (6260).
Jurský Chlm 	Búč (103,54 ha)	Biotopy európskeho významu: Nížinné a podhorské kosné lúky (6510), Vnútrozemské slaniská a slané lúky (1340), Panónske travinnobylinné porasty na spraši (6250) a druhy európskeho významu: pichliač úzkolistý (<i>Cirsium brachycephalum</i>), hadinec červený (<i>Echium russicum</i>) a býčko (<i>Proterorhinus marmoratus</i>).
Marcelovské piesky	Krátke Kesy, Marcelová, Radvaň nad Dunajom (45,69 ha)	Biotop európskeho významu: Panónske travinnobylinné porasty na pieskoch (6260) a druh európskeho významu: syseľ pasienkový (<i>Spermophilus citellus</i>).
Pohrebište 	Marcelová (85,83 ha)	Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu Magnopotamion alebo Hydrocharition (3150), Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy (91E0) a druhy európskeho významu: býčko (<i>Proterorhinus marmoratus</i>), korytnačka močiarna (<i>Emys orbicularis</i>), kunka červenobruchá (<i>Bombina bombina</i>), hraboš severský

		panónsky (<i>Microtus oeconomus mehelyi</i>) a vydra riečna (<i>Lutra lutra</i>).
--	--	--

Historický vývoj územia MAS

Centrum MAS ZDŽO, mesto Komárno, ležiace pri sútoku Dunaja a Váhu v nadmorskej výške 108-115 m, je jedným z najstarších sídiel v Karpatskej kotline a mestom s bohatou históriou. Jeho územie bolo od staršej doby bronzovej sústavne obývané. Žili tu Keltovia, neskôr nablízku Rimania, ktorí na pravom brehu Dunaja vybudovali vojenský tábor a mesto Brigetio a naproti, na severnom brehu rieky jeho opevnené predmostie Celemantiu. Vo včasnom stredoveku - v dobe sťahovania národov - sa v priestore Komárna dlhší čas zdržiavali Avari. Títo kočovníci zo Strednej a Vnútornej Ázie od roku 568 skoro na dvestopäťdesiat rokov ovládli Karpatskú kotlinu. Z tohto obdobia sa našlo na území Komárna 8 pohrebísk s bohatým nálezovým materiálom.

Niekoľko rokov po rozpade Avarskej ríše sa silnejúce moravskoslovanské kmene pokúsili podmaniť Frankmi neobsadené avarské územia, ba napadli aj zvyšky Avarov, ktoré sa uchýlili pod ochranu Frankov (r. 811). Nie je ešte dostatočne preskúmané, či Avari (Onoguri) žijúci v 9. storočí naďalej na území dnešného Komárna, patrili do franskej, alebo slovanskej mocenskej sféry.

Od šesťdesiatych rokov 9. storočia sa bojov medzi Frankmi a moravskými Slovanmi zúčastnili ako spojenci raz jednej, raz druhej bojujúcej strany aj bojové oddiely Maďarov, a na konci storočia prichádzajú maďarské kmene do Karpatskej kotliny, ktorú potom ovládli. V priebehu 10. storočia vytvorili pri sútoku Dunaja a Váhu opevnené, ohradené miesto, ktoré sa v čase utvárania uhorskeho štátu stalo strediskom Komárnanského komitátu. Pri sídle komitátu, komárnanskom hrade, ktorý ležal na križovatke dôležitých suchozemských a vodných ciest, vznikla osada s rovnakým názvom. V prvých listinách sa hrad a osada spomína pod názvami Camarum (1075), Kamarn (1218), Camarun (1268), Kamar (1283), Camaron, Comaron (vo viacerých listinách z rokov 1372 - 1498).

Komárno sa v histórii spomína **od r. 1075 ako obec s trhom**, prevozom a **prístavom** pod názvom Camarum. „Villa Camarum“ bola jedna z dvadsiatich troch osád, ktoré patrili do panstva komárnanského hradu. Prvé významné výsady, ktoré v tom čase prislúchali iba mestám, jej udelil kráľ Belo IV. listinou z 1. apríla 1265. Výsady mesta, ktoré neskorší panovníci potvrdili i rozšírili, prispeli k rozvoju stredovekého Komárna, ktoré sa rozvíjalo

hlavne za vlády Mateja Korvína, ktorý dal v **komárňanskom hrade vybudovať renesančný palác**, rád sem prichádzal odpočívať a zabaviť sa. Vybudoval tiež kráľovskú dunajskú flotilu, ktorej hlavnou základňou sa v čase protitureckých bojov stalo práve Komárno.

V čase tureckej expanzie v 16. storočí sa Komárno dostáva na pomedzie habsburskej a osmanskej ríše. Tunajší stredoveký hrad je preto v polovici 16. storočia, za panovania Ferdinanda I. prebudovaný v dobre brániteľnú pevnosť. Takto vzniká tzv. Stará pevnosť, ktorá je v čase ďalších protitureckých bojov v 60-tych a 70-tych rokoch 17. storočia rozšírená o Novú pevnosť. Tieto pevnosti úspešne odolávajú útokom tureckej armády. Po vyhnaní Turkov z krajiny a ukončení protihabsburských povstaní, v 18. storočí sa vďaka svojej výhodnej polohe na križovatke vodných a suchozemských ciest Komárno stáva jedným z veľkých miest krajiny s prekvitajúcim obchodom a remeslami. Listinou kráľovny Márie Terézie z dňa 16. marca 1745 získava titul a práva slobodného kráľovského mesta. Jeho zámožnejší občania a tu usadená šľachta si dávajú stavať **barokové paláce, trinitári, františkáni a jezuiti kláštory a kostoly**. Barokové mesto vybudované do polovice 18. storočia je 28. júna 1763 zruinované veľkým **zemetrasením** a o dvadsať rokov neskôr, 22. apríla 1783 ďalším ničivým zemetrasením. Napriek zemetraseniam i početným iným živelným pohromám (**povodne, veľké požiare, morové a cholerové epidémie**) až do polovice 19. storočia ostáva Komárno významným strediskom obchodu a remesiel.

Za napoleonských vojen sa začína výstavba rozľahlého komárňanského pevnostného systému. Jej budovanie prerušili udalosti revolučných rokov 1848/49, v ktorých Komárno zohralo významnú úlohu ako posledná bašta maďarskej buržoáznej revolúcie, veľkým požiarom a viacmesačným obliehaním spustošené mesto však po bojoch ležalo v ruinách. V rokoch rakúskeho absolutizmu sa tu budovali hlavne vojenské objekty. Po dostavbe pevnostného systému v 70-tych rokoch 19. storočia sa Komárno stalo strategickou vojenskou základňou Rakúsko - Uhorska, samotné mesto však stratilo svoj predošlý hospodársky význam i popredné postavenie medzi mestami krajiny. K jeho opätovnému rozvoju došlo až koncom 19. storočia a začiatkom 20. storočia, keď sa vybudovali železné mosty cez Dunaj a Váh, prvé železničné trate, spájajúce Komárno so vzdialenejšími oblasťami krajiny, prvé väčšie priemyselné závody mesta a ku Komárnu bola pripojená (r. 1896) osada Újszőny na pravom brehu Dunaja, čím mesto získalo priestor pre svoj rozvoj.

V r.1849 boli v chotári boje medzi maďarským a cisárskym vojskom. **Obyvatelia boli roľníci, rybári, vyrábali siete a člny.** Ráz pevnostného mesta a vydržiavanie posádky podmienili rozvoj remesiel. Boli tu doložené **cechy rôznych remeselníkov**, napr. obuvníkov, zámočníkov, zlatníkov, mäsiarov, halenárov, debnárov, garbiarov, krajčírov, stolárov, remenárov, sedlárov, hrnčiarov, pivovarníkov, rybárov, čižmárov, kolárov, mlynárov, ráňhojičov a felčiarov, tesárov, kováčov, pekárov. Vlastný cech mali aj povozníci, ostatné remeslá boli mimo cechov. Od 18. stor. sa Komárno stalo **strediskom uhorského trhu s obilím a drevom**. V 19. storočí obchodovalo s drevom 32 spoločností.

V r. 1741 postavili lietací most cez Dunaj, v r. 1837 pontonový, v r. 1892 železný, v r. 1896 železniciu do Bratislavy **v r. 1898 lodenice**, v r. 1905 Friedlovu pradiareň ľanu, Becsaliho mlyn, Vághiho parný mlyn.

Komárno bolo jedným z centier revolučného robotníckeho hnutia na Slovensku. Zástupcovia komárňanských robotníkov sa zúčastnili na zakladajúcom zjazde a práci prvej robotníckej strany v Uhorsku.

Po rozpade Rakúsko-Uhorska a vzniku Československa štátna hranica na Dunaji rozdelila historickú Komárňanskú župu i mesto Komárno. **Ako hraničné územie ostáva na pokraji hospodárskeho záujmu.** Väčší počet pracovných príležitostí poskytovali v meste iba **lodenice, dunajský prístav, novozriadená výkupňa tabaku a elektráreň**. V rokoch druhej svetovej vojny bolo viackrát bombardované.

Prechodom frontu 30. marca 1945 sa začala obnova vojnou zničených komunikácií, mostov, budov a závodov mesta. K hospodárskemu rozvoju mesta v neskorších rokoch prispelo vybudovanie **novej lodenice**. Pre jej pracovníkov sa začali budovať nové sídliská. Výstavba nových sídlisk, prestavba mesta sa zintenzívnila po **povodni, ktorá postihla územie v r. 1965**. Rozsiahlou, nie vždy premyslenou prestavbou mesta z niekdajšieho Komárna ostalo prakticky iba jeho historické jadro, kde sa nachádza väčšina zachovalých kultúrno-historických pamiatok mesta. Z významných obyvateľov územia treba spomenúť svetoznámeho maďarského romantického spisovateľa Móra Jókaiho, svetoznámeho hudobného skladateľa Franza Lehára, generála Györgya Klapku, zo Zemného vynálezcu J.A. Jedlika.

Popis demografickej situácie

Na základe údajov Štatistického úradu SR v roku 2014 MAS ZDŽO malo 82 764 obyvateľov, ktorí žili v dvoch mestách a v 31 dedinách.

Jedným z najväznejších problémov súčasnosti je starnúca populácia. Takisto ako v celej Európskej únii, aj na území MAS sú zaznamenané problematické ukazovatele ohľadom pôrodnosti, čo vyvoláva úvahu o budúcnosti našej krajiny.

Tabuľka č. 3.5: Počet predproduktívnej, produktívnej a poproduktívnej populácie MAS podľa obcí

Obce	spolu	14 rokov alebo menej	Od 15 do 64 rokov	65 rokov alebo viac
Bátorove Kosihy	3399	460	2406	533
Bodza	372	48	269	55
Bodzianske Lúky	191	14	129	48
Búč	1151	153	793	205
Čalovec	1164	148	817	199
Čičov	1267	134	939	194
Dedina Mládeže	454	46	313	95
Holiare	493	85	341	67
Iža	1636	216	1161	259
Kameničná	1929	301	1348	280
Klížska Nemá	496	50	348	98
Kolárovo	10632	1402	7655	1575
Komárno	34461	4162	24931	5368
Kravany nad Dunajom	727	83	519	125
Lipové	145	14	105	26
Marcelová	3764	550	2742	472
Moča	1133	143	798	192
Modrany	1407	226	1000	181
Okoličná na Ostrove	1512	208	1088	216
Patince	471	45	342	84
Radvaň nad Dunajom	709	94	494	121
Sokolce	1215	165	871	179
Tôň	790	95	581	114
Chotín	1383	165	970	248
Trávník	725	79	527	119
Veľké Kosihy	982	102	709	171
Virt	284	27	192	65
Vrbová nad Váhom	538	74	393	71
Zemianska Olča	2362	263	1763	336

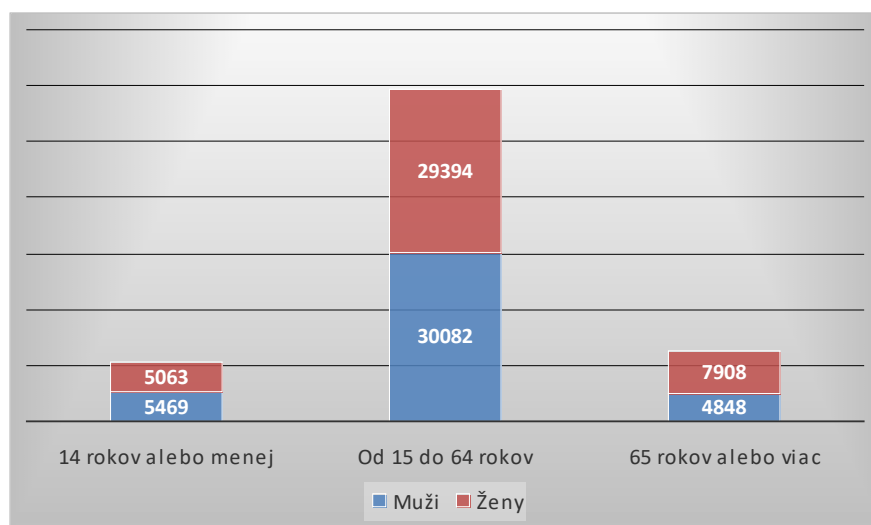
Zlatná na Ostrove	2390	330	1715	345
Andovce	1417	198	1012	207
Komoča	940	119	659	162
Zemné	2225	333	1546	346

Zdroj Štatistický úrad SR

Na obrázku a v tabuľke vidno, že počet obyvateľov poproduktívnej populácie je vyšší, ako predproduktívnej. Z tohto dôvodu je potrebné zabezpečiť infraštruktúru a organizačné pozadie pre starostlivosť o starších ľudí, vytvoriť **podmienky zdravotnej a sociálnej starostlivosti**, aby mohli ľudia v produktívnom veku tvoriť hodnoty.

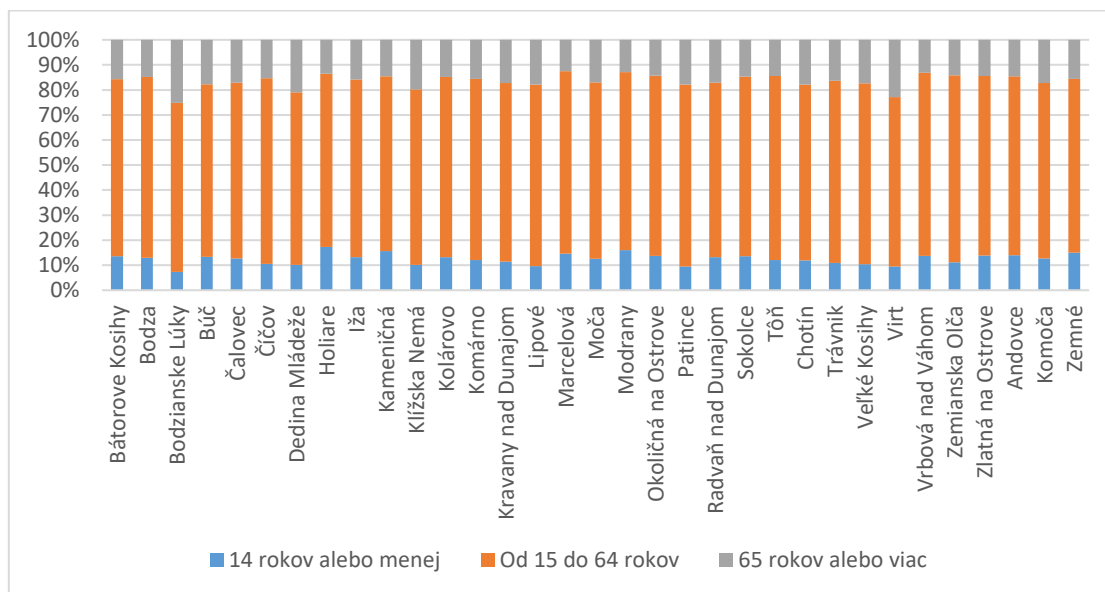
Problém starnúcej populácie sa týka aj obcí MAS, ako to vidíme na nasledovnom Grafe č. 3.2. Počet žien v poproduktívnom veku presahuje počet mužov – v niektorých dedinách aj o 100% (napríklad v Modranoch je počet mužov vo vekovej kategórii 65 rokov a viac 59 a počet žien tej istej kategórie je 122).

Graf č. 3.2: Počet predproduktívnej, produktívnej a poproduktívnej populácie MAS podľa pohlavia

Zdroj Štatistický úrad SR

Týmto ženám (väčšinou vdovám) treba organizovať stretnutia, programy, aby nestrávil celé dni sami, aby mali úlohy, zmysel života. Svoje vedomosti a skúsenosti pritom môžu podať mladým ľuďom, naučiť ich ručné práce, výrobu tradičných jedál. Na takéto účely treba vytvoriť spoločenské priestory, alebo využiť miestnosti kultúrneho domu, knižnice, múzea. Mení sa tým aj spotrebiteľský trh, kde je potrebné prispôbiť ponúkané tovary a služby.

Graf č. 3.3: Podiel predproduktívnej, produktívnej a poproduktívnej populácie v obciach MAS v roku 2014

Zdroj: Štatistický úrad SR

Podobné trendy vyplývajú aj zo stromu života. Vo všetkých vekových kategóriách pod 20 rokov dochádza k výraznému poklesu populácie. Na druhej strane zase môžeme konštatovať, že minimálne v dvoch najbližších desaťročiach netreba počítať s výrazným poklesom počtu produktívneho obyvateľstva. Nástupom súčasných vekových kategórií pod 10 rokov do produktívneho veku však postupne dôjde k zásadnej zmene, podiel sa môže znížiť až o 40% oproti súčasnému stavu. V rozdelení podľa pohlavia sú tiež rozdiely, v prípade predproduktívneho obyvateľstva je mierna prevaha chlapcov (1,6%), u produktívneho obyvateľstva je výrazná prevaha mužov (11,6%) a u poproduktívneho obyvateľstva sa prejavuje jednoznačná prevaha žien (13,3%).

Tabuľka č. 3.6 – Prehľad obyvateľstva MAS podľa vekových kategórií k 31.12.2014

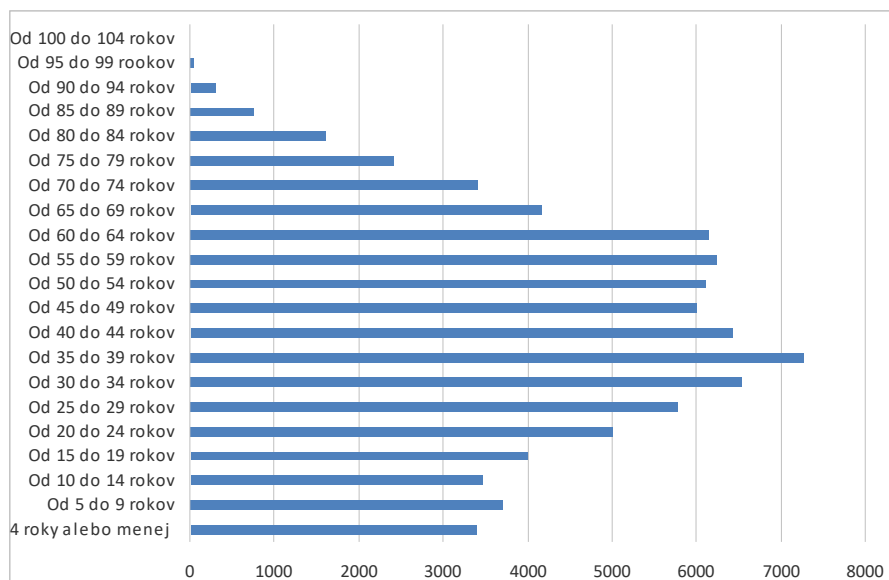
vekové kategórie	počet	podiel
0-4	3385	4,10%
5-9	3696	4,47%
10-14	3451	4,17%
15-19	3982	4,82%
20-24	5000	6,05%
25-29	5766	6,98%
30-34	6537	7,91%
35-39	7271	8,80%

40-44	6415	7,76%
45-49	6001	7,26%
50-54	6109	7,39%
55-59	6233	7,54%
60-64	6138	7,43%
65-69	4164	5,04%
70-74	3404	4,12%
75-79	2412	2,92%
80-84	1597	1,93%
85-89	756	0,91%
90-94	294	0,36%
95-99	41	0,05%
100-104	7	0,01%

Zdroj Štatistický úrad SR

Zo štatistických údajov (viď. Tabuľky, Grafy) vidíme, a na stretnutiach sme aj zažili, že na území žije veľa starších ľudí, a o 5-10 rokov ich pomer bude ešte väčší. Na území MAS pracuje niekoľko organizácií, ktoré zabezpečujú infraštruktúru pre starostlivosť o starších a hendikepovaných ľudí, treba zabezpečiť podmienky na ich prácu, ako aj iné neziskové organizácie, ktoré túto prácu podporujú.

Graf č. 3.4: Strom života MAS Združenie Dolný Žitný ostrov

Zdroj Štatistický úrad SR

Zariadenia sociálnych služieb na území MAS

Organizácia	Lokalita	Činnosti
Denné centrum - Klub dôchodcov Kava	Kava, Komárno	Denné centrum, záujmová, kultúrna činnosť seniorov
Denné centrum - Klub dôchodcov Nová Stráž	Nová Stráž, Komárno	Denné centrum, záujmová, kultúrna činnosť seniorov
Denné centrum - Mestský klub dôchodcov Komárno	Komárno	Denné centrum, záujmová, kultúrna činnosť seniorov, reprezentácia mesta Komárno
Domov Dôchodcov	Klížska Nemá	Sociálne a zdravotnícke služby pre seniorov.
Domov dôchodcov Malý Dunaj, o.z. Kolárovo	Kolárovo	Zariadenie pre seniorov
Náruč n.o.	Komárno	Zariadenie pre seniorov a domov sociálnych služieb. Ubytovanie, stravovanie, denná starostlivosť.
OAZIS - občianske združenie, Zariadenie sociálnych služieb	Komárno, Kameničná - časť Balvany	Domov sociálnych služieb, prepravná služba, zariadenie podporovaného bývania
Prepravná služba - mesto Komárno	Komárno	Rozvoz obedov, preprava osôb odkázaných na sociálnu – prepravnú službu
Referát opatrovateľstva pri MsÚ Komárno	Komárno	Opatrovateľská služba
RICCIO, n.o.	Komárno, Patince	Domov sociálnych služieb, zariadenie pre seniorov
Sociálne služby Vrba n.o.	Vrbová nad Váhom	Zariadenie pre seniorov a domov sociálnych služieb. Ošetrovateľská starostlivosť, pracovná terapia.
Zariadenie pre seniorov	Komárno	Zariadenie pre seniorov
Zariadenie pre seniorov a denný stacionár	Kolárovo	Poskytovanie ubytovania pre dôchodcov. Denný stacionár.
Zariadenie sociálnych služieb Centrál, n.o.	Zlatná na Ostrove	Domov dôchodcov. Zariadenie opatrovateľskej služby.

Trendy v demografii

Prirodzený prírastok na území MAS má klesajúcu tendenciu, počas skúmaného obdobia (2001-2014) saldo bolo v každom roku záporné (Tabuľka č. , graf). Migračné saldo počas skúmaného obdobia bolo vždy kladné (tabuľka graf). Migrácia má významný vplyv na celkový prírastok,

ktorý mal kladnú hodnotu len v troch rokoch (2004, 2009, 2012), a jeho tendencia je naďalej klesajúca (tabuľka, graf).

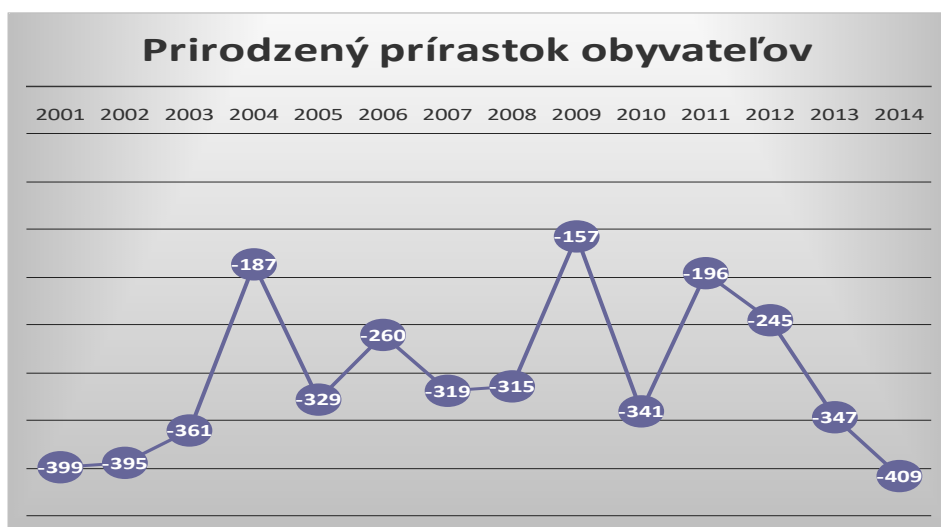
Tabuľka č. 3.7: Prirodzený prírastok/úbytok, migračné saldo a celkový prírastok obyvateľov MAS

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Prirodzený prírastok obyvateľov	-399	-395	-361	-187	-329	-260	-319	-315	-157	-341	-196	-245	-347	-409
Migračné saldo	26	2	84	190	164	49	175	197	210	186	168	323	142	103
Celkový prírastok obyvateľov	-373	-393	-277	3	-165	-211	-144	-118	53	-155	-28	78	-205	-306

Zdroj Štatistický úrad SR

Z hľadiska prirodzeného prírastku výnimku zo všeobecného negatívneho trendu tvorí obec Búč, kde napriek záporným saldám aspoň trendová krivka má stúpajúcu tendenciu.

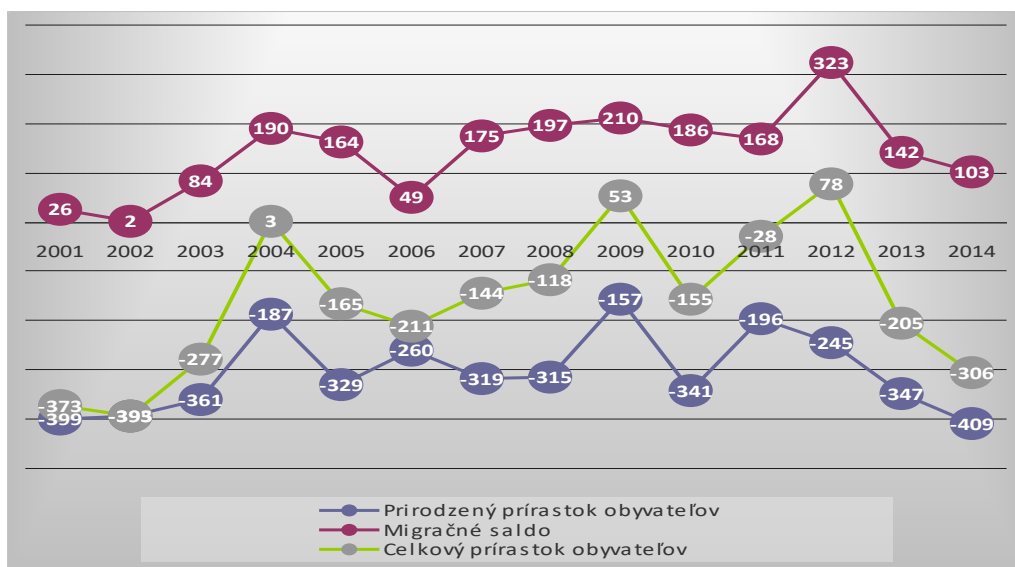
Graf č. 3.5: Prirodzený prírastok/úbytok – demografické saldo – MAS

Zdroj Štatistický úrad SR

MAS charakterizuje klesajúca tendencia pozitívnej migrácie, avšak nie je to tak v každej obci. V nasledujúcich obciach sa tempo migrácie spomaľuje: Sokolce, Chotín, Trávník, Komoča, môžeme vysvetliť tým, že obce ležia ďaleko od väčších miest a hlavných ciest, čiže nie sú atraktívne pre prisťahovalcov. Dôvodom pozitívnej migrácie je aj príjemné dedinské prostredie, čistý vzduch a relatívne nízke ceny dedinských domov (Klížska Nemá, Marcelová, Andovce).

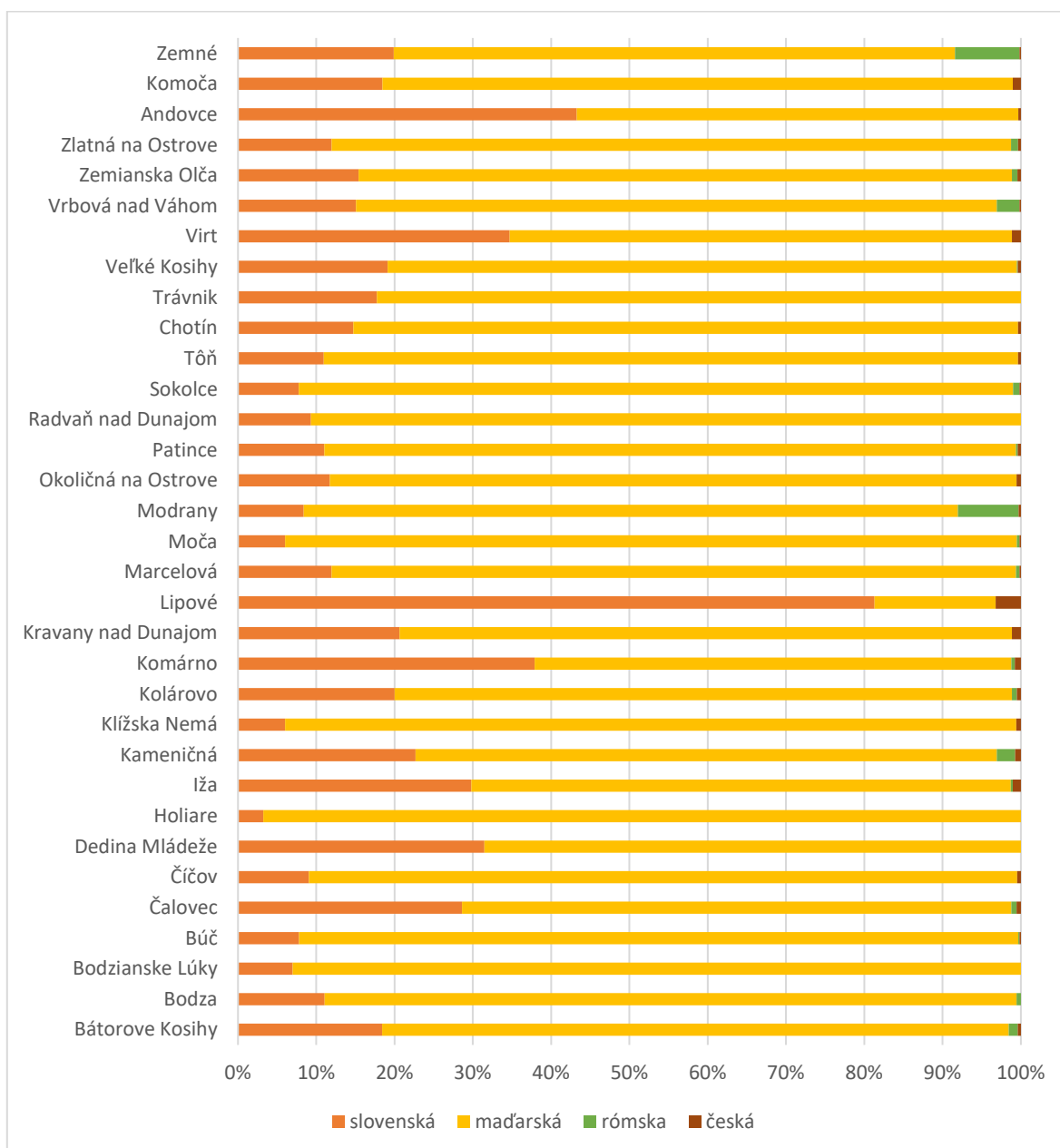
Graf č. 3.6: Celkový prírastok obyvateľov MAS

Zdroj: Štatistický úrad SR

Pozitívnu migráciu podporuje veľkosť lokality s prítomnosťou pracovných príležitostí (Kolárovo), blízkosť Komárna (Kameničná, Iža, Veľké Kosihy), Nových Zámkov (Komoča), alebo hlavnej cesty č. 63. Na celkové saldo má výraznejší vplyv migrácia a preto v obciach so slabšou migráciou aj celkové saldo je záporné, alebo má klesajúcu tendenciu (napr. Číčov, Tôň, Zemianska Olča, Zemné a Bátorové Kosihy). Odst'ahovanie mladých by zastavili nové pracovné príležitosti na území MAS. V dotazníkovom prieskume viac ako 70% ľudí odpovedalo, že nové pracovné príležitosti by zvýšili kvalitu života v regióne. Väčšina obyvateľov MAS sa hlási k maďarskej národnosti.

Graf č. 3.7: Štruktúra obyvateľov MAS podľa národnosti

Zdroj: Štatistický úrad SR

V niektorých dedinách žije početná komunita Rómov, avšak sa nehlásia k rómskej národnosti. Obce MAS, ktoré sú identifikované napr. ako oprávnení žiadatelia v Operačnom Programe Ľudské Zdroje na integráciu marginalizovaných skupín, v ktorých žijú Rómovia podľa neoficiálnych údajov min 20% rómskej populácie sú nasledovné: **Bátorove Kosihy, Čalovec, Iža, Kameničná, Marcelová, Moča, Modrany, Sokolce, Zemianska Olča, Zlatná na Ostrove, Zemné.**

Ekonomické zdroje – oblasť podnikania

Územie MAS patrí do kategórie priemyselno-poľnohospodárskych regiónov Slovenskej Republiky. Súčasná výkonnosť ekonomiky regiónu je nižšia, ako priemer SR, avšak potenciál pre rozvoj jeho hospodárstva je veľmi veľký. Z pohľadu makroekonomickej štruktúry má v súčasnosti rozhodujúce postavenie **poľnohospodárstvo** – toto odvetvie nenáročné na kvalifikačnú úroveň pracovnej sily **je vo väčšine obcí jedinou základňou pracovných príležitostí**, popritom má ale región veľmi dobré predpoklady aj pre rozvoj cestovného ruchu, predovšetkým pre rozvoj pobytov pri vode, cykloturistiky, vidieckej turistiky a agroturistiky. Z pohľadu hospodárskej štruktúry má v regióne rozhodujúce postavenie poľnohospodárstvo, strojársky priemysel, polygrafický priemysel a výroba obuvi. V minulosti Komárno patrilo k najvýznamnejším centráм lodiarstva na Slovensku. Lodenice zamestnali stovky ľudí z okolitých obcí. Avšak dopadom hospodárskej krízy a z dôvodu finančných problémov sa v Slovenských lodeniciach a.s. začalo hromadne prepúšťať.

Tabuľka č. 3.8: Počet fyzických osôb - podnikateľov v obciach MAS

2014	FO - podnikatelia	Živnostníci	Slobodné povolania	SHR
Andovce	121	116	2	3
Bátorove Kosihy	172	157	6	9
Bodza	22	18	2	2
Bodzianske Lúky	15	8	0	7
Búč	55	42	6	7
Čalovec	79	70	5	4
Čičov	85	78	5	2
Dedina Mládeže	21	19	1	1
Holiare	19	18	1	0
Chotín	86	78	3	5
Iža	111	90	8	13
Kameničná	117	102	13	2
Klížska Nemá	18	13	4	1
Kolárovo	655	609	30	16
Komárno	2 804	2 521	206	77
Komoča	61	57	2	2
Kravany nad Dunajom	46	34	4	8
Lipové	12	11	1	0
Marcelová	202	187	8	7
Moča	66	57	1	8
Modrany	74	70	1	3

Okoličná na Ostrove	73	69	1	3
Patince	43	39	4	0
Radvaň nad Dunajom	49	46	1	2
Sokolce	74	62	3	9
Tôň	55	49	4	2
Trávník	57	53	2	2
Veľké Kosihy	68	64	4	0
Virt	19	19	0	0
Vrbová nad Váhom	25	22	0	3
Zemianska Olča	157	143	9	5
Zemné	120	114	2	4
Zlatná na Ostrove	178	164	8	6

Zdroj: Štatistický úrad SR

Na území MAS je veľa podnikateľov a firiem rôznych právnych foriem. **Poľnohospodárstvo má dobré tradície a je tu vysoký počet kvalifikovanej pracovnej sily** pre túto oblasť. Avšak vo väčšine prípadov technické a technologické vybavenie výroby je zastarané, hospodárske budovy sú v zlom technickom stave, objekty na spracovanie poľnohospodárskej a potravinárskej produkcie majú vysokú energetickú náročnosť. Orientuje sa na oblasti s nízkou pridanou hodnotou.

Ďalším problémom je, že chýba spolupráca medzi miestnymi výrobcami a spracovateľmi, čím by mohlo dôjsť k zefektívneniu výrobného procesu, k spoločnému využívaniu strojov a zariadení a spoločnému marketingu.

V obchodoch je veľmi nízky podiel miestnych výrobkov, aj keď sú výrobky vysokej kvality, nedajú sa kúpiť v regióne.

Z hore uvedených dôvodov je potrebné podporiť podnikateľov v regióne, zlepšiť podmienky práce, informovať ľudí o miestnych výrobkoch a vytvorením krátkych zásobovacích reťazcov zvýšiť spotrebu výrobkov miestnych podnikateľov.

Tabuľka č. 3.9: Počet právnických osôb v obciach MAS

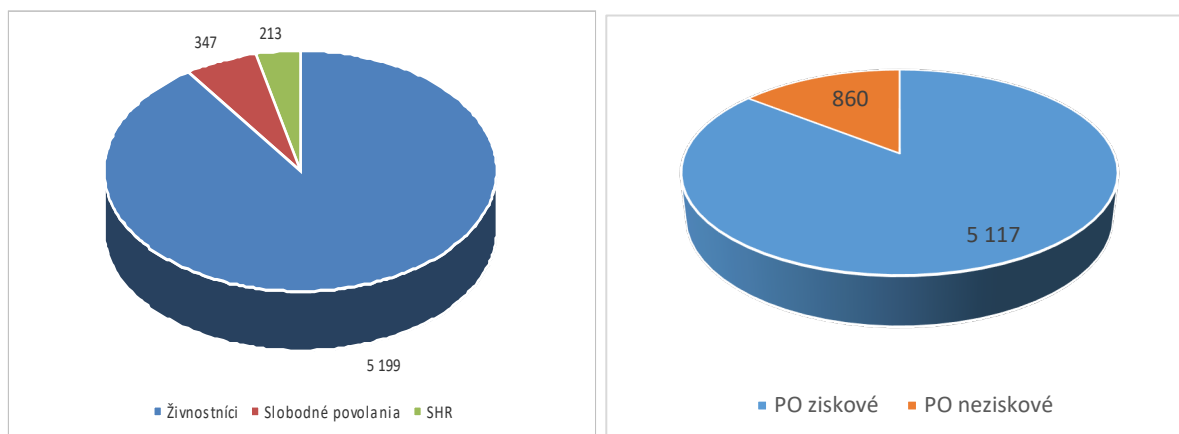
2014	PO spolu	PO ziskové	PO neziskové
Andovce	30	22	8
Bátorove Kosihy	100	63	37
Bodza	5	2	3
Bodzianske Lúky	4	2	2
Búč	24	9	15
Čalovec	16	12	4
Čičov	27	16	11

Dedina Mládeže	15	9	6
Holiare	2	0	2
Chotín	58	45	13
Iža	68	54	14
Kameničná	29	23	6
Klížska Nemá	19	12	7
Kolárovo	295	200	95
Komárno	4 700	4 248	452
Komoča	27	15	12
Kravany nad Dunajom	64	45	19
Lipové	3	2	1
Marcelová	64	41	23
Moča	40	29	11
Modrany	32	22	10
Okoličná na Ostrove	33	22	11
Patince	32	21	11
Radvaň nad Dunajom	23	17	6
Sokolce	17	9	8
Tôň	22	14	8
Trávník	16	13	3
Veľké Kosihy	36	28	8
Virt	19	14	5
Vrbová nad Váhom	8	5	3
Zemianska Olča	43	25	18
Zemné	43	25	18
Zlatná na Ostrove	63	53	10

Zdroj Štatistický úrad SR

Podporou podnikateľov by sa zvýšila aj zamestnanosť v obciach na území MAS, vyššia zamestnanosť by znamenala vyššiu kúpnu silu, čo by nepriamo pomohlo výrobcovi a obchodníkom.

Graf č. 3.8: Počet fyzických osôb – podnikateľov a právnických osôb na území MAS

Zdroj Štatistický úrad SR

Územie má viac než dvetisíc ročnú tradíciu pestovania viniča a výroby vína, potenciál vínnej turistiky je veľký. Južnoslovenská vinohradnícka oblasť poskytuje vhodné podmienky na dopestovanie odrôd náročných na teplo a slnečný svit. Ide o najteplejšiu oblasť Slovenska a vinohrady sú vysadené na kvalitných sprašových pahorkatinách Podunajskej nížiny. Sú tu jednoznačne najlepšie podmienky na dopestovanie hrozna vhodného na výrobu vysokokvalitných červených vín, ako aj napríklad odrody Cabernet Sauvignon, ktorá vyžaduje dlhšie vegetačné obdobie (v porovnaní s väčšinou u nás bežne pestovaných odrôd). Významní vinári, ktorí majú záujem o výrobu vysokokvalitných vín, nakupujú hrozno práve tu, prípadne tu majú svoje vinohrady.

Vinári a pivnice na území MAS (výber):

Vinár, pivnica	Lokalita
Pivnica Bavin, Pivnica Ronius, Pivnica Matusek, Pivnica Wine Factor, Pivnica Blahovič, Pivnica Bonavin, Víno Szász, Pivnica Vinoria, Borvin, Víno Bakonyi, Pivnica Bálint, Ladislav Nyers, Ľudovít Kis, Tibor Szabó, Pivnica Amicius, Pivnica Bottyán, Pivnica Bóna, Tibor Dolník, Pivnica Gyöpös	Bátorove Kosihy

Vinárstvo Vintop Karkó, Gejza Zsidek	Búč
Peter Boncsek, Pivnica Szuhvin, Šambaza-Bartal rodinné vinárstvo, Jokel, Szabolcs Hencz, Július Vörös, Alexej Bertók	Chotín
Pivnica Varga, Viderman, Tibor Paulis,	Marcelová
Vinszalkontakt, Benjamín Vörös, Pivnica Szegi, Združenie močanských vinohradníkov a vinárov	Moča
Pivnica Szente, Vin-Igar Pinote, Pivnica Édes, Gellért Csókás, Alexander Tóth, Ľudovít Füsi	Modrany
Občianske Združenie Priatelja vína	Radvaň nad Dunajom
DANUVIN	Komárno
Hengerics, s.r.o.,	Komárno, Kameničná
Vinárstvo Bott Frigyes	Komárno - Nová Stráž
Georgina Farma	Kolárovo

Pri zbieraní údajov v obciach MAS, v pracovných a tematických skupinách sa viackrát objavili také potreby, ktoré chýbajú podnikateľom, pomocou ktorých by ich práca bola ľahšia, jednoduchšia, a ich výrobky by boli hodnotnejšie. Vinári na území majú ťažkosti s predajom vína a iných výrobkov, chýbajú predajne, kde by sa predávali miestne výrobky a špeciality. Vytvorením sietí medzi subjektmi poľnohospodárstva a potravinárstva by sa zvýšila efektivita procesu výroby, spracovania a odbytu. V niektorých prípadoch je potreba zlepšenia pracovného prostredia pre zamestnancov, obnova hygienických zariadení, jedálne, odpočívárne, klimatizácie.

Bohaté tradície pestovania hrozna a iných druhov ovocia a zeleniny si zaslúžia podporu, aby kvalifikovaná a skúsená pracovná sila v oblasti poľnohospodárstva ostala na území, tu využila svoje vedomosti a skúsenosti.

Väčšie poľnohospodárske a potravinárske spoločnosti na území MAS:

	Činnosť
Poľnohospodárske družstvo Bátorove Kosihy	Živočíšna, rastlinná a pridružená výroba.
Poľnohospodárske družstvo v Búči	Poľnohospodárska výroba.
Poľnohospodárske družstvo Veľké Kosihy	Poľnohospodárske družstvo.
Poľnohospodárske družstvo Okánikovo	Činnosť poľnohospodárskeho družstva, výroba rastlinných a živočíšnych produktov.
Poľnohospodárske družstvo Štúrová, Okoličná na Ostrove	Pestovanie poľnohospodárskych plodín, živočíšna produkcia.
Poľnohospodárske družstvo Tôň	Poľnohospodárske družstvo, rastlinná a živočíšna výroba.

Poľnohospodárske družstvo Sokolce	Živočišna a rastlinná výroba. Výroba a predaj kŕmnych zmesí. Internetový predaj špaldovej múky.
Mlyn Kolárovo, a.s.	Výroba múky.
Diabet-H, s.r.o.	Výroba múčnych zmesí pre diabetikov.
Poľnohospodárske družstvo Zlatná na Ostrove	Rastlinná a živočišna výroba.
Poľnohospodárske družstvo Komoča	Rastlinná a živočišna výroba.
Poľnohospodárske družstvo v Zemnom, družstvo	Poľnohospodárska produkcia, predaj výrobkov.

V území pôsobí veľké množstvo malých poľnohospodárov. V území je však tradíciou pestovanie ovocia a zeleniny, chov zvierat pre vlastnú potrebu, kedy obyvatelia predávajú nadbytočne vypestované plodiny. Tento potenciál územia je nevyužitý, existuje však záujem obyvateľstva o väčšiu organizovanosť pri pestovaní a zbere poľnohospodárskych výstupov, aká tu bola do roku 1989.

Jedinečnosť regiónu môžeme využiť len vtedy, keď zachováme svoje tradície, ktorými sa odlišujeme od ostatných regiónov a môžeme byť zaujímaví pre potenciaálnych návštevníkov územia. Z tradičných ľudových remesiel je v okolí Komárna významné **rezbárstvo** v Číčove, **umelecké kováčstvo** v Dedine Mládeže, výroba čipiek v Chotíne, atď.. V obciach spolu pôsobí vyše 40 majstrov rôzneho zamerania (**výrobky zo šúpolia, vyrezávanie z dreva, maliarstvo, výroba sklenených vitráží, tkanie, maľovanie na sklo – mandala, výroba šperkov, výroba bábiek, vypletanie sietí, vypletanie košíkov, výroba metiel, navliekanie korálikov, ručné tkanie kobercov.**), tradičné remeslá sa zachovali ešte aj dodnes hlavne vďaka staršej generácii.

Cestovný ruch

Územie MAS ZDŽO je súčasťou Podunajského turistického regiónu (okresy Dunajská Streda, Komárno, územie obvodu Štúrovo (JV časť okresu Nové Zámky) a 2 obce okresu Senec, nachádzajúce sa v tesnej blízkosti Dunaja (Hamuliakovo, Kalinkovo)), ktorý je zaradený do kategórie s národným významom. K subregiónom s vyprofilovaným cestovným ruchom patria Malý Žitný ostrov (vrátane vodného diela Gabčíkovo) väzbou na Szigetköz v MR, Dunajská Streda, **Veľký Meder, Komárno, Štúrovo** väzbou na Ostrihom.

Ponuka služieb CR ešte nie je dostatočne široká a kvalitná. Napriek tomuto stavu v regióne pokladajú odvetviu veľký význam, čoho je dôkazom, že rozvoj cestovného ruchu je integrálnou

súčasťou strategických rozvojových plánov od miestnej po regionálnu úroveň. Tak isto spoločný postup v rozvoji cestovného ruchu je jednou z najčastejších tém cezhraničnej hospodárskej spolupráce, na projektovom území hlavne medzi slovenskými a maďarskými oblasťami. Podunajský región zo strednodobého hľadiska je považovaný za región nadregionálneho významu, z dlhodobého hľadiska za národného významu.

Druhy turizmu:

- Silný domáci turizmus
- V letnom období aj príjazdový turizmus najmä z ČR a MR
- Dlhodobý pobytový turizmus –v letnom období
- Inak krátkodobé pobyty a silná jednodenná návštevnosť

Formy turizmu:

- Letný pobytový turizmus pri vode, vodné športy
- Letný pobytový pri termálnej vode
- Poznávací turizmus –historické dedičstvo

Aktivity s najvyšším dlhodobým potenciálom:

- Pobyt / rekreácia pri vode
- Vodné športy
- Vodná turistika / vodáctvo
- Pobyt/rekreácia pri termálnej vode
- Cykloturistika
- Vidiecky turizmus
- Poznávací turizmus

V súčasnosti je región vyhľadávaný najmä menej solventnou klientelou ako miesto lacnej dovolenky. Zo zahraničia dovolenkári z Čiech s nízkym rozpočtom na pobyt a hostia zo susedného Maďarska, často kvôli etnickým zväzkom. Nízky podiel na ubytovacej kapacite SR a jej podpriemerné využitie v dôsledku len jednej, krátkej sezóny. Región má predpoklady zlepšenia svojej pozície na trhu. K tomu je potrebné využiť os **Dunaja** (a jeho bezprostredné okolie), na ktorej sa rozvíja v posledných rokoch medzinárodný turizmus. Druhou šancou sú **zdroje termálnej vody**. Nutné je však budovať zariadenia, ktoré sa kvalitou svojej ponuky vyrovnajú úrovni v susednom Maďarsku. V takom prípade je reálne získať aj solventnejšiu klientelu v porovnaní so súčasnosťou.

Väčší podnikatelia v oblasti cestovného ruchu na území MAS

GrandCorp, s.r.o.	Kolárovo	cestovné kancelárie
TAN-GO Tours Exclusive, a.s.		
Flygrooup s.r.o.	Komárno	
Kaland Travel, s.r.o.		
Kom-Travel, s.r.o.		
Pepita Tours, s.r.o.		
Hotel Panorama		Komárno
Penzión Lehár		
Olymp Penzión		
Hotel Banderium		
Divá Kačica Restaurant & Pension		
Hotel Bow Garden		
Hotel Peklo		
Ring Penzión		
Penzion Duna		
Hotel Litovel		
Bella Restaurant and Pension		
Amnesia Restaurant and Pension	Okoličná na Ostrove	
Wellness Hotel Patince	Patince	

Veľký potenciál rozvoja cestovného ruchu územia je v kultúrno-historických pamiatkach. Najvýznamnejšími pamiatkami s využitím pre cestovný ruch sú v regióne archeologické lokality a pamiatky militaristickej architektúry. V obci Iža sa nachádzajú zvyšky rímskeho kamenného kastela (lokalita Leányvár), ktorá je najstaršia pamiatka Nitrianskeho kraja. Tvoril súčasť hraničného pevnostného systému (Limes Romanum) a mal úlohu brániť materský tábor Brigetio pred útokmi Barbarov. Pamiatka z rímskeho obdobia je základom pre realizovanie domáceho i zahraničného aktívneho turizmu v obci a je jedným z článkov tematicky zameranej trasy „Po stopách Rimanov na Dunaji”, ktorá sa realizovala v spolupráci s obcou Almásfüzitő

(MR) v rámci Programu cezhraničnej spolupráce Maďarská republika – Slovenská republika 2007-2013. V rámci projektu sa založilo aj múzeum so zameraním na rímske dejiny.

Vďaka strategickej polohe Komárna sú najvýznamnejšie pamiatky mesta militaristického charakteru: **Stará pevnosť, Nová pevnosť, systém mestského opevnenia, bašta (rímske lapidárium), Dôstojnícky pavilón**. Zo svetskej architektúry je pozoruhodný neskorobarokový župný dom a ucelený súbor barokových a klasicistických meštianskych domov, ďalej mestská radnica a novodobé Nádvorie Európy. K technickým pamiatkam patrí vodárenská veža v Komárne vysoká 28 m, Alžbetin most na Dunaji z roku 1903, parná prečerpávací stanica medzi obcami Patince a Virt z roku 1897, ako aj vodný mlyn a drevený most v Kolárove. Kaštiele a kúrie, významné pre cestovný ruch sa nachádzajú v Trávníku, Kravanoch nad Dunajom, Čičove. Skoro v každej obci je kostol, niektoré z nich sú kultúrnymi pamiatkami: v Komárne Kostol reformovanej kresťanskej cirkvi z 18. storočia, Kostol sv. Rozálie z 19. storočia, Kostol pravoslávnej cirkvi, Kostol sv. Ondreja, Kostol evanjelickej cirkvi, Vojenský kostol, Kaplnka sv. Jozefa z roku 1741, židovská synagóga z roku 1896 a Trojičný stĺp zo 17. storočia a iné.

Na území MAS je veľa múzeí – hlavne v mestách, a v obciach sa nachádzajú pamätné izby, výstavy slávnych rodákov (napr. v Zemnom), ktoré tiež môžu byť zaujímavé pre návštevníkov regiónu.

V novembri 2015 bola čelnými predstaviteľmi miest Štúrovo a Komárno, ďalších obcí a podnikateľských subjektov v areáli patinských kúpeľov podpísaná zakladateľská zmluva Turisticko destinačnej organizácie Podunajsko. Cieľom TDM bude pozdvihnutie turizmu v oblasti ohraničenej mestami Komárno a Štúrovo.

Cykloturistika

Po protipovodňovej hrádzi Dunaja prechádza Dunajská cyklocesta, ktorá je jednou z najnavštevovanejších cyklotrás v Európe. Je súčasťou cesty EUROVELO 6, ktorá má dĺžku 4448 km a nazýva sa aj riečna trasa, lebo vedie pozdĺž veľkých európskych riek - väčšiny Loiry, časti Saôny, krátkej časti horného toku Rýnu a takmer celej dĺžky druhej najväčšej európskej rieky Dunaj, čím spája francúzske atlantické pobrežie s rumunským mestom Constanta pri Čiernom mori. Dunajská cyklocesta prechádza rozmanitou riečnou krajinou a historickými mestečkami. Čo ju ale robí najviac príťažlivou je jej pomerne nízka náročnosť, keďže vedie stále po rovine popri toku Dunaja. Cyklocesta bola v roku 2014 pokrytá asfaltovým povrchom na úseku Komárno – Iža – Patince – Radvan nad Dunajom – Moča – Kravany nad Dunajom

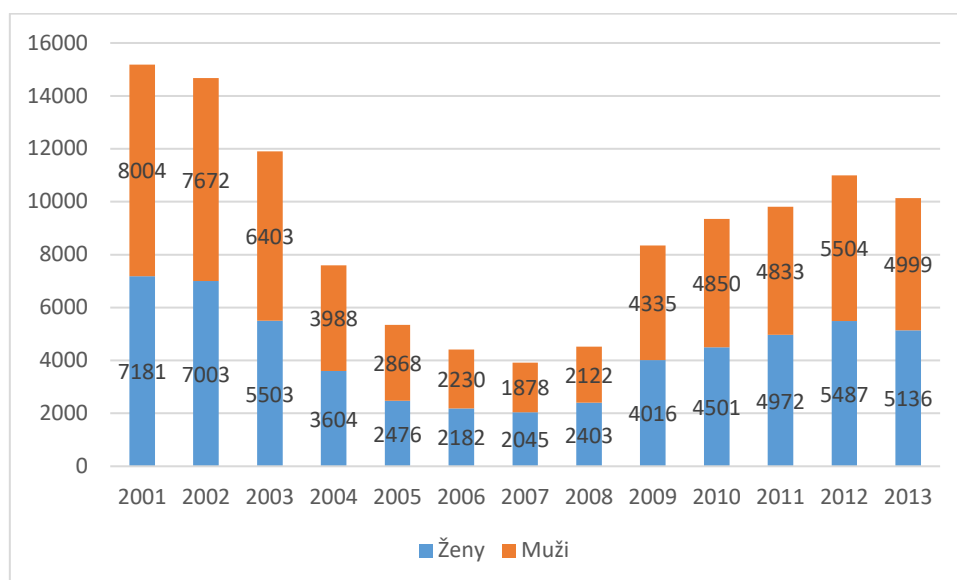
a boli tu vybudované dve cyklistické odpočívadlá. Je pripravená projektová dokumentácia na chýbajúci úsek EUROVELO 6 v území Komárno – Číčov.

Ľudské zdroje, trh práce

Územie MAS je charakterizovaný vysokou mierou nezamestnanosti, na území je málo pracovných príležitostí.

Vzhľadom na zameranie priemyselnej výroby v regióne na strojárstvo, by mala prevládať vyššia zamestnanosť mužov ako žien. Avšak jedným z prejavov hospodárskej a finančnej krízy je aj fakt, že v niektorých rokoch bol v evidencii uchádzačov o zamestnanie počet mužov vyšší, ako počet žien. Ženy sú zamestnané najmä v obchode a službách, ale aj vo výrobnjej sfére.

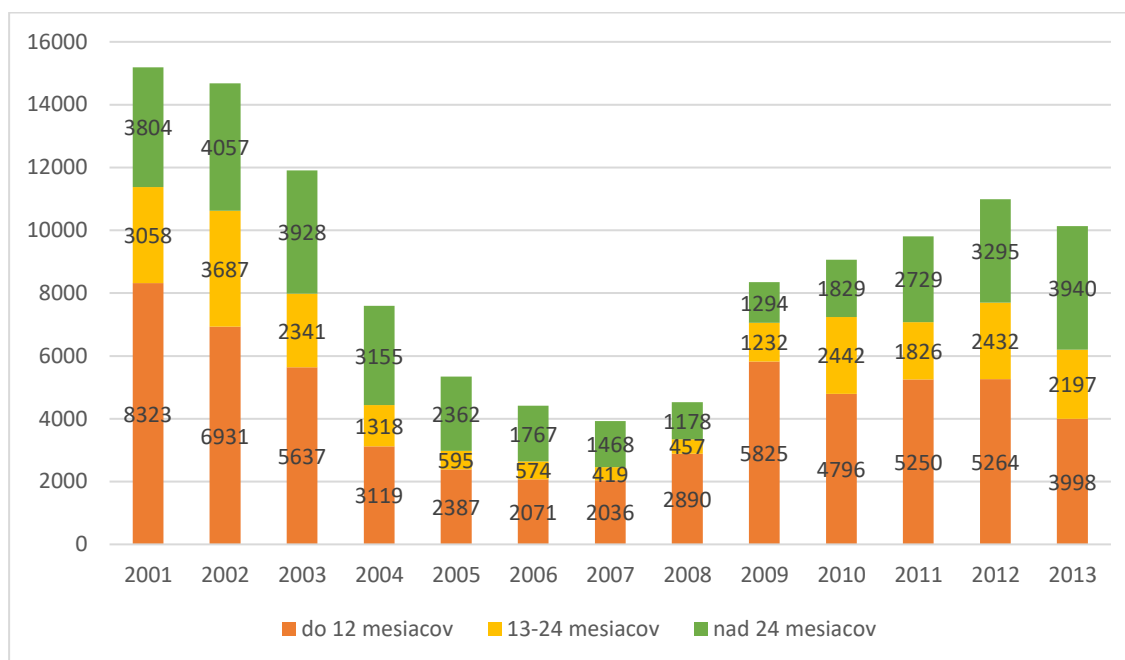
Graf č. 3.9: Počet evidovaných nezamestnaných v okrese Komárna podľa pohlavia

Zdroj Štatistický úrad SR

Región je charakterizovaný vysokou mierou migrácie pracovnej sily, vybudovaný priemyselný park v Komárome (MR) je jedným z hlavných zamestnávatel'ov obyvateľ'ov žijúcich v okolí mesta Komárno.

Graf č. 3.10: Počet evidovaných nezamestnaných v okrese Komárna podľa doby evidencie

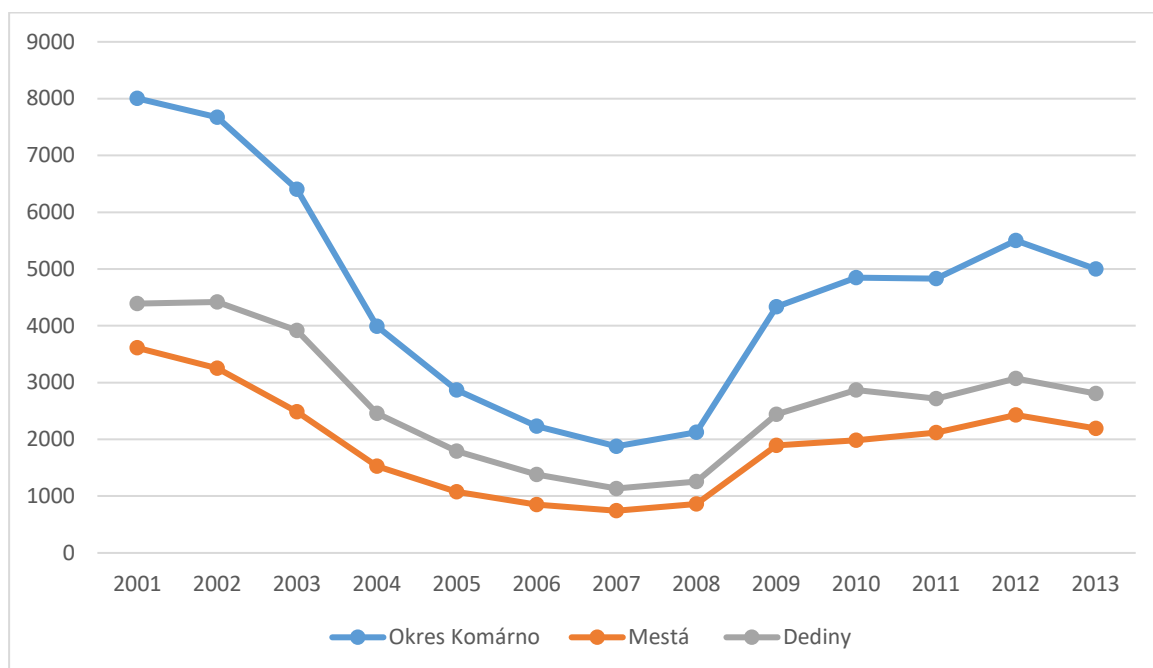

Zdroj: Štatistický úrad SR

Medzi evidovanými nezamestnanými najťažšiu situáciu majú dlhodobo nezamestnaní. Sú rizikovou skupinou, nakoľko stratili pracovné návyky, majú problémy so zaradením sa do pracovného pomeru. Väčšina uchádzačov o zamestnanie v kategórii dlhodobo nezamestnaných sú občania v hmotnej núdzi a sú zaraďovaní do aktivačnej činnosti.

Vzhľadom na skutočnosť, že na území MAS väčšina nezamestnaných žije v dedinách (viď. Graf č. 3.11) a vzhľadom na dané klimatické a územné danosti je pre región najvhodnejšie smerovať k podpore rozvíjania poľnohospodárstva.

Graf č. 3.11: Počet evidovaných nezamestnaných v mestách a dedinách okresu Komárno

Zdroj: Štatistický úrad SR

Poľnohospodárstvo má veľkú tradíciu avšak nízku technologickú úroveň, to sa hlavne týka živočíšnej výroby. Podmienky, ktoré sú prístupné v jednotlivých oblastiach poľnohospodárstva, akými sú pestovanie vínnej révy, včelárstvo, poľovníctvo, rybárstvo ako i lesné hospodárstvo, by sa mali podporiť a využívať vo väčšej miere.

Vzdelávanie, starostlivosť o mladých

Deti a mladí ľudia znamenajú budúcnosť nás všetkých. Ak deti majú dobré, zdravé životné podmienky, dostanú kvalitné vzdelávanie, potom z nich vyrastú zdraví dospelí, ktorí sa snažia vrátiť rodnej zemi a okoliu všetko, čo v detstve dostali. Preto starostlivosť o deti a mládež je dôležitou úlohou nás všetkých. Treba im zabezpečiť dobré podmienky vzdelávania sa, ale aj vhodné podmienky a pestrý výber programov na využitie voľného času – priestor a možnosti na športovanie, na kultúrne programy.

V každej obci územia je materská škola. Na území MAS ZDŽO navštevuje 4616 žiakov 29 základných škôl.

Niektoré objekty materských škôl sú v zlom technickom stave, budovy majú zlé energetické hodnoty. Zlepšením kvality predškolských zariadení, modernizáciou základných škôl by sa podarilo udržať mladé rodiny s deťmi na území obcí MAS.

Pomoc deťom a mládeži poskytujú nasledovné organizácie:

Názov organizácie	Adresa	Druh služby	Forma služby
Detský domov Komárno	ul. Mieru 3, Komárno	sociálne služby pre deti	pobytová, celoročná
Detský domov	Rábska 900/12, Kolárovo	sociálne služby pre deti	pobytová, celoročná
Detský domov	Brigádnická 1, Dedina Mládeže	sociálne služby pre deti	pobytová, celoročná
Základná organizácia rodičov telesne postihnutých detí č. 75	Záhradnícka ul. 16/8, Komárno	rekondície, rekreácie, pomoc a poradenstvo v sociálnej a zdravotnej oblasti	terénna
CVČ Komárno - Odysea mysle Slovensko	Rozmarínova ul. 2, Komárno	záujmové krúžky, tvorivé dielne, tanečné krúžky, športové krúžky, divadelné súbory	ambulantná
Metodicko - pedagogické centrum	Hradná 2, Komárno	Zameraná na výkon metodickej činnosti a na ďalšie vzdelávanie pedagogických zamestnancov a nepedagogických zamestnancov.	ambulantná

Občanom životne ťažko postihnutým a ich rodinám pomáhajú nasledovné organizácie:

Názov organizácie	Adresa	Forma služby	Druh služby
Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím	Priateľstva 2, Komárno	ambulantná	DSS pre deti a dospelých
Únia nevidiacich a slabozrakých Slovesnka, z.o 13	ul. J. Husa 1, Komárno	ambulantná, terénna	Akreditované odborné služby kompenzujúce dôsledky zrakového postihnutia vrátane poskytovania sociálneho poradenstva, vykonávania sociálnej prevencie a sociálnej rehabilitácie
Zväz postihnutých civilizačnými chorobami v SR - ZO kardiakov	Komenského 14/6, Komárno	terénna	Rekondície, rekreácie, pomoc a poradenstvo v sociálnej a zdravotnej oblasti.
Základná organizácia Zväzu postihnutých civilizačnými chorobami	Nám. Kossutha 4, Komárno	ambulantná, terénna	Rekondície, rekreácie, pomoc a poradenstvo v sociálnej a zdravotnej oblasti.
Slovenský zväz telesne postihnutých, z.o	Záhradnícka ul. 16/8, Komárno	ambulantná, terénna	Rekondície, rekreácie, pomoc a poradenstvo v sociálnej a zdravotnej oblasti.

Spoločnosť na pomoc osobám s autizmom organizačná zložka Komárno	Pevnostný rad 14, Komárno	ambulantná	Rekondície, rekreácie, pomoc a poradenstvo v sociálnej oblasti, podpora rodín.
Charita komárno, n.o.	Jókaiho 6, Komárno	ambulantná	Poskytovanie charitatívnych, sociálnych, výchovno-vzdelávacích služieb. Zamestnávanie zdravotne ťažko postihnutých občanov, v núdzi bezohľadu na rasu, národnosť, vierovyznanie a politickú príslušnosť, denné centrum.
Zväz diabetikov Slovenska, zákl. org. Diakom Komárno	Jazerná 10/16, Komárno	terénna	Rekondície, rekreácie, pomoc a poradenstvo v sociálnej a zdravotnej oblasti.

3.2 SWOT ANALÝZA

Sumarizácia z analýzy zdrojov: v nasledovných oblastiach je najviac málo využívaného potenciálu: **Hospodárstvo** (poľnohospodárstvo, cestovný ruch, služby, inovácie,...), **Sociálna oblasť** (strieborná ekonomika), **Vidiecka infraštruktúra** (všetkých druhov).

Návrh SWOT-analýzy územia MAS ZDŽO bol vypracovaný tematickými a pracovnými skupinami na základe výsledkov auditu zdrojov, analýzy programových dokumentov (hlavne PHSR), dotazníkového prieskumu a obecných stretnutí.

Dotazníkový prieskum a stretnutia v obciach znamenali jedinečnú príležitosť spätnej väzby priamo od obyvateľov. Analýza problémov má za cieľ identifikovať kľúčové problémy územia, ktoré sú základom pre rozvojové priority. Pri ich definovaní vychádzame z auditu zdrojov a zo SWOT analýzy a ich výber je najdôležitejším krokom v strategickom plánovaní a zostavenia stratégie. Rozvojové – strategické priority reflektujú kľúčové problémy a predstavujú oblasti intervencie, v ktorých sa budú koncentrovať plánované financie, personálne a materiálne zdroje.

V rámci prípravy problémovej analýzy bol vykonaný dotazníkový prieskum a organizované pracovné stretnutia v obciach.

Dotazníkový prieskum prebiehal v mesiacoch august-september 2015. V rámci prieskumu bola oslovená každá domácnosť 31 obcí na území MAS. Občania mali možnosť vyplniť dotazníky elektronicky alebo papierovou formou, boli upovedomení o prieskume v miestnych médiách, v tlači a na stretnutiach. Pre starších občanov boli rozdane vytlačené dotazníky pomocou obecných úradov, mladí ich vyplnili väčšinou elektronicky. Občania vyplnené dotazníky mohli odovzdať na vyznačených miestach. Občania územia MAS vyplnili 2510 dotazníkov, z ktorých bolo hodnotiteľných 2470. Ostatné dotazníky boli vyplnené iba čiastočne. 2470 respondentov znamená 3% všetkých občanov, približne 10% domácností, ak počítame s tým, že z každej domácnosti vyplnil jeden člen. Odpovede sme spracovali a vyhodnotili pomocou štatistických metód programom Microsoft Excel. Výsledky dotazníkového prieskumu uvádzame v grafoch. V rámci prieskumu sme položili 13 otázok (z nich 3 sa týkali SWOT-analýzy), v ktorých sme občanov žiadali na vyjadrenie názorov na súčasnú situáciu a o návrhy na riešenie aktuálnych problémov. Výsledky boli spracované na úrovni územia MAS, nachádzajú sa v prílohe.

Tabuľka č. 2: SWOT analýza

OBLASŤ:	SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY	PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
SOCIOEKONOMICKÁ OBLASŤ	• Dobrá poloha regiónu – blízkosť hraníc s Maďarskom; blízkosť 3 veľkých centier Európskeho významu Bratislava, Budapešť, Viedeň; blízkosť diaľnice M1 (Maďarsko) • Blízkosť inovačných pólov rastu – Komárno, Nové Zámky, Štúrovo • Dvojazyčnosť obyvateľstva (slovenský, maďarský jazyk) • Ekonomická zainteresovanosť obyvateľov na službách • Manuálna zručnosť obyvateľov • Tradícia poľnohospodárstva v regióne • Vysoký počet kvalifikovanej pracovnej sily pre oblasť poľnohospodárstva	• Vysoká nezamestnanosť • Málo pracovných príležitostí pre obyvateľov v mieste bydliska • Odchod mladých ľudí z územia, starnutie obyvateľstva • Nízka kúpyschopnosť obyvateľov • Nie je práca pre starších a nízko vzdelaných • Málo služieb obyvateľom • Slabá konkurencieschopnosť a výkonnosť existujúcich podnikov v regióne, • Málo nových podnikov, málo inovácií • Stagnácia poľn. produkcie so zameraním na špecializovanú rastlinnú a živočíšnu výrobu • Zaostávajúca kvalita miestnych poľnohospodárskych a potravinárskych produktov	• Hospodársky rast a oživenie ekonomiky Slovenska zabezpečí nové perspektívy pre obyvateľov územia • Vstup zahraničných firiem do ekonomiky územia • Efektívne čerpanie prostriedkov z fondov EU a domácich zdrojov – nové inovatívne projekty vytvoria nové možnosti • Rastúci záujem o prímestskú rekreáciu	• Nízky záujem o rozvojové projekty • Administratívna náročnosť prípravy a realizácie projektov • Nedostatok miestneho kapitálu neumožní realizovať rozsiahlejšie programy • Útlm poľnohospodárstva • Nevysporiadané vlastnícke vzťahy

•Vhodné podmienky pre rozvoj špecializovaných odvetví ŽV a RV v regióne •Tradícia spolupráce obcí (existencia viacerých mikroregionálnych združení v danom priestore)	•Chýbajúce alebo ekonomicky, či technicky neefektívne zavlažovacie systémy v RV •Slabá konkurencieschopnosť poľnohospodárskej a potravinárskej produkcie, voči dovážaným lacnejším produktom na trhu a z toho vyplývajúci nedostatočný odbyt domácej produkcie •Nedostatočné zastúpenie spracovateľov poľnohospodárskych a potravinárskych produktov •Nízke platové podmienky v oblasti poľnohospodárstva •Nedostatočná spolupráca a sieťovanie subjektov v regióne v záujme zvýšenia efektivity vykonávaných činností •Dlhé a neefektívne dodávateľské reťazce •Slabé využitie miestnych trhov		
--	---	--	--

ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

• Dobrá kvalita životného prostredia • Atraktívna príroda • Žitný ostrov - obrovská zásobáreň podzemných vôd • Najúrodnejšia nížina na Slovensku • Vhodné klimatické podmienky • Unikátny ekosystém – existencia chránených území a biotopov európskeho a národného významu(Čičovské mŕtve rameno, Veľký Lél, Malý Ostrov, Apáli, Dunajské Luky atď.), unikátna flóra fauna • Termálne pramene • Rieky Dunaj, Váh a ich okolie • Kanály a jazerá • Nižšia urbanizácia územia • Možnosť zdravšieho životného štýlu na vidieku • Separovaný zber odpadov	• Čierne skládky • Nízky podiel obcí a domácností napojených na kanalizáciu • Nízke environmentálne povedomie obyvateľov • Degradácia poľnohospodárskej pôdy zapríčinená dlhodobým používaním priemyselných hnojív • Nízka úroveň využívania OZE	• Poľnohospodárstvo priaznivé pre životné prostredie • Zavádzanie nových technológií pri zhodnocovaní a recyklácii odpadu • Využívanie alternatívnych zdrojov energie • Zlepšenie poradenstva, osvety a výchovy v oblasti životného prostredia v celom spektre života MAS	• Rozširovanie období sucha a extrémnych výkyvov počasia spojených s klimatickými zmenami • Pomalá likvidácia čiernych skládok • Apatia väčšiny verejnosti k otázkam životného prostredia • Úbytok ornej pôdy a zhoršovanie sa jej kvality • Nedostatočné zabezpečenie zachovania a obnovy zelene pri nových investíciách, čo ešte znásobuje negatívne dopady zmeny klímy • Prehlbujúce sa znečisťovanie životného prostredia divokými skládkami
---	--	--	---

PODNIKANIE

• Dobrá geografická poloha • Existencia životaschopných a kvalitných poľn. podnikov s dlhoročnou tradíciou • Miestne a regionálne špeciality poľnohospodárskej a potravinárskej výroby • Tradícia vinohradníctva a vinárstva (Moča, Modrany, Bátorove Kosihy atď.) • Dostatok voľných objektov vhodných (po úprave) na rozvoj podnikania • Výborné prírodno-historické danosti územia v oblasti rozvoja cestovného ruchu	• Nedostatočné zručnosti a schopnosti menších výrobcov potrebné k riešeniu odbytu vlastnej produkcie • Nedostatočné finančné kapacity existujúcich podnikov na modernizáciu a inovácie • Slabé zastúpenie podnikateľských subjektov v regióne MAS ZDŽO, málo nových podnikateľských subjektov • Prílišná orientácia podnikov na poľnohospodárstvo, vysoké riziko straty stability regionálneho hospodárstva • Slabé zastúpenie a diverzifikácia podnikateľských subjektov, nízka úroveň spracovania a uvádzania produktov na trh • Zastarané technické a technologické vybavenie, zlý technický stav budov a objektov v poľn. podnikoch • Nedostatočná spolupráca poľnohosp. a potravin. subjektov	• Narastajúci dopyt po domácich, regionálnych výrobkoch • Spolupráca a koordinovaný postup pri presadzovaní rozvojových zámerov prostredníctvom rozvoja a inštitucionalizácie medzisektorových partnerstiev • Intenzívnejšia spolupráca v rámci územia	• Vysoká obstarávacia cena inovatívneho technického a technologického vybavenia pre podniky • Nízka cena dovážaných poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov • Nízky podiel domácej produkcie vo väčších obchodných reťazcoch • Finančná náročnosť obstarania a technických a technologických zariadení • globalizácia
---	--	--	---

CESTOVNÝ RUCH

	• Nedostatočná diverzifikácia alebo kvalita poľn. a potrav. výrobkov v regióne • Zanedbaná spolupráca v budovaní miestnych produkčno-spotrebiteľských reťazcov, sieťovania na úrovni miestnej ekonomiky • Slabý marketing		
• Prírodný, kultúrny a historický potenciál pre rozvoj cestovného ruchu, bohaté tradície a podujatia pre širokú verejnosť počas celého roka • Vysoké kultúrne povedomie obyvateľstva • Viacero mimovládnych organizácií, ktorých cieľom je zachovávanie miestnych tradícií propagácia miestnych špecifik • Tradícia vodných športov (profesionálnych aj amatérskych), turisticky zaujímavé vodné plochy	• Zanedbaný stav turisticky zaujímavých objektov a miest, chýbajúca infraštruktúra • Zlý technický stav alebo chýbajúce prvky drobnej infraštruktúry (lavičky, striešky, smetné koše, stojany na bicykle a pod.) • Nedostatočné ubytovanie služby pre turistov hlavne na území obcí MAS • Nedostatočná debarierizácia objektov CR • Chýbajúce doplnkové služby v ubytovacích zariadeniach CR (wellness, jazdenie na koni, požičovne bicyklov, ochutnávka miestnych výrobkov, organizovanie konferencií,	• Narastajúci záujem o agroturistické služby • Každoročný nárast počtu turistov (domácich aj zahraničných) • Efektívne čerpanie prostriedkov z fondov EU a domácich zdrojov – nové inovatívne projekty vytvoria nové možnosti • Rastúci záujem o prímestskú rekreáciu • Vznik nových pracovných miest v oblasti CR	• Administratívna náročnosť prípravy a realizácia projektov • Zaostávanie v rozvoji CR • Rastúca konkurencia na trhu CR medzi jednotlivými regiónmi

riečka Dunaj, Malý Dunaj, Váh • Založená regionálna organizácia cestovného ruchu – Podunajsko, ktorej úlohou je turisticko-destinačný manažment • Pozitívne kroky vidieckeho turizmu v niektorých obciach napr. Iža, Kravany nad Dunajom, Zemné • Podunajská vínná cesta • Uvedomelosť príležitostí pre región skrytých v cestovnom ruchu • Dvojjazyčnosť obyvateľstva (slovenský, maďarský jazyk) • Na území regiónu MAS Dolný Žitný ostrov sú vybudované úseky Dunajskej cyklistickej cesty vedúce pozdĺž Dunaja (ako časti kontinentálnej cyklotrasy EuroVelo 6: Atlantický oceán – Čierne more) od Komárna po	obchodných stretnutí a pod.) a ich prepojenie • Chýbajúce služby pre znevýhodnené skupiny obyvateľov – deti, seniori, občania so zníženou schopnosťou pohybu (hipoterapia, animoterapia a pod.) • Nedostatočné turistické informácie v regióne vrátane informačných turistických tabúľ, KIOSKov, informačných bodov • Chýbajúce propagačné materiály • Nedostatočný propagácia, marketing CR • Slabé jazykové znalosti miestnych poskytovateľov služieb CR • Nedostatočne rozvinutý vidiecky cestovný ruch a agroturistika		
---	--	--	--

<i>DOPRAVNÉ PREPOJENIE A DOSTUPNOSŤ SÍDIEL</i>	Kravany nad Dunajom. Na zvyšné úseky máme vypracovanú projektovú dokumentáciu, ktorá bude prílohou k žiadosti o NFP.			
	• Dobrá dostupnosť územia • Vybudované úseky Dunajskej cyklistickej cesty vedúce pozdĺž Dunaja (ako časti kontinentálnej cyklotrasy EuroVelo 6: Atlantický oceán – Čierne more) od Komárna po Kravany nad Dunajom • Vypracovaná projektová dokumentácia na zvyšné úseky, ktorá bude prílohou k žiadosti o NFP	• Málo spojov verejnej dopravy (večerné, víkendové) • Zlý technický stav miestnych komunikácií • Chýbajúce chodníky • Zlý stav zastávok, staníc, parkovísk • Chýbajúca spolupráca v oblasti zabezpečenia spoločnej dopravy osôb (napr. zdieľaním dopravného prostriedku) • Nízka bezpečnosť na cestách, takmer žiadne cyklochodníky zabezpečujúce dopravu osôb do a zo zamestnania, alebo k verejným službám	• Dobudovanie a rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov v obciach • Dobudovanie cykloturistických trás a cyklochodníkov v regióne	
<i>SOCIÁLNE A KOMUNITNÉ SLUŽBY</i>	• Existujúci systém terénnych a ambulantných sociálnych služieb • Sociálne byty	• Veľké množstvo sociálne slabých a znevýhodnených obyvateľov v regióne odkázaných na sociálnu pomoc	• Skrášlenie a úprava verejných priestranstiev v obciach	• Nepriaznivý demografický vývoj

*VEREJNÁ
INFRAŠTRUKTÚRA*

Nájomné byty pre mladých v niektorých obciach	- Nedostatočná kapacita existujúcich sociálnych zariadení - Nedostatočná kvalita poskytovania sociálnych služieb - Chýbajúce obecné a mestské komunitné centrá, nedostatočná infraštruktúra existujúcich - Nedostatočná dostupnosť sociálnych a komunitných služieb pre všetky skupiny obyvateľov - Nedostatočne rozvinuté terénne a ambulantné sociálne služby - Veľký počet nezamestnaných, ktorým hrozí sociálne vylúčenie	- Migrácia z okolitých miest zlepši demografické zloženie - Posilnenie obytnej funkcie obcí podporovaním IBV a nájomných bytov	- Nezáujem ľudí o veci verejné – konzumný spôsob života - Zvyšujúci sa počet občanov (trvalo) odkázaných na sociálnu pomoc (napríklad starších občanov, ťažko zdravotne postihnutých a podobne) - Nedostatok finančných prostriedkov na dobudovanie a udržiavanie technickej a sociálnej infraštruktúry
Snaha o zachovanie tradícií	- Zlý technický stav drobnej infraštruktúry, miestnych komunikácií, chodníkov, mostíkov, záchytných parkovísk, autobusových zastávok, staníc, verejných priestranstiev - Obmedzená verejná doprava medzi mestami a vidieckymi oblasťami regiónu	- Dobudovaním prvkov technickej infraštruktúry zabezpečiť ďalší rozvoj podnikateľských aktivít v obci - Rekonštrukcia a modernizácia	- Nedostatok finančných prostriedkov na dobudovanie a udržiavania technickej a sociálnej infraštruktúry - Nevyužitie chátrajúcich objektov kultúrneho

	• Zlý technický stav odvodňovacích kanálov, vodných priekop, ktoré odvádzajú dažďovú vodu v období privalových dažďov • Veľké množstvo zastaraných alebo chýbajúcich detských ihrísk, verejných športovísk, verejných priestorov určených na organizovanie kultúrnych činností (amfiteátre) • Chýbajúce priestory pre obecné komunitné aktivity, priestory pre podnikateľskú činnosť • Nevyhovujúci technický stav domov smútku, cintorínov, neexistencia urnových múrov • Veľké množstvo nevyužitých chátrajúcich objektov v centrách obcí • Zvýšená kriminalita a vandalizmus • Poddimenzované rozpočty obcí neumožňujú realizovať investičné aktivity • Nízka úroveň podpory podnikateľov zo strany obcí	existujúcich školských a predškolských zariadení • Budovanie viacúčelových športovo – oddychových areálov a detských ihrísk v obciach • Zvyšovanie účasti občanov na rozhodovaní a riadení rozširovaním informatizácie a sieťovaním	a historického významu • Úpadok kultúry a tradícií
--	--	---	---

3.3 IDENTIFIKÁCIA POTRIEB

Zo SWOT analýzy vyplynuli nasledovné oblasti, v rámci ktorých miestne partnerstvo vidí najväčší prínos pre región pri efektívnom využití dostupných zdrojov a programov:

1. Hospodárstvo a spolupráca v území MAS ZDŽO
2. Sociálne začleňovanie obyvateľov MAS ZDŽO
3. Infraštruktúra územia MAS ZDŽO

V tomto duchu pokračovala v pracovnej skupine hierarchizácia potrieb územia.

Oblasť	Problémy	Potreby	Hierarchia potrieb
Hospodárstvo, spolupráca v území	Prílišná orientácia podnikov do poľnohospodárstva, vysoké riziko straty stability regionálneho hospodárstva		
	Málo pracovných príležitostí pre obyvateľov v mieste bydliska		
	Nízke platobné podmienky v oblasti poľnohospodárstva	Diverzifikácia podnikateľských činností v regióne do nepoľnohospodárskych subjektov	3
	Chýbajúce služby pre znevýhodnené skupiny obyvateľov		
	Slabé využitie potenciálu územia pre rozvoj CR		
	Nedostatočne rozvinutý vidiecky CR a agroturistika		
	Málo pracovných príležitostí pre obyvateľov v mieste bydliska	Zakladanie nových a posilnenie životaschopnosti a konkurencieschopnosti existujúcich mikro a malých podnikov v regióne a tvorba nových pracovných miest	4
	Nedostatočné finančné kapacity existujúcich		

	podnikov na modernizáciu a inovácie Slabá konkurencieschopnosť a výkonnosť existujúcich podnikov Slabé zastúpenie podnikateľských subjektov v regióne MAS ZDŽO, málo nových podnikov Finančná náročnosť obstarania a technických a technologických zariadení Málo služieb obyvateľom Dlhé a neefektívne dodávateľské reťazce Zanedbaná spolupráca v budovaní miestnych produkčno-spotrebiteľských reťazcov, sieťovania, na úrovni miestnej ekonomiky		
	Stagnácia poľnohospodárskej produkcie so zameraním na špecializovanú rastlinnú a živočíšnu výrobu, nízka pridaná hodnota produkcia Málo pracovných príležitostí pre obyvateľov v mieste bydliska Chýbajúce alebo ekonomicky, či technicky neefektívne zavlažovacie systémy v RV	Rast pridanej hodnoty zvyšovaním kvality domácej poľnohospodárskej produkcie stimuláciou ŽV a špecializovanej RV	7

	Slabá konkurencieschopnosť poľnohospodárskej a potravinárskej produkcie, voči dovážaným lacnejším produktom na trhu a z toho vyplývajúci nedostatočný odbyt domácej produkcie Finančná náročnosť rekonštrukcie objektov, technických a technologických zariadení		
Sociálne začleňovanie	Nedostatočná kapacita, dostupnosť a formy komunitných a sociálnych služieb pre všetky skupiny obyvateľstva Veľké množstvo sociálne slabých a znevýhodnených obyvateľov v regióne odkázaných na sociálnu pomoc Nedostatočná kapacita existujúcich sociálnych zariadení Nedostatočná kvalita poskytovania sociálnych služieb Chýbajúce obecné a mestské komunitné centrá, nedostatočná infraštruktúra existujúcich Nedostatočná dostupnosť sociálnych a komunitných služieb pre všetky skupiny obyvateľov Nedostatočne rozvinuté terénne a ambulantné sociálne služby	Zvýšenie kapacity a kvality poskytovaných sociálnych a komunitných služieb na území MAS SDŽO	6

Infraštruktúra územia MAS ZDŽO	Zlý technický stav prvkov miestnej infraštruktúry vrátane zelenej infraštruktúry (miestne komunikácie, chodníky zastávky, parkoviská, verejné priestranstvá, parky atď.), znížená dopravná bezpečnosť	Zlepšenie kvality života na vidieku investíciami do verejných služieb a príslušnej infraštruktúry	5
	Nedostatok alebo zlý technický stav verejných objektov určených na trávenie voľného času, šport a kultúru, spoločenské stretnutia a podnikateľské aktivity	Zlepšenie kvality života na vidieku investíciami do verejných služieb a príslušnej infraštruktúry	1
	Slabá propagácia a marketing CR, chýbajúce turistické informácie	Zlepšenie kvality života na vidieku investíciami do verejných služieb CR a turistickej infraštruktúry	8
	Zlý technický stav prvkov miestnej verejnej dopravnej infraštruktúry (miestne komunikácie, zastávky, parkoviská atď.), znížená dopravná bezpečnosť	Zlepšenie technického stavu prvkov miestnej dopravnej infraštruktúry a zvýšenie bezpečnosti miestnej dopravy	2
Koordinácia v území MAS ZDŽO	Nedostatočné administratívne kapacity	Financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania Stratégie CLLD MAS ZDŽO	9
	Nedostatočná medzisektorová koordinácia v území	Podpora na oživenie MAS (animačné aktivity)	10

Povinné prílohy:

Príloha č. 6: Zoznam zdrojov analýzy a vstupných dokumentov, dotazníkový prieskum (Dotazník – formulár, Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu)

4 STRATEGICKÝ RÁMEC

4.1 DEFINOVANIE VÍZIE A STRATEGICKÉHO CIEĽA

Vízia a strategický cieľ bol kreovaný postupne v tematických skupinách, následne „kozmeticky upravovaný“ v pracovných skupinách s pomocou moderátorov/facilitátorov: PhDr. Ingrid Szabó, Ing. Andrea Fialová, Ing. Daniela Schulczová a Mgr. Gábor Lelkes, PhD.. Na poslednom stretnutí pracovnej skupiny k pridelovaniu rozpočtu dňa 22.10.2015 v Komoči bola stanovená konečná vízia a strategický cieľ:

VÍZIA MAS ZDŽO: „Územie Miestnej akčnej skupiny Združenie Dolný Žitný ostrov je atraktívne a konkurencieschopné územie, ktoré poskytuje dostatočné možnosti pre pracovné uplatnenie a dôstojný zárobok za svoju prácu v sociálnej, zelenej a striebornej miestnej ekonomike, má vybudované siete a infraštruktúru integrujúcu znevýhodnené skupiny obyvateľstva, ponúka zmysluplné využívanie voľného času, uchováva si svoj vidiecky charakter pri využití endogénnych zdrojov pre svoj trvalo udržateľný rozvoj. V záujme využívania miestneho hospodárskeho potenciálu konzumujú obyvatelia miestne potraviny a spolupracujú aj v oblasti vidieckeho cestovného ruchu, so zvláštnym dôrazom na prezentáciu regionálnych hodnôt.“

STRATEGICKÝ CIEĽ:

„Do roku 2023 prispieť k zvyšovaniu konkurencieschopnosti a dosiahnutiu vyváženého rozvoja územia MAS ZDŽO vrátane vytvárania udržateľných pracovných miest, zvyšovania atraktivity a spolupráce v území a zabezpečenia podmienok pre znižovanie sociálneho vylúčenia obyvateľov.“

4.2 STANOVENIE PRIORÍT, ŠPECIFICKÝCH CIEĽOV A OPATRENÍ

Pracovná skupina na základe potrieb, ktoré vyplynuli zo SWOT analýzy stanovila špecifické ciele a berúc do úvahy výsledky ankety na výber činností vybrala činnosti, ktoré budú v rámci Stratégie podporené nasledovne:

POTREBA	Špecifický cieľ	Opatrenie stratégie CLLD
Diverzifikácia podnikateľských činností v regióne do nepoľnohospodárskych subjektov	Špecifický cieľ 1.1: Vytváranie udržateľných pracovných miest v podnikoch Príspevok: - K fokusovej oblasti PRV: 6A, 5C - K špecifickému cieľu IROP: 5.1.1.	6.4 Podpora na investície do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností
Posilnenie životaschopnosti a konkurencieschopnosti existujúcich mikro a malých podnikov v regióne a tvorba nových pracovných miest		5.1.1 Podpora nových, inovatívnych a existujúcich podnikov vo výrobe a službách
Rast pridanej hodnoty zvyšovaním kvality domácej poľnohospodárskej produkcie stimuláciou ŽV a špecializovanej RV	Špecifický cieľ 1.2: Posilnenie životaschopnosti a konkurencieschopnosti poľnohospodárskych podnikov Príspevok: K fokusovej oblasti PRV: 2A, 3A, 5C a 6A	4.1 Podpora investícií do poľnohospodárskych podnikov
Zvýšenie kapacity a kvality poskytovaných sociálnych a komunitných služieb na území MAS SDŽO	Špecifický cieľ 2.1: Prispieť k znižovaniu rizika sociálneho vylúčenia ľudí v produktívnom veku Príspevok: K špecifickému cieľu IROP: 5.1.2.	5.1.2 Rozvoj sociálnych a komunitných služieb vo vidieckom priestore MAS ZDŽO
Zlepšenie kvality života na vidieku investíciami do verejných služieb a príslušnej infraštruktúry	Špecifický cieľ 3.1: Zlepšenie infraštruktúry obcí MAS ZDŽO Príspevok:	7.2 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie

Zlepšenie kvality života na vidieku investíciami do verejných služieb a príslušnej infraštruktúry	• K fokusovej oblasti PRV: 6B • K špecifickému cieľu IROP: 5.1.2.	7.4 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry
Zlepšenie kvality života na vidieku investíciami do verejných služieb CR a turistickej infraštruktúry		7.5 Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie
Zlepšenie technického stavu prvkov miestnej dopravnej infraštruktúry a zvýšenie bezpečnosti miestnej dopravy	Špecifický cieľ 3.2: Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi mestami Komárno, Kolárovo a ich zázemím vo verejných službách Príspevok: • K špecifickému cieľu IROP: 5.1.2.	5.1.2 Rozvoj základnej infraštruktúry v oblasti dopravného prepojenia a dostupnosti sídiel
Financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania Stratégie CLLD MAS ZDŽO	Špecifický cieľ 4.1: Chod MAS ZDŽO Príspevok: • K špecifickému cieľu IROP: 5.1.1.	5.1.1 Financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania Stratégie CLLD MAS ZDŽO
Podpora na oživenie MAS (animačné aktivity)	Špecifický cieľ 4.2: Animácie v území Príspevok: • K fokusovej oblasti PRV: 6B	19.4 Podpora na oživenie MAS (animačné aktivity)

VÍZIA Územie Miestnej akčnej skupiny Združenie Dolný Žitný ostrov je atraktívne a konkurencieschopné územie, ktoré poskytuje dostatočné možnosti pre pracovné uplatnenie a dôstojný zárobok za svoju prácu v sociálnej, zelenej a striebornej miestnej ekonomike, má vybudované siete a infraštruktúru integrujúcu znevýhodnené skupiny obyvateľstva, ponúka zmysluplné využívanie voľného času, uchováva si svoj vidiecky charakter pri využití endogénnych zdrojov pre svoj trvaloudržateľný rozvoj. V záujme využívania miestneho hospodárskeho potenciálu konzumujú obyvatelia miestne potraviny a spolupracujú aj v oblasti vidieckeho cestovného ruchu, so zvláštnym dôrazom na prezentáciu regionálnych hodnôt.																																									
STRATEGICKÝ CIEĽ Do roku 2023 prispieť k zvyšovaniu konkurencieschopnosti a dosiahnutiu vyváženého rozvoja územia MAS ZDŽO vrátane vytvárania udržateľných pracovných miest, zvyšovania atraktivity a spolupráce v území a zabezpečenia podmienok pre znížovanie sociálneho vylúčenia obyvateľov.																																									
PRIORITY <table><tr><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td></tr><tr><td>Posilnenie životaschopnosti a konkurencieschopnosti podnikov, ich sieťovanie</td><td>Podpora sociálneho začleňovania (znižovanie rizika sociálneho vylúčenia) a vytváranie podmienok pre vyššiu a kvalitnejšiu zamestnanosť</td><td>Zvýšenie kvality infraštruktúry obcí a rozvoj mestsko-vidieckych vzťahov</td><td>Efektívna činnosť MAS ZDŽO</td></tr></table>							1	2	3	4	Posilnenie životaschopnosti a konkurencieschopnosti podnikov, ich sieťovanie	Podpora sociálneho začleňovania (znižovanie rizika sociálneho vylúčenia) a vytváranie podmienok pre vyššiu a kvalitnejšiu zamestnanosť	Zvýšenie kvality infraštruktúry obcí a rozvoj mestsko-vidieckych vzťahov	Efektívna činnosť MAS ZDŽO																											
1	2	3	4																																						
Posilnenie životaschopnosti a konkurencieschopnosti podnikov, ich sieťovanie	Podpora sociálneho začleňovania (znižovanie rizika sociálneho vylúčenia) a vytváranie podmienok pre vyššiu a kvalitnejšiu zamestnanosť	Zvýšenie kvality infraštruktúry obcí a rozvoj mestsko-vidieckych vzťahov	Efektívna činnosť MAS ZDŽO																																						
ŠPECIFICKÉ CIELE <table><tr><td>1.1:</td><td>1.2:</td><td>2.1:</td><td>3.1:</td><td>3.2:</td><td>4.1:</td><td>4.2:</td></tr><tr><td>Vytváranie udržateľných pracovných miest v podnikoch</td><td>Posilnenie životaschopnosti a konkurencieschopnosti poľnohospodárskych podnikov</td><td>Prispieť k zníženiu rizika sociálneho vylúčenia ľudí v produktívnom veku</td><td>Zlepšenie infraštruktúry obcí MAS ZDŽO</td><td>Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi mestami Komárno, Kolárovo a ich zázemím vo verejných službách</td><td>Chod MAS ZDŽO</td><td>Animácia v území</td></tr></table>							1.1:	1.2:	2.1:	3.1:	3.2:	4.1:	4.2:	Vytváranie udržateľných pracovných miest v podnikoch	Posilnenie životaschopnosti a konkurencieschopnosti poľnohospodárskych podnikov	Prispieť k zníženiu rizika sociálneho vylúčenia ľudí v produktívnom veku	Zlepšenie infraštruktúry obcí MAS ZDŽO	Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi mestami Komárno, Kolárovo a ich zázemím vo verejných službách	Chod MAS ZDŽO	Animácia v území																					
1.1:	1.2:	2.1:	3.1:	3.2:	4.1:	4.2:																																			
Vytváranie udržateľných pracovných miest v podnikoch	Posilnenie životaschopnosti a konkurencieschopnosti poľnohospodárskych podnikov	Prispieť k zníženiu rizika sociálneho vylúčenia ľudí v produktívnom veku	Zlepšenie infraštruktúry obcí MAS ZDŽO	Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi mestami Komárno, Kolárovo a ich zázemím vo verejných službách	Chod MAS ZDŽO	Animácia v území																																			
OPATRENIA <table><tr><td>PRV</td><td>PRV</td><td>IROP</td><td>PRV</td><td>IROP</td><td>IROP</td><td>PRV</td></tr><tr><td>6.4</td><td>4.1</td><td>5.1.2</td><td>7.2</td><td>5.1.2</td><td>5.1.1.</td><td>19.4</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td>7.4</td><td>5.1.2</td><td></td><td></td></tr><tr><td>IROP</td><td></td><td></td><td>7.5</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>5.1.1.</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>							PRV	PRV	IROP	PRV	IROP	IROP	PRV	6.4	4.1	5.1.2	7.2	5.1.2	5.1.1.	19.4				7.4	5.1.2			IROP			7.5				5.1.1.						
PRV	PRV	IROP	PRV	IROP	IROP	PRV																																			
6.4	4.1	5.1.2	7.2	5.1.2	5.1.1.	19.4																																			
			7.4	5.1.2																																					
IROP			7.5																																						
5.1.1.																																									
Prierezové ciele: inovácie, životné prostredie, zmierňovanie klimatických zmien a klimatická adaptácia, začleňovanie marginalizovaných skupín obyvateľstva, spolupráca																																									

4.3 SÚHRN STRATEGICKÉHO RÁMCA

Tabuľka č. 3: Súhrnný prehľad strategického rámca

VÍZIA		
Územie Miestnej akčnej skupiny Združenie Dolný Žitný ostrov je atraktívne a konkurencieschopné územie, ktoré poskytuje dostatočné možnosti pre pracovné uplatnenie a dôstojný zárobok za svoju prácu v sociálnej, zelenej a striebornej miestnej ekonomike, má vybudované siete a infraštruktúru integrujúcu znevýhodnené skupiny obyvateľstva, ponúka zmysluplné využívanie voľného času, uchováva si svoj vidiecky charakter pri využití endogénnych zdrojov pre svoj trvaloudržateľný rozvoj. V záujme využívania miestneho hospodárskeho potenciálu konzumujú obyvatelia miestne potraviny a spolupracujú aj v oblasti vidieckeho cestovného ruchu, so zvláštnym dôrazom na prezentáciu regionálnych hodnôt.		
STRATEGICKÝ CIEĽ		
Strategický cieľ: Do roku 2023 prispieť k zvyšovaniu konkurencieschopnosti a dosiahnutiu vyváženého rozvoja územia MAS ZDŽO vrátane vytvárania udržateľných pracovných miest, zvyšovania atraktivity a spolupráce v území a zabezpečenia podmienok pre znižovanie sociálneho vylúčenia obyvateľov.		
Priorita 1:		
<i>Posilnenie životaschopnosti a konkurencieschopnosti podnikov, ich siet'ovanie</i>		
Špecifický cieľ 1.1: Vytváranie udržateľných pracovných miest v podnikoch		
Opatrenia PRV:	Opatrenia IROP:	Iné opatrenia:
6.4 Podpora na investície do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností	5.1.1 Podpora nových, inovatívnych a existujúcich podnikov vo výrobe a službách	-
Špecifický cieľ 1.2:		
Posilnenie životaschopnosti a konkurencieschopnosti poľnohospodárskych podnikov		
Opatrenia PRV:	Opatrenia IROP:	Iné opatrenia:
4.1 Podpora investícií do poľnohospodárskych podnikov	- -	-
Špecifický cieľ 2.1:		
Prispieť k znižovaniu rizika sociálneho vylúčenia ľudí v produktívnom veku		
Opatrenia PRV:	Opatrenia IROP:	Iné opatrenia:
- -	5.1.2 Rozvoj základnej infraštruktúry v oblasti sociálnych a komunitných	-

	služieb vo vidieckom priestore MAS ZDŽO	
Priorita 3: <i>Zvýšenie kvality infraštruktúry obcí a rozvoj mestsko-vidieckych vzťahov</i>		
Špecifický cieľ 3.1: Zlepšenie infraštruktúry obcí MAS ZDŽO		
Opatrenia PRV: 7.2 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie 7.4 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry 7.5 Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie	Opatrenia IROP: -	Iné opatrenia: -
Špecifický cieľ 3.2: Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi mestami Komárno, Kolárovo a ich zázemím vo verejných službách		
Opatrenia PRV: - -	Opatrenia IROP: 5.1.2 Rozvoj základnej infraštruktúry v oblasti dopravného prepojenia a dostupnosti sídiel	Iné opatrenia: -
Priorita 4: <i>Efektívna činnosť MAS ZDŽO</i>		
Špecifický cieľ 4.1: Chod MAS ZDŽO		
Opatrenia PRV: -	Opatrenia IROP: 5.1.1 Financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania Stratégie CLLD MAS ZDŽO	Iné opatrenia: -

Špecifický cieľ 4.2: Animácie v území		
Opatrenia PRV:	Opatrenia IROP:	Iné opatrenia:
19.4 Podpora na oživenie MAS (animačné aktivity)	-	-

4.4 INTEGROVANÉ ZNAKY STRATÉGIE CLLD

Stratégia CLLD MAS ZDŽO sa nesnaží vyriešiť všetko naraz, ani sa všetkému neprikladá rovnaká váha (prebehla hierarchizácia potrieb). Partnerstvo si vybralo oblasti zásahu a zameralo sa na ciele a činnosti, ktoré majú najväčšiu šancu spôsobiť zmeny, ktoré chceme dosiahnuť. Partnerstvo navrhlo svoju stratégiu tak, aby pridávala hodnotu tomu, čo už v území existuje a mobilizovala maximálnu podporu okolo tohto zámeru.

Aby bola Stratégia integrovaná bola vytváraná aj s ohľadom na tematické ciele, kde budú finančné prostriedky v Stratégii CLLD MAS ZDŽO, ako aj v rámci iných projektov použité komplementárnym spôsobom, prispeje svojou troškou k ich napĺňaniu:

Tematický cieľ/EŠIF	EFRR	ESF	EPFRV
1: Posilnenie výskumu, technologického rozvoja a inovácií	✓		✓
2: Zlepšenie prístupu k informáciám a IKT a zlepšenie ich využívania a kvality	✓		✓
3: Zvýšenie konkurencieschopnosti MSP, sektora poľnohospodárstva (v prípade EPFRV) a sektora rybárstva akvakultúry (v prípade ENRF)	✓		✓
4: Podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch	✓		✓
5: Podpora prispôsobovania sa zmene klímy, predchádzanie a riadenie rizika	✓	✓	✓
6: Zachovanie a ochrana životného prostredia a podpora efektívneho využívania zdrojov	✓	✓	✓
7: Podpora udržateľnej dopravy a odstraňovanie prekážok v kľúčových sieťových infraštruktúrach	✓		
8: Podpora udržateľnosti a kvality zamestnanosti a mobility pracovnej sily		✓	✓
9: Podpora sociálneho začlenenia, boj proti chudobe a akejkoľvek diskriminácii	✓	✓	✓
10: Investovanie do vzdelania, školení a odbornej prípravy, ako aj zručností a celoživotného vzdelávania	✓	✓	✓
11: Posilnenie inštitucionálnych kapacít orgánov verejnej správy a zainteresovaných strán a efektivity verejnej správy	✓	✓	✓

Integračné opatrenia Stratégie CLLD MAS ZDŽO:

- a) Územiu MAS chýbajú PRACOVNÉ MIESTA, starne obyvateľstvo – chýbajú KOMUNITNÉ SOCIÁLNE SLUŽBY, INFRAŠTRUKTÚRA. Začali sme teda otázkami ako z dostupných ľudských, materiálnych a finančných zdrojov môžeme prispieť k zlepšeniu situácie, riešeniu problémov jednotlivých cieľových skupín. Vybrané aktivity budú mobilizovať komunitu, a sú umiestnené do širšej súvislosti. Začneme budovať vonkajšie spojenia s ostatnými odvetviami a subjektmi, ktoré môžu pozitívne ovplyvniť situáciu v území.
- b) V rámci Špecifického cieľa **3.2: Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi mestami Komárno, Kolárovo a ich zázemím vo verejných službách spojiť znevýhodnené oblasti s oblastami príležitostí** (napr. vidiecke oblasti s trhovými mestami a znevýhodnené štvrte s centrami rastu zamestnanosti):
- c) V rámci opatrenia 19.4 budeme spolupracovať aj s inštitúciami ako ÚPSVaR v Komárne, RPIC Komárno, OOCR, a pod. s cieľom budovať spojenia medzi miestnymi, regionálnymi a vnútroštátnymi úrovňami riadenia.
- d) Zosúladiť sme plánované Výzvy na opatrenia **4.1, 6.4.** a opatrením **19.4** zabezpečíme postupné vykonávanie rôznych miestnych podporných opatrení v špecifickom poradí a ich zosúladenie, aby dosahovali rovnaké strategické ciele (nadväznosť/doplnkovosť jednotlivých projektov aj s ohľadom na iné aktivity, iné zdroje a pod.). Čerpanie iných zdrojov je žiaľ mimo kompetencií MAS, preto budeme na bližšie informácie počkať na riadiace orgány jednotlivých OP, ktoré stanovujú konkrétne podmienky. My už v súčasnosti pripravujeme územie na nové aktivity, takže keď budú pripravené aj výzvy, budeme spĺňať všetky podmienky (napr. máme pripravené projektové dokumentácie, schválené spolufinancovania, v prípade cezhraničnej spolupráce máme vhodných cezhraničných partnerov, a pod.)
- e) Dopyt po projektoch v rámci 6.4. bude pravdepodobne len v oblastiach, kde už aj v súčasnosti prebiehajú aktivity cestovného ruchu. Preto sme nedefinovali dodatočné kritériá, pretože to v tomto prípade vyrieši trh, keďže prioritou je vytvorenie trvaloudržateľných pracovných miest. Nato, aby toto kritérium podnikatelia spĺňali, musia byť realizované v území, ktoré je atraktívne pre turistov. Preto sme nevytypovali konkrétne časti územia, kde by sa koncentrovali/integrovali investície. Avšak stanovili sme kritérium hustoty obyvateľstva, aby mali najprv šancu na úspech podniky z menej osídleného územia a vytvorili trvaloudržateľné pracovné miesta v mieste bydliska potenciálnych zamestnancov/SZČO. Potreba vyplynula z analýzy potrieb v území.

4.5 INOVATÍVNE ZNAKY STRATÉGIE CLLD

Program CLLD podporuje inováciu. Snaží sa vytvárať nové produkty, procesy, organizácie a trhy. Inovácia sa dosahuje poskytnutím čo najväčšej flexibility miestnym skupinám. Inovatívnosť je prierezovým cieľom aj našej Stratégie CLLD. V rámci podporovaných opatrení sú zapracované aj požiadavky na inovatívnosť jednotlivých projektov. Táto v našom prípade neznamená výskum a vývoj na vysokej úrovni ani novú technológiu. Inovácia bude posudzovaná ako inovácia z pohľadu toho-ktorého subjektu. Inovácie budú zahŕňať nové služby, výrobky, technológie alebo postupy a výrobné procesy v miestnom prostredí, zavádzanie informačných a komunikačných technológií. Inováciou sú aj nové prístupy pri rozvoji územia či aktívne zapájanie skupín, ktoré doteraz stáli bokom verejného života, do rozhodovania o smerovaní regiónu.

Inovátivnosť stratégie potvrdzuje aj skutočnosť, že pri vypracovávaní Stratégie CLLD bol braný do úvahy aj princíp regionálneho/miestneho multiplikačného ekonomického efektu rozvoja a rastu definovaný v rámci schémy vypracovanej OECD, ktorá predstavuje nový prístup v zmýšľaní ohľadom dôležitosti územnej spolupráce a zapojenia všetkých aktérov a faktorov.

Rozvoj je kvalitatívnou zmenou. Rast je kvantitatívnou zmenou, rozvoj a rast sú ako súrodenci. Jeden druhého navzájom podporujúci.

Naša stratégia prospeje k nasledovným oblastiam:

- ✓ Zameniť „DOVOZY“ za miestne výrobky a služby zabezpečované externe nahradiť miestnymi (tvorba platformy pre sociálne inovácie, navrhovanie a podporu pilotných projektov)
- ✓ Zvyšovať miestnu zamestnanosť a podnikanie (zavádzanie postupov na zvyšovanie potravinovej/energetickej sebestačnosti)
- ✓ Budovať sociálny kapitál – siete, aktivity dobrovoľných spolkov, kultúru (zvyšovanie zamestnanosti, nové spôsoby mobilizácie a využívania existujúcich zdrojov a aktív komunity,
- ✓ Zvyšovať vzdelanie, odbornosť a kvalitu riadenia spoločnosti
- ✓ Užívateľský prístup, spoločné alebo miestne vlastné služby (budovanie spolupráce medzi rôznymi subjektmi a odvetviami)

Aby bola zachovaná podpora obyvateľstva smerom k princípu spolupráce v rámci LEADER/CLLD MAS ZDŽO zavádza neustále a inovatívne riešenia pri animovaní územia, či nové spôsoby propagácie územia. Samotný princíp CLLD ponúka možnosť vypracovať stratégiu vzhľadom na miestne potreby a možnosti a zahrňujú inovatívne prvky viažuce sa na

miestnu situáciu, vytváranie sietí a prípadne spoluprácu. Inšpiratívne nápady sú prenášané aj prostredníctvom spolupráce a zdieľania skúseností, či už na národnej alebo medzinárodnej úrovni. V týchto aktivitách plánujeme pokračovať. Priestor na realizovanie projektov s inovatívnym charakterom môže byť tiež v rámci projektov spolupráce miestnych aktérov, v rámci ktorých budú môcť na miestnej úrovni vznikať napr. experimentálne pilotné projekty. Prirodzene, nie všetko v stratégii však musí byť inovatívne, keďže partnerstvá budú musieť často budovať dôveru preukázaním, že vedia uspokojiť aj určité krátkodobé základné potreby. CLLD však má vďaka spojeniu rôznych zainteresovaných strán v oblasti a vytvoreniu dialógu s vonkajšími inštitúciami, ako sú univerzity, výskumné centrá a administratívy na vyššej úrovni obrovský potenciál na využitie existujúcich zdrojov novými a kreatívnymi spôsobmi.

Pri výbere opatrení sme brali do úvahy aj „Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Miestny rozvoj vedený komunitou (CLLD) ako nástroj politiky súdržnosti na obdobie 2014-2020 pre miestny, vidiecky, mestský a prímestský rozvoj“ (prieskumné stanovisko na žiadosť gréckeho predsedníctva) (2015/C 230/01):

Miestne akčné skupiny (MAS) vo vidieckom priestore a podpora ich úlohy v období rokov 2014 – 2020 – verejný rozpočet pod verejnou kontrolou. Ako navrhované priority programu na obdobie 2014 – 2020 je možné takisto uviesť:

- a) **mládež na vidieku** – mladí ľudia z centier do vidieckych oblastí, vhodné prostredníctvom využitia CLLD, zatriktívnenie vidieckeho priestoru pre mladú generáciu, podpora rozvoja a dostupnosť informačných technológií, podpora vzdelávania;
- b) **miestne hospodárstvo** – podpora miestneho hospodárstva, podpora drobného podnikania subjektov mimo odvetvia poľnohospodárstva (napr. revitalizácia živností a mikropodnikov) a malých a stredných podnikateľov;
- c) **sociálne podnikanie** – posilnenie sociálneho podnikania na miestnej úrovni v inovatívnych sektoroch s dosahom na tvorbu pracovných miest a udržateľný rozvoj (napr. cestovný ruch, obnoviteľné zdroje energie alebo kultúrne a športové aktivity). Zásadný význam má skutočnosť, že aktéri na miestnej, štátnej a európskej úrovni a ostatní hospodárski partneri uznávajú sociálne hospodárstvo ako kľúčový faktor miestneho hospodárskeho a sociálneho rozvoja. Európske inštitúcie by mali navrhnúť kampane na vyzdvihnutie príspevku sociálneho hospodárstva k miestnemu rozvoju. Okrem toho by mali stanoviť všeobecné pokyny, ako zahrnúť sociálne podniky do partnerstva miestneho rozvoja. EHSV preto navrhuje vytváranie družstiev a iných

sociálnych podnikov pomocou verejných a súkromných poradenských služieb s podporou podnikateľov a podnikateľských inkubátorov na miestnej úrovni. EHSV podporuje propagáciu partnerstva medzi miestnymi sociálnymi podnikmi a miestnou a regionálnou správou s cieľom poskytovať potrebné služby (napr. sociálne začleňovanie, vzdelávanie);

- d) **zdravú produkciu potravín a regionálne produkty;**
- e) **rozvoj technickej infraštruktúry** (napr. čistiare odpadových vôd, vrátane domových a koreňových);
- f) **prechod na udržateľnú a nízkouhlíkovú spoločnosť**. To by sa mohlo odrážať v ukazovateľoch a cieľoch CLLD naviazaných na udržateľnosť, emisie CO₂, odolnosť a dosahovanie cieľov EÚ v oblasti udržateľného rozvoja a klimatických zmien a takisto v cieľoch udržateľného rozvoja OSN na rok 2015 a v záväzkoch v oblasti zmeny klímy.
- g) **efektívne využívanie existujúcich sietí** (napr. celoštátne siete pre vidiek – National Rural Networks).

Cieľom je čo najrýchlejšie pretransformovať CLLD na nástroj „SMART“, aby pomohol miestnym aktérom nájsť cestu z hospodárskej a sociálnej krízy a k obnoveniu dôvery v politiku Európskej únie. Budeme klásť dôraz na inovatívne projekty, nové kvalitné pracovné miesta a podnikanie, na posilnenie aktivít zameraných na riešenie klimatických zmien, udržateľný rozvoj a sociálne začlenenie v súlade s novou stratégiou Európa 2020. CLLD predstavuje nový typ partnerstva s cieľom podnecovať sociálne inovácie.

MAS ZDŽO má ambíciu stať sa platformou pre sociálne inovácie, a následne využiť pákový efekt na získanie zdrojov a rozšírenie týchto inovácií. Úspešné nápady sa potom budú môcť analyzovať, zdokumentovať a prenášať prostredníctvom rôznych sietí subjektov CLLD na úrovni EÚ, regionálnej a vnútroštátnej úrovni.

Ďalšie inovácie v Stratégii CLLD MAS ZDŽO:

- a) **Opatrenia 4.1., 6.4.. 5.1.1** budú zvýhodnené ak budú zahŕňať:
 - inovácie, nové výrobky, služby, technológie alebo postupy a výrobné procesy v miestnom prostredí;
 - zavádzanie IKT ako súčasť v rámci relevantných opatrení Stratégie CLLD
- b) **Opatrenie 19.4** má multiplikačný účinok na zmeny, ktoré chce komunita dosiahnuť, hľadajú nové inovatívne, moderné spôsoby mobilizácie a využívania existujúcich zdrojov a aktív komunity, budujú spoluprácu medzi rôznymi subjektmi a odvetviami.

5 IMPLEMENTAČNÝ RÁMEC

5.1 POPIS RIADIACEHO A IMPLEMENTAČNÉHO PROCESU

5.1.1 Riadiaci proces - organizačná štruktúra MAS

Všetky orgány MAS ZDŽO a ich kompetencie sú Stanovami občianskeho združenia definované v súlade so Systémom riadenia CLLD v platnom znení. Úlohy a zodpovednosť jednotlivých orgánov, subjektov a organizačných zložiek spôsob voľby, výberu jednotlivých zástupcov, spôsob zastupovania a delegovania sú definované v **stanovách** MAS ZDŽO, ako aj **internej smernici**).

Orgánmi združenia sú:

- Najvyšší orgán / Valné zhromaždenie: podľa záujmu, v súčasnosti 74
- Výkonný orgán / Predsedníctvo: 7 členovia
- Štatutárny orgán / Predseda
- Revízná komisia: 5 členovia
- Výberová komisia: 7 členovia (pre každú výzvu zvlášť)
- Monitorovací výbor: 3 členovia

Predsedníctvo si zo svojich členov volí predsedu a dvoch podpredsedov. Jeden podpredseda zo záujmovej skupiny podnikateľského sektora a jeden podpredseda zo záujmovej skupiny občianskeho sektora.

Spôsob voľby/odvolania, výber členov výberovej komisie MAS ZDŽO a vykonávané činnosti sú obsiahnuté v **Štatúte Výberovej komisie** aktualizovanom v zmysle Systému riadenia CLLD v platnom znení.

Stratégia CLLD MAS ZDŽO na roky 2017-2023 v znení tohto Dodatku č. 2, Verzia 2.1. schvaľuje Valné zhromaždenie MAS ZDŽO.

Manažérkou občianskeho združenia v období 2007-2015 bola Laura Nagy, ktorá vzhľadom na rozšírené možnosti v rámci stratégie nemá požadované skúsenosti s manažovaním projektov podporených EFRR, nepozná dobre nové územie východnej časti okresu. Preto bolo potrebná zmena a za manažérku dňa 20.11.2015 zvolená Ing. Daniela Schulczová. Vzhľadom na jej nástup na materskú dovolenku dňa 22.6.2017 predsedníctvo menovalo na miesto manažérky MAS Ing. Andreu Fialovú, ktorá túto funkciu vykonáva od 1.9.2017. Má 18 ročné skúsenosti s manažovaním projektov od najjednoduchších až po projekty podporené ROP SR 2007-13, ako aj Programom cezhraničnej spolupráce HUSK 2007-13. Zároveň sa zúčastnila na rôznych

školeniach týkajúcich sa tak prístupu LEADER, ako aj Systému riadenia EŠIF 2014-20. Takže vzhľadom na jej teoretické a praktické v oblasti projektového manažmentu, regionálneho rozvoja a praxe v oblasti tvorby, implementácie a koordinácie projektov v rámci fondov EÚ, ale i Nórskeho fondu, atď. patrí v našom území medzi najväčších odborníkov. Zároveň vďaka niekoľkým tisícom konzultáciám s podnikateľmi, neziskovkami a obcami v území veľmi dobre pozná potreby regiónu. Manažérka sa v zmysle Stanov občianskeho združenia môže meniť pod podmienkou, že budú zachované požiadavky na jeho/jej výber.

Členovia predsedníctva boli zvolení tak, aby mali zodpovedajúce vzdelanie a významné skúsenosti s projektovým manažmentom. **4 zo 7 členov predsedníctva disponujú vyše 20 ročnými skúsenosťami v oblasti poľnohospodárstva, potravinárstva, rozvoja vidieka, regionálneho rozvoja:**

Peter Kovács: - skúsenosti v oblasti poľnohospodárstva 22 rokov

Ing. Rozália Szalay: - skúsenosti v oblasti rozvoja vidieka, verejného obstarávania, poskytovania sociálnych služieb, v oblasti životného prostredia, stavebnej činnosti, regionálneho rozvoja 24 rokov

Ing. Peter Varga – skúsenosti v oblasti regionálneho rozvoja 24 rokov, projektový manažment

Ing. Csaba Földes – skúsenosti v oblasti rozvoja vidieka, regionálneho rozvoja, dlhodobé pôsobenie v komisii regionálneho rozvoja NSK, projektový manažment niekoľkých úspešných projektov – 33 rokov

Okrem členov výkonného orgánu budú do realizácie stratégie zapojení ďalší členovia MAS ZDŽO, ako aj ďalší aktívni ľudia a organizácie z regiónu. Zastupovanie a delegovanie úloh je definované v štatúte a internej smernici.

Povinné prílohy:

Príloha č. 7: Organizačná štruktúra MAS ZDŽO

Príloha č. 8: Personálna matica MAS ZDŽO (získané vzdelanie a odborná prax manažérky MAS ZDŽO bola dokladovaná predložením profesijného životopisu)

Príloha č. 9: Štatút výberovej komisie, interná smernica, pracovný poriadok, stanovy MAS ZDŽO, ich dodatky a zmena

5.1.2 Implementačný proces

MAS ZDŽO bude postupovať presne podľa ustanovení kapitol 7 až 11 Systému riadenia CLLD (LEADER a komunitný rozvoj) pre programové obdobie 2014-2020 a v zmysle jeho

aktualizácií MPRV SR a metodických pokynov k systému riadenia CLLD vydávaných orgánom pre PRV SR 2014-2020, resp. riadiacim orgánom IROP.

Procesy výberu, hodnotenia a schvaľovania žiadostí o nenávratný finančný príspevok – ŽoNFP - podporovaných v rámci PRV budú riadené v zmysle „CLLD v rámci PRV 2014-2020“ a schvaľovací proces žiadosti o príspevok – ŽoPr v rámci IROP v zmysle „CLLD v rámci IROP 2014-2020“. **Stratégia stanovuje aj vlastné kritériá a ukazovatele nad rámec procesov definovaných v systéme riadenia CLLD, a to vzhľadom na špecifiká a priority územia MAS ZDŽO. Tieto budú zapracované do vyššie uvedených procesov.**

S cieľom akcelerácie implementácie jednotlivých opatrení je MAS oprávnená uplatňovať len jednokolový proces konania o žiadosti o NFP namiesto dvojkolového procesu, MAS v rámci oboch programov uplatňuje jednokolový proces schvaľovania ŽoNFP/ŽoPr.

Konanie o ŽoNFP v rámci PRV (v zmysle kapitol 7 a 9):

a) postup vyhlásenia výzvy MAS

V záujme splnenia Míľnikov A a B MAS ZDŽO plánuje vyhlásiť všetky výzvy MAS spolufinancované PRV v zmysle kapitoly 8 Systému riadenia CLLD v platnom znení.

b) postupy hodnotenia ŽoNFP

Výber ŽoNFP bude prebiehať objektívne a transparentne v zmysle zákona o EŠIF. Všetky projekty LEADER v rámci stratégie CLLD implementované PRV musia spĺňať:

- všeobecné podmienky poskytnutia príspevku
- výberové kritériá pre výber projektov
- hodnotiace kritériá pre výber projektov (bodovacie kritériá)

c) postupy výberu ŽoNFP

Zahrňajú kroky v zmysle ustanovení Systému riadenia CLLD v platnom znení.

Konanie o ŽoPr v rámci IROP (v zmysle kapitoly 11):

a) postup vyhlásenia výzvy MAS

V záujme splnenia Míľnikov A a B MAS ZDŽO plánuje vyhlásiť všetky výzvy MAS spolufinancované PRV v zmysle kapitoly 8 Systému riadenia CLLD v platnom znení.

b) postupy hodnotenia ŽoPr

Výber ŽoNFP bude prebiehať plne v kompetencii MAS ZDŽO objektívne a transparentne v zmysle zákona o EŠIF. Všetky projekty musia splniť podmienky, ktoré budú zisťované hodnotiacimi kritériami nasledovne:

- príspevok k cieľom IROP a príslušnej PO,
- spôsob realizácie,

- administratívna a prevádzková kapacita ReS,
- finančná a ekonomická stránka projektu,
- rozlišovacie kritériá pri dosiahnutí rovnakého počtu bodov.

c) postupy výberu ŽoPr

V zmysle bodu 11 Systému riadenia CLLD. Prebehne administratívne overenie ŽoPr, následne odborné hodnotenie ŽoPr.

Vlastný fond plánuje MAS ZDŽO vytvoriť až ku koncu programového obdobia 2014-20, kedy už bude mať územie skúsenosti s prerozdeľovaním prostriedkov, ktoré získa vďaka získaniu podpory zo strany subjektov v území vďaka úspešnej realizácii tejto Stratégie. Keďže musíme rátať aj s ukončením financovania aktivít v rámci regionálnej politiky EÚ po roku 2020, pripravíme územie tak, aby bolo životaschopné aj po ukončení multifondového spolufinancovania. Organizácie z územia budú spoločne predkladať projekty v rámci OP, preto nebude prebiehať výber projektov, ale budú vytvorené pracovné skupiny k tvorbe projektov financovaných z iných (vyššie definovaných) zdrojov. Následne bude o realizácii projektov vytvorených spoluprácou viacerých subjektov v území rozhodovať predsedníctvo MAS ZDŽO, resp. valné zhromaždenie, pričom sa bude uplatňovať rovnaký implementačný proces v zmysle podmienok Systému riadenia CLLD.

5.2 AKČNÝ PLÁN

Tabuľka č. 4. A: Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	Podpora na investície do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia a v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	6.4.

Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP	Primárna fokusová oblasť: 6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach Aktivity a relevantné sekundárne fokusové príspevky (sekundárna fokusová oblasť predominantná resp. sekundárna fokusová oblasť doplnková): Oblasť: Činnosti spojené s vidieckym cestovným ruchom a agroturistikou Oblasť: Činnosti spojené s poskytovaním služieb pre cieľovú skupinu: deti, seniori a občania so zníženou schopnosťou pohybu - Sekundárna FO predominantná – 6A - Sekundárna FO doplnková – 2A Zdôvodnenie/popis: 2A - V prípade ak prijímatelia sú poľnohospodárske podniky, tak podporené investície prispievajú k ich hospodárskemu posilneniu a zároveň k cieľu FO 2A Oblasť: Činnosti spojené so spracovaním a uvádzaním na trh produktov, ktorých výstup spracovania nespadá do prílohy I ZFEÚ, vrátane využívania OZE a) V prípade, že prevažujúca investícia projektu nie je využívanie OZE - Sekundárna FO predominantná – 6A - Sekundárna FO doplnková – 2A - Zdôvodnenie/popis: 2A - V prípade ak prijímatelia sú poľnohospodárske podniky, tak podporené investície prispievajú k ich hospodárskemu posilneniu a zároveň k cieľu FO 2A b) V prípade, že prevažujúca investícia projektu je využívanie OZE - Sekundárna FO predominantná – 5C - Sekundárna FO doplnková – 2A, 6A Zdôvodnenie/popis: 2A - V prípade ak prijímatelia sú poľnohospodárske podniky, tak podporené investície prispievajú k ich hospodárskemu posilneniu a zároveň k cieľu FO 2A. 6A - V prípade ak projekt vytvorí pracovné miesta vo vidieckych oblastiach.
Ciele a opis opatrenia	Jedným z najväčších problémov regiónu je nezamestnanosť. V minulosti prevažne poľnohospodársky región má v súčasnosti potrebu diverzifikovať hospodárske oblasti a posilniť tak stabilitu celkového hospodárstva regiónu. Veľký potenciál na riešenie nezamestnanosti má sektor služieb, t.j. diverzifikácia do nepoľnohospodárskych činností a rozvoj cestovného ruchu. Región má významné prírodné a historické danosti, ktoré v súčasnosti nie sú naplno využité. Vzniká tu priestor pre sebazamestnanie a spoluprácu subjektov v regióne. V uplynulých rokoch sa cielene investovalo do infraštruktúry CR v regióne, sú preto vytvorené podmienky pre rozvoj tejto oblasti. Podopatrenie nadväzuje na vyššie uvedené fokusové oblasti PRV SR 2014-2020 a zároveň sa zameriava na prioritu 1 stratégie CLLD: “Posilnenie životaschopnosti a konkurencieschopnosti podnikov, ich sieťovanie”, resp. prispieva k naplneniu špecifického cieľa 1.1 „Vytváranie udržateľných pracovných miest v podnikoch“ a zameriava sa na potrebu: „Diverzifikácia podnikateľských činností v regióne do nepoľnohospodárskych subjektov“ <i>rozsah a oprávnené činnosti</i> Oblasť 1: činnosti spojené s vidieckym cestovným ruchom a agroturistikou zamerané na vytváranie podmienok pre rekreačné a relaxačné činnosti, vrátane vytvárania podmienok na poskytovanie vzdelávania a vytvorenie konferenčných priestorov. V rámci danej činnosti je oprávnená: - výstavba ubytovacích zariadení, rekonštrukcia a modernizácia existujúcich ubytovacích zariadení, ako aj nevyužívaných objektov na ubytovacie zariadenie, a to s kapacitou od 5 do 30 lôžok, len v nadväznosti na investície do rozvoja rekreačných a relaxačných činností, - výstavba, rekonštrukcia a modernizácia doplnkových relaxačných a rekreačných zariadení v nadväznosti na existujúce ubytovacie zariadenie bez kapacitného lôžkového obmedzenia, ako napr. wellness, športové relaxačné ihrisko, sauna, krb, bazén apod.,

	- v prípade obhospodarovateľov lesa je činnosť 1 oprávnená s výnimkou budovania a obnovy občianskej a poznávacej infraštruktúry (náučné a turistické chodníky, cyklotrasy, odpočívadlá, pozorovateľne, mostíky, turistické značenie, mapové panely, informačné tabule, turistické útulne, ohniská, odpadkové koše, vyhliadkové veže, lanové dráhy, schody, rebríky, chodníky, objekty a centrá biodiverzity na pozorovanie – mokrade, malé vodné plochy, ukážkové lesné biotopy). Oblasť 2: činnosti spojené s poskytovaním služieb pre cieľovú skupinu: deti, seniori a občania so zníženou schopnosťou pohybu. V rámci danej oblasti je možné sa zamerať aj na terapie (hipoterapia, animoterapia), lesnú pedagogiku a pod., ktoré prispievajú k rekonvalescencii, lepšiemu začleneniu do spoločenského života, zvýšeniu motoriky cieľovej skupiny. Oblasť 3: činnosti spojené so spracovaním a uvádzaním na trh produktov, ktorých výstup spracovania nespadá do prílohy I ZFEÚ. Vstupom spracovania môže byť aj produkt, ktorý spadá do prílohy I ZFEÚ za podmienky, že je vstupom zároveň aj produkt, ktorý nespadá do prílohy I ZFEÚ (s výnimkou spracovania poľnohospodárskych produktov, ktorých vstup spadá výlučne do prílohy I ZFEÚ a výstupom je energia z OZE alebo produkt, ktorý sa ďalej využíva na výrobu energie) vrátane doplnkovej výroby nepoľnohospodárskeho, nelesného a neakvakultúrneho charakteru, ako aj predaj vlastných produktov nepoľnohospodárskeho, nelesného a neakvakultúrneho charakteru (vrátane zariadenia mobilných predajných miest) a výrobkov a/alebo produktov iných poľnohospodárov a obhospodarovateľov lesa a akvakultúrnych podnikov za účelom ekonomického rozvoja daného územia. Oprávnená je aj tvorba a rozvoj aktivít a činností spojených s poskytovaním služieb, najmä služieb súvisiacich so skladovaním, logistikou a dopravou a zriaďovaním podnikateľských inkubátorov. Oblasť 4: činnosti spojené so spracovaním a uvádzaním na trh produktov, ktorých výstup nespadá do prílohy I ZFEÚ spojené s využívaním OZE, kde časť energie príjemca pomoci spotrebuje vo vlastnom podniku a v prípade využívania solárnej energie, táto pokryje sprostredkované aj časť jeho spotreby tepla resp. bude vyrobená elektrina použitá aj na klimatizáciu a pod. a to (oblasť 4): - investície na budovanie zariadení na energetické využívanie biomasy na výrobu elektriny a tepla spaľovaním bioplynu vyrobeného anaeróbnou fermentáciou, s max. elektrickým výkonom do 500 kW, kde je časť energie uvádzaná do siete; - investície na budovanie zariadení na energetické využívanie biomasy na výrobu tepla a vykurovanie s max. tepelným výkonom do 500 kW, kde je časť energie uvádzaná do siete; - investície na výrobu biomasy pre technické a energetické využitie, kde je časť energie uvádzaná do siete; - investície na budovanie zariadení na energetické využívanie drevnej biomasy na výrobu elektriny a tepla spaľovaním plynu vyrobeného termochemickou konverziou s max. elektrickým výkonom do 500 kW; - investície na budovanie zariadení na energetické využívanie odpadovej drevnej biomasy na výrobu tepla a vykurovanie s max. tepelným výkonom do 500 kW; - investície na budovanie zariadení na energetické využívanie solárnej energie s max. výkonom 250 kW; - investície na budovanie zariadení na energetické využívanie veternej energie s max. výkonom 250 kW; - investície na budovanie zariadení na energetické využívanie vodnej energie s max. výkonom 250 kW. Činnosti spojené s využívaním OZE prispievajú k fokusovej oblasti 5C. • Predajné miesto: je miesto priamo na farme alebo lesnom alebo akvakultúrnym podniku, alebo miesto dostupné pre návštevníkov daného regiónu vo vidieckej oblasti, kde príjemca pomoci môže predávať svoje výrobky alebo výrobky iných poľnohospodárov, lesných hospodárov alebo akvakultúrnych podnikov, ktoré majú prevažne nepoľnohospodársky, nelesný a neakvakultúrny charakter. V prípade nepoľnohospodárskych mikro a malých podnikov je umožnené navštíviť a predávať výrobky aj v mestskej oblasti, avšak bez zariadenia
--	---

	trvalého predajného miesta. V prípade poľnohospodárskeho podniku je oprávnené aj zriadenie predajného miesta v mestskej oblasti. • Občianska a poznávací infraštruktúra: náučné a turistické chodníky, cyklotrasy, odpočívadlá, pozorovateľne, mostíky, turistické značenie, mapové panely, informačné tabule, turistické útulne, ohniská, odpadkové koše, vyhliadkové veže, lanové dráhy, schody, rebríky, chodníky, objekty a centrá biodiverzity na pozorovanie – mokrade, malé vodné plochy, ukázkové lesné biotopy. Bližší opis je uvedený v Programe rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 v rámci podopatrenia.
Oprávnení prijímatelia	Oprávneným žiadateľom je oprávnený žiadateľ v zmysle stratégie CLLD uvedený vo výzve na predkladanie ŽoNFP ako oprávnený žiadateľ MAS, ktorý musí spĺňať aj nasledovné podmienky: Príjemcom pomoci je podnik v zmysle čl. 107 ods. 1 ZFEÚ, t.j. každý subjekt, ktorý vykonáva hospodársku činnosť¹ bez ohľadu na jeho právny status a spôsob financovania (ďalej len "príjemca pomoci"). Príjemcom pomoci je jediný podnik. Jediný podnik v zmysle čl. 2 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1407/2013 zahŕňa všetky podniky, medzi ktorými je aspoň jeden z týchto vzťahov: a) jeden podnik má väčšinu hlasovacích práv akcionárov alebo spoločníkov v inom podniku; b) jeden podnik má právo vymenovať alebo odvolať väčšinu členov správneho, riadiaceho alebo dozorného orgánu iného podniku; c) jeden podnik má právo dominantným spôsobom ovplyvňovať iný podnik na základe zmluvy, ktorú s daným podnikom uzavrel, alebo na základe ustanovenia v zakladajúcom dokumente alebo stanovách spoločnosti; d) jeden podnik, ktorý je akcionárom alebo spoločníkom iného podniku, má sám, na základe zmluvy s inými akcionármi alebo spoločníkmi daného podniku, pod kontrolou väčšinu hlasovacích práv akcionárov alebo spoločníkov v danom podniku. Podniky, ktoré majú akýkoľvek vzťah uvedený v písm. a) až d) prostredníctvom jedného alebo viacerých iných podnikov, sa takisto považujú za jediný podnik². Oprávneným žiadateľom sú: <u>Pre oblasť 1 a 2 v zmysle oprávnenosti aktivít realizácie projektu:</u> - mikropodniky a malé podniky (v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES) vo vidieckych oblastiach <u>Pre oblasť 1 až 3 v zmysle oprávnenosti aktivít realizácie projektu:</u> - fyzické a právnické osoby podnikajúce v oblasti poľnohospodárskej prvovýroby. - fyzické a právnické osoby (mikropodniky a malé podniky vo vidieckych oblastiach v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES) obhospodarujúce lesy vo vlastníctve: - súkromných vlastníkov a ich združení; - obcí a ich združení; - fyzické a právnické osoby (mikropodniky a malé podniky vo vidieckych oblastiach v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES) podnikajúce v oblasti hospodárskeho chovu rýb (akvakultúry).
Intenzita pomoci ³	Výška podpory z celkových oprávnených výdavkov pre mikro a malé podniky: 85%
Oprávnené výdavky ⁴	Oprávnené výdavky projektu, ktoré žiadateľ musí spĺňať sú oprávnené výdavky v zmysle stratégie CLLD uvedené vo výzve ako oprávnené výdavky MAS. Žiadateľ

¹ Hospodárskou činnosťou je akákoľvek činnosť, ktorá spočíva v ponuke tovaru a/alebo služieb na trhu.

² viď „Metodické usmernenie koordinátora štátnej pomoci č. 1/2015 z 1.4.2015 JEDINÝ PODNIK“ zverejnené na: <http://www.statnapomoc.sk/?p=1643>

³ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

⁴ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

	musí zároveň spĺňať aj podmienky uvedené v bode 2.3 pre Podopatrenie 6.4 Podpora na investície do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností uvedené v Prílohe 6B k Príručke pre prijímateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2022 pre opatrenie 19. Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER a podmienky v kapitole 7., ods. 3 až ods. 5 vyššie uvedenej príručky. Žiadateľ musí zároveň spĺňať aj nasledovné podmienky: Výdavky na hmotné a nehmotné aktíva⁵ Oprávnené výdavky sú výdavky na oprávnené projekty, súvisiace s aktivitami v zmysle bodu 2.2 tohto podopatrenia a to výdavky na: - výdavky na hmotné a nehmotné aktíva⁶, - výstavbu, obstaranie (vrátane leasingu) alebo rozšírenie kapacity nehnuteľného majetku vrátane prípravy staveniska,, terénnych úprav a úpravy okolia a vrátane vnútorného vybavenia; u obstarania nehnuteľného majetku (okrem nezastavaného a zastavaného pozemku) najviac za sumu nepresahujúcu 30 % celkových oprávnených výdavkov na príslušnú operáciu zistenú znaleckým posudkom, - kúpu nezastavaného a zastavaného pozemku za sumu nepresahujúcu 10 % celkových oprávnených výdavkov na príslušnú operáciu zistenú znaleckým posudkom, - obstaranie nových strojov a zariadení vrátane leasingu do výšky ich trhovej hodnoty o nehmotné investície - len obstaranie alebo vývoj počítačového softvéru, - za oprávnené vnútorné vybavenie nehnuteľného majetku sa pre potreby tejto výzvy pokladajú len elektrospotrebiče, prístroje a technológie (napr. sauna, zariadenie posilňovne) súvisiace s cieľom projektu. Pokiaľ nie sú súčasťou stavby musí ísť o majetok zaradený do dlhodobého hmotného majetku (t.j. samostatné hnutelné veci, alebo súbory hnutelných vecí so samostatným technicko-ekonomickým určením s obstarávacou cenou nad 1700 EUR resp. s cenou pod 1700 EUR, pokiaľ doba ich použiteľnosti je dlhšia ako jeden rok), - za oprávnené stroje sa pre potreby tejto výzvy pokladajú len stroje slúžiace na výrobu alebo poskytovanie služieb v súlade s cieľom projektu, pričom v oblasti 1 maximálne spolu do 30 % oprávnených výdavkov projektu, - za oprávnené zariadenia sa pre všetky oblasti pre potreby tejto výzvy považujú všetky výrobné a obslužné zariadenia a technológie súvisiace s oprávneným predmetom projektu, - za oprávnené výdavky sa považujú aj výdavky súvisiace s úpravou okolia vrátane zelenej infraštruktúry – stromy, kríky a pod ak sú súčasťou stavebnej investície max do výšky 5 % z oprávnených výdavkov projektu, - za oprávnené výdavky v súvislosti s oblasťou 1 a 2 sa považujú aj výdavky súvisiace poskytovaním stravovacích a reštauračných služieb. V rámci oblasti 1 len do výšky 30 % oprávnených výdavkov projektu. V oblasti 2 výhradne na účel a pre cieľovú skupinu. Výdavky spojené s lízingom hmotných aktív možno zohľadniť za týchto podmienok: - v prípade pozemkov a budov musí prenájom pokračovať najmenej 3 roky a v prípade veľkých podnikov najmenej 5 rokov, po očakávanom dátume ukončenia projektu; - v prípade zariadenia a strojov musí mať prenájom formu finančného lízingu a musí zahŕňať záväzok pre príjemcu pomoci odkúpiť tieto aktíva po uplynutí doby prenájmu.
--	---

⁵ V zmysle článku 2, ods. 29 a 30, Kapitoly I nariadenia Komisie (EÚ) č. 651/2014 hmotné aktíva pozostávajú z pozemkov, budov, závodov, strojov a zariadení a nehmotné aktíva sú aktíva, ktoré nemajú fyzickú alebo finančnú podobu, napr. patenty, licencie, know-how alebo iné duševné vlastníctvo.

⁶ V zmysle článku 2, ods. 29 a 30, Kapitoly I nariadenia Komisie (EÚ) č. 651/2014 hmotné aktíva pozostávajú z pozemkov, budov, závodov, strojov a zariadení a nehmotné aktíva sú aktíva, ktoré nemajú fyzickú alebo finančnú podobu, napr. patenty, licencie, know-how alebo iné duševné vlastníctvo.

	Nehmotné aktíva sú oprávnené na výpočet investičných výdavkov, ak spĺňajú tieto podmienky: - musia sa používať výlučne v podniku, ktorý je príjemcom pomoci; a musia byť odpisovateľné; - musia byť nakúpené za trhových podmienok od tretích strán, ktoré nie sú v žiadnom vzťahu voči nadobúdateľovi; - musia byť zahrnuté v aktívach podniku, ktorý je príjemcom pomoci, a musia ostať spojené s projektom, na ktorý bola pomoc poskytnutá, najmenej počas troch rokov a v prípade veľkých podnikov najmenej päť rokov. Žiadateľ je povinný pri obstarávaní tovarov, stavebných prác a služieb postupovať v súlade so zákonom č. 343/2015 Z. z. Zákon o verejnom obstarávaní. Výdavky pre žiadateľa/prijímateľa projektov v rámci implementácie stratégie CLLD sú považované za oprávnené, ak vznikli a boli zaplatené v čase od podania ŽoNFP, na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená MAS, s výnimkou všeobecných nákladov súvisiacich s investíciou vymedzených v článku 45 ods. 2 písm. c) nariadenia EP a Rady (EÚ) č. 1305/2013, kde sa za oprávnené budú považovať vzniknuté a zaplatené - výdavky v čase pred podaním ŽoNFP na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená príslušnou MAS, a to od 1. januára 2016. Oprávnené výdavky sú výdavky vzniknuté pri uskutočnení VO/O ktoré sa začalo najskôr dňa 19. apríla 2016. Uvedené sa vzťahuje aj na všeobecné náklady súvisiace s investíciou vymedzené v článku 45 ods. 2 písm. c) nariadenia EPFRV.					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	Minimálna výška NFP je 10 000 eur. Maximálna výška NFP je 100 000 eur.					
Finančný plán		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	menej rozvinutý región	401 956 EUR	256 247 EUR	85 415 EUR	60 293 EUR	0 EUR
	Spolu	401 956 EUR	256 247 EUR	85 415 EUR	60 293 EUR	0 EUR
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií ⁷	Kritériá MAS ZDŽO pre hodnotenie projektov sú uvedené v prílohe.					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/I D	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
	O2	Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné)	EUR	0	401 956	
	O1	Celkové verejné výdavky	EUR	0	341 662	
	O3	Počet podporených činností/operácií	Počet	0	4	
	MAS ZDŽO	Počet novovytvorených pracovných miest projektom prepočítaný na ekvivalent plného pracovného úväzku celkom (Novovytvorené	Počet	0	8	

		pracovné miesta - Ide o pracovné miesta, ktoré vznikli výlučne vplyvom projektu a viažu sa na daný projekt. Ide o vytvorené pracovné miesta uzatvorením pracovných zmlúv, netýka sa udržaných pracovných miest. Pri skrátených pracovných úväzkoch ide o ekvivalenty plných pracovných úväzkov, napr. ak v podniku bolo počas celého roka zamestnaných 10 pracovníkov a 2 pracovníci boli zamestnaní len na 3 mesiace, tak $EPM = ((10 \times 12) + (2 \times 3)) / 12 = 10,5$);			
--	--	---	--	--	--

Tabuľka č. 4. B: Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	7.2
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP	Primárna fokusová oblasť: 6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach Aktivity a relevantné sekundárne fokusové príspevky (sekundárna fokusová oblasť predominantná resp. sekundárna fokusová oblasť doplnková): „Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií, lávok, mostov, chodníkov a záchytných parkovísk, autobusových zastávok“ - Sekundárna FO predominantná – 6B - Sekundárna FO doplnková – 6A Zdôvodnenie/popis: 6A - Vybudovaním infraštruktúry sa vytvoria podmienky pre vznik nových prevádzok a ekonomických aktivít vo vidieckych oblastiach. „Výstavba, rekonštrukcia, modernizácia, dostavba kanalizácie, vodovodu, alebo čistiarne odpadových vôd“ - Sekundárna FO predominantná – 6B - Sekundárna FO doplnková – 6A Zdôvodnenie/popis: 6A - Vybudovaním infraštruktúry sa vytvoria podmienky pre vznik nových prevádzok a ekonomických aktivít vo vidieckych oblastiach. „Zlepšenie vzhľadu obcí – úprava a tvorba verejných priestranstiev, námestí, parkov a pod.“ - Sekundárna FO predominantná – 6B „Výstavba, rekonštrukcia a údržba odvodňovacích kanálov, prehlbovanie existujúcich obecných studní“ - Sekundárna FO predominantná – 6B
Ciele a opis opatrenia	Ďalším z problémov našich obcí je nedostatočná infraštruktúra, ako aj nedostatočne využívaný potenciál pre rozvoj vidieckeho CR. Je potrebné zvýšiť kvalitu života obyvateľstva investíciami do základných verejných služieb, aby sa predišlo jeho odlivu do väčších miest, vytvoriť pracovné miesta vrátane samozamestnania napr. v službách a CR, dobudovať drobnú infraštruktúru, ktorej využiteľmi budú miestni obyvatelia ale aj turisti, čím sa podporí atraktivita územia.

	Podopatrenie nadväzuje na vyššie uvedené fokusové oblasti PRV SR 2014-2020 a zároveň sa zameriava na prioritu 3 stratégie CLLD: “Zvýšenie kvality infraštruktúry obcí a rozvoj mestsko-vidieckych vzťahov”, resp. prispieva k naplneniu špecifického cieľa 3.1 „Zlepšenie infraštruktúry obcí MAS ZDŽO“ a zameriava sa na potrebu: „Zlepšenie kvality života na vidieku investíciami do verejných služieb a príslušnej infraštruktúry“ rozsah a oprávnené činnosti Oprávnené aktivity projektu (činnosti), ktoré žiadateľ musí spĺňať sú oprávnené aktivity projektu (činnosti) v zmysle stratégie CLLD príslušnej MAS uvedené vo výzve na predkladanie ŽoNFP ako oprávnené aktivity/činnosti MAS. Žiadateľ musí zároveň spĺňať aj podmienky uvedené v bode 2.1 pre Podopatrenie 7.2 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie uvedené v Prílohe 6B k Príručke pre prijímateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2022 pre opatrenie 19. Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER. Žiadateľ musí zároveň spĺňať aj nasledovné podmienky (ak relevantné): • výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií, lávok, mostov, chodníkov a zachytných parkovísk, autobusových zastávok. V prípade investícií do miestnych komunikácií, tie budú umožnené len v malom rozsahu a za predpokladu, že prispievajú k oživeniu znevýhodnenej vidieckej oblasti, kde môže zlepšiť prepojenie medzi vidieckymi oblasťami a širšou dopravnou sieťou, príp. budú prispievať k miestnemu ekonomickému rozvoju (napr. k rozvoju vidieckeho cestovného ruchu a pod.) Konkrétnejšie aktivity: <u>miestne komunikácie</u> v dedinách, vidiecke cesty a <u>chodníky</u> (cesty a chodníky aj vrátane <u>parkovísk</u>), <u>parkoviská</u>, <u>priekopy a rigoly</u> (len ak sú súčasťou popri realizovanej ceste, resp. chodníku), <u>cestné mosty</u> (z ocele, betónu alebo z iného materiálu) spolu s nadjazdami a príjazdami, <u>pešie mosty</u> (lávky pre peších), <u>autobusové prístrešky</u> (autobusové zastávky). Za oprávnený výdavok sa považuje aj tzv. mobiliár: - lavička, - odpadkový kôš, - kontajner na zeleň/kvetináč, informačné plochy/tabule/vitríny (napr. aj vrátane názvu zastávky, názvu ulice, umiestnenie mapy obce/okolia/kultúrnych pamiatok), - uvítacie tabule, - smerníky a ukazovatele (napr. k obecnému úradu, ku kultúrnej pamiatke, k historickej budove, múzeu, pamätnej izbe, a pod.), - bariéry, - zábrany vjazdu, - ochranné mreže (napr. na koreň/kmeň stromov). • výstavba, rekonštrukcia, modernizácia, dostavba kanalizácie, vodovodu, alebo čistiarnie odpadových vôd. Podrobnejšie: stokové siete (kmeňové stoky, zberače a uličné stoky, výustné stoky a odláhčovací stoky), čistiarnie odpadových vôd, obecné, skupinové a ostatné vodovody lokálneho charakteru, miestne potrubné rozvody teplej vody, súvisiace vodárenské stavby miestneho významu (úpravne vody, čerpace stanice). • zlepšenie vzhľadu obcí – úprava a tvorba verejných priestranstiev, námestí, parkov, aleje, pešie zóny, nábrežia (v prípade, že je súčasťou takejto investície aj parkovisko v menšom rozsahu, , tak sú výdavky oprávnené aj vrátane parkovísk) a pod. Za verejné priestranstvo možno považovať pre účely vydávania zákazov a príkazov v legislatívnej pôsobnosti obce každý priestor, ktorý spĺňa súčasne tri nasledujúce podmienky:
--	--

	- je prístupný všetkým bez obmedzenia (teda prístupný každému bez toho, aby musel prekonávať prekážky) - slúži na všeobecné užívanie (teda neexistuje žiadny právny dôvod, ktorý by niekoho vylučoval z jeho užívania resp. neexistuje právny dôvod, ktorý by obmedzoval jeho využívanie len pre zúžený okruh osôb alebo len pre určitý účel) - je ako verejné priestranstvo definovaný alebo určený (lokalizovaný) vo všeobecne záväznom nariadení obce. Slová "priestor prístupný bez obmedzení" je nutné definovať tak, že nejde o akékoľvek ľubovoľné priestory, ale že ide o priestranstvá majúce podobný charakter ako námestie, trhovisko, cesty, miestne komunikácie, parky a verejná zeleň. <u>Obec je vo všeobecne záväzných nariadeniach oprávnená pojem "verejné priestranstvo" definovať, avšak táto definícia musí vychádzať zo zákonného základu.</u> Vo všeobecnosti môžeme za verejné priestranstvo považovať verejnosti prístupné pozemky vo vlastníctve obce alebo pozemky, ktoré si obec prenajíma. Verejným priestranstvom na účely zákona nie sú pozemky, ktoré sú síce vo vlastníctve obce, ale obec ich prenajala podľa osobitného zákona. Za verejné priestranstvo je možné považovať aj cintorín, a aj to len v prípade, ak ho má obec definovaný alebo určený (lokalizovaný) vo všeobecne záväznom nariadení obce pred podaním ŽoNFP, ako verejné priestranstvo. Za verejné priestranstvo nie je možné považovať školu, školské zariadenia (škôlky, jasle), areál školy (školský dvor). Oprávneným výdavkom v rámci aktivity 3 je aj mobiliár/drobný architektonický prvok napr. - lavička, odpadkový kôš, - kontajner na zeleň/kvetináč, - informačné plochy/tabule/vitríny (napr. názvu námestia/parku, umiestnenie mapy obce/okolia/kultúrnych pamiatok a pod.), - smerníky a ukazovatele (napr. ku kultúrnej pamiatke, k historickej budove, múzeu, pamätnej izbe, a pod.), - stojan a/alebo prístrešky na bicykle, - bariéry, - zábrany vjazdu, - ochranné mreže (napr. na koreň/kmeň stromov), - hodiny, - fontánka na pitnú vodu/výpustný stojan na pitnú vodu • výstavba, rekonštrukcia a údržba odvodňovacích kanálov, prehlbovanie existujúcich obecných studní <u>Oprávnené investície sú drenáže a odvodňovacie kanály, otvorené odtokové kanály, odvodňovacie priekopy, obecné studne.</u> Je možné realizovať aj investície do: - historických vodohospodárskych diel (tajchy, jarky, náпустné alebo výpustné objekty a pod.), - historických vodovodov, priehrad, - diaľkových rozvodov vody, - do miestnych potrubných rozvodov vody, - plavebných kanálov
Oprávnení prijímatelia	- obce v území MAS ZDŽO do 20 000 obyvateľov;

Intenzita pomoci 8	Výška podpory z celkových oprávnených výdavkov je 100%.						
Oprávnené výdavky ⁹	Oprávnené výdavky projektu, ktoré žiadateľ musí spĺňať sú oprávnené výdavky v zmysle stratégie CLLD uvedené vo výzve na predkladanie ŽoNFP ako oprávnené výdavky MAS. Žiadateľ musí zároveň spĺňať aj podmienky uvedené v bode 2.2 pre Podopatrenie .2 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie uvedené v Prílohe 6B k Príručke pre prijímateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2022 pre opatrenie 19. Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER a podmienky v kapitole 7., ods. 3 až ods. 5 vyššie uvedenej príručky. <i>Žiadateľ musí zároveň spĺňať aj nasledovné podmienky (ak relevantné):</i> <i>Výdavky na hmotné a nehmotné investície, ktoré sú v súlade s podporovanými činnosťami v rámci tohto podopatrenia, vrátane výdavkov na začlenenie prvkov zelenej infraštruktúry – náklady na následné "ozelenenie" objektov a ich začlenenie do zelenej infraštruktúry obce.</i> <i>Všeobecné náklady súvisiace s bodom 1 (v prípade investičných opatrení):</i> <i>výstavba, obstaranie (vrátane leasingu) alebo zlepšenie nehnuteľného majetku</i> <i>kúpa alebo kúpa na leasing nových strojov a zariadení, ako i strojov a zariadení do výšky ich trhovej hodnoty</i> <i>všeobecné náklady súvisiace s výdavkami uvedenými v bode a) a v bode b) ako sú poplatky architektom, inžinierom a konzultantom, poplatky za poradenstvo v oblasti environmentálnej a ekonomickej udržateľnosti vrátane štúdií uskutočniteľnosti. Štúdie uskutočniteľnosti zostávajú oprávnenými aj v prípade, ak sa na základe ich výsledkov nebudú realizovať žiadne výdavky uvedené v bodoch a) a b) – max. do 15% z výšky projektu</i> <i>nehmotné investície ako obstaranie alebo vývoj počítačového softvéru, získanie patentov, licencií, autorských práv a obchodných značiek</i> Žiadateľ je povinný pri obstarávaní tovarov, stavebných prác a služieb postupovať v súlade so zákonom č. 343/2015 Z. z. Zákon o verejnom obstarávaní. Výdavky pre žiadateľa/prijímateľa projektov v rámci implementácie stratégie CLLD sú považované za oprávnené, ak vznikli a boli zaplatené v čase od podania ŽoNFP, na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená MAS, s výnimkou všeobecných nákladov súvisiacich s investíciou vymedzených v článku 45 ods. 2 písm. c) nariadenia EP a Rady (EÚ) č. 1305/2013, kde sa za oprávnené budú považovať vzniknuté a zaplatené - výdavky v čase pred podaním ŽoNFP na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená príslušnou MAS, a to od 1. januára 2016. Oprávnené výdavky sú výdavky vzniknuté pri uskutočnení VO/O ktoré sa začalo najskôr dňa 19. apríla 2016. Uvedené sa vzťahuje aj na všeobecné náklady súvisiace s investíciou vymedzené v článku 45 ods. 2 písm. c) nariadenia EPFRV.						
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	Minimálna výška NFP je 5 000 EUR. Maximálna výška NFP je 100 000 EUR.						
Finančný plán		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné	
	menej rozvinutý región	937 655,43 EUR	703 241,57 EUR	234 413,86 EUR	0 EUR	0 EUR	
	Spolu	937 655,43 EUR	703 241,57 EUR	234 413,86 EUR	0 EUR	0 EUR	

⁸ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.
⁹ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií ¹⁰	Kritériá MAS ZDŽO pre hodnotenie projektov sú uvedené v prílohe.				
Merateľné ukazovatele projektu	Kód /ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
	O3	Počet podporených činností/operácií	Počet	0	12
	O15	Počet obyvateľov, ktorí majú prospech zo zlepšenia služieb/infraštruktúry (IT alebo iných) - Počet obyvateľov za obce/združenia obcí v rámci realizovaných projektov (jedinečné, tzn. vylúčené sú viacnásobne úspešné obce) - za podopatrenia 7.2, 7.4, 7.5, 7.6	Počet	0	6 000
	O1	Celkové verejné výdavky (v EUR)	EUR	0	937 655

Tabuľka č. 4. C: Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	7.4.
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP	Primárna fokusová oblasť: 6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach Aktivity a relevantné sekundárne fokusové príspevky (sekundárna fokusová oblasť predominantná resp. sekundárna fokusová oblasť doplnková): „Investície súvisiace s vytváraním podmienok pre trávenie voľného času vrátane príslušnej infraštruktúry – napr. výstavba/rekonštrukcia/modernizácia športovísk a detských ihrísk, amfiteátrův, investície do rekonštrukcie nevyužívaných objektů v obci pre komunitnú/spolkovú činnosť vrátane rekonštrukcie existujúcich kultúrnych domov“ - Sekundárna FO predominantná – 6B - Sekundárna FO doplnková – 6A „Investície zamerané na zriadenie nových, prístavba, prestavba, rekonštrukcia a modernizácia existujúcich domov smútku vrátane ich okolia“ - Sekundárna FO predominantná – 6B - Sekundárna FO doplnková – 6A „Investície súvisiace so zvyšovaním kvality života obyvateľov – investície spojené s odstraňovaním malých tzv. divokých skládok odpadov resp. opusteného odpadu“ - Sekundárna FO predominantná – 6B - Sekundárna FO doplnková – P4

	Zdôvodnenie/po „Investície súvisiace s vytváraním podmienok pre rozvoj podnikania – rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre podnikateľskú činnosť, výstavba/rekonštrukcia tržníc pre podporu predaja miestnych produktov a pod.“ - Sekundárna FO predominantná – 6B - Sekundárna FO doplnková – 6A, 3A Zdôvodnenie/popis: 3A - Vystavané alebo obnovené tržnice umožnia predaj produktov poľnohospodárskej prvovýroby konečnému spotrebiteľovi s vyššou pridanou hodnotou, čím sa prispeje k cieľu FO3A. „Investície do využívania OZE vrátane investícií spojenými s úsporou energie – len ako súčasť investícií do miestnych služieb“ - Sekundárna FO predominantná – 6B - Sekundárna FO doplnková – 6A, 5C Zdôvodnenie/popis: 5C - Podporené investície do využívania OZE priamo prispievajú k cieľu FO 5C – uľahčenie dodávok a využívania OZE. „Investície súvisiace so zvýšením bezpečnosti t.j. nákup prídavných zariadení na komunálnu techniku na čistenie, údržbu zelene a zimnú údržbu ciest/miestnych komunikácií a chodníkov (malé zariadenia) a investície súvisiace so zvýšením bezpečnosti a prevencie proti vandalizmu na verejných priestoroch (montáž kamerových systémov a iných bezpečnostných prvkov)“ - Sekundárna FO predominantná – 6B - Sekundárna FO doplnková – 6A
Ciele a opis opatrenia	Do zvýšenia kvality života obyvateľov patrí aj vytváranie podmienok pre trávenie voľného času a kultúry. V mnohých obciach chýbajú detské ihriská, športoviská, amfiteátre a ďalšia príslušná infraštruktúra, resp. je potrebné ich rekonštruovať, modernizovať, aby boli k dispozícii obyvateľom aj návštevníkom. Z analýzy regiónu ďalej vyplynulo, že je nutné rekonštruovať domy smútku, kultúrne domy, ale aj ďalšie nevyužívané objekty v obciach a priradiť im novú funkciu (napr. priestory pre podnikateľov, komunitné aktivity), ktorá podporí rozvoj miestnych služieb. Podopatrenie nadväzuje na vyššie uvedené fokusové oblasti PRV SR 2014-2020 a zároveň sa zameriava na prioritu 3 stratégie CLLD: “Zvýšenie kvality infraštruktúry obcí a rozvoj mestsko-vidieckych vzťahov”, resp. prispieva k naplneniu špecifického cieľa 3.1 „Zlepšenie infraštruktúry obcí MAS ZDŽO“ a zameriava sa na potrebu: „Zlepšenie kvality života na vidieku investíciami do verejných služieb a príslušnej infraštruktúry“ <i>rozsah a oprávnené činnosti</i> Oprávnené aktivity projektu (činnosti), ktoré žiadateľ musí spĺňať sú oprávnené aktivity projektu (činnosti) v zmysle stratégie CLLD uvedené vo výzve na predkladanie ŽoNFP ako oprávnené aktivity/činnosti MAS. Žiadateľ musí zároveň spĺňať aj podmienky uvedené v bode 2.1 pre Podopatrenie 7.4 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry uvedené v Prílohe 6B k Príručke pre prijímateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2022 pre opatrenie 19. Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER. Žiadateľ musí zároveň spĺňať aj nasledovné podmienky (ak relevantné): - investície súvisiace s vytváraním podmienok pre trávenie voľného času vrátane príslušnej infraštruktúry – napr. výstavba/rekonštrukcia/modernizácia/rozšírenie (prístavba, nadstavba, zväčšenie) športovísk a detských ihrísk, amfiteátrov/ vonkajší exteriérový priestor pre kultúrne a spoločenské podujatia, ktoré musí byť spojené pevne so zemou (vrátane zastrešenia, osvetlenia, ozvučenia apod.) , investície do rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre komunitnú/spolkovú činnosť vrátane rekonštrukcie existujúcich kultúrnych domov

	- investície zamerané na zriadenie nových, rozšírenie (prístavba, nadstavba, prestavba), rekonštrukcia a modernizácia existujúcich domov smútku vrátane ich okolia - investície súvisiace so zvyšovaním kvality života obyvateľov – investície spojené s odstraňovaním malých tzv. divokých skládok odpadov resp. opusteného odpadu - investície súvisiace s vytváraním podmienok pre rozvoj podnikania – rekonštrukcia, modernizácia/rozšírenie (prístavba, nadstavba, zväčšenie) nevyužívaných objektov v obci pre podnikateľskú činnosť, výstavba/rekonštrukcia tržníc pre podporu predaja miestnych produktov a pod. - investície do využívania OZE vrátane investícií spojenými s úsporou energie – len ako súčasť investícií do miestnych služieb. Za miestne služby sa považujú len služby spojené so spolkovou činnosťou v rámci komunitných centier, služby spojené s kultúrou v rámci kultúrnych domov, služby spojené s poskytovaním samosprávnych činností v rámci obecných úradov, služby spojené s predškolskou výchovou v rámci materských škôlok a služieb spojených so športom v rámci obecných športových hál a telocviční - investície súvisiace so zvýšením bezpečnosti t.j. nákup prídavných zariadení na komunálnu techniku na čistenie, údržbu zelene a zimnú údržbu ciest/miestnych komunikácií a chodníkov (malé zariadenia) a investície súvisiace so zvýšením bezpečnosti a prevencie proti vandalizmu na verejných priestoroch (montáž kamerových systémov a iných bezpečnostných prvkov)
Oprávnení prijímatelia	- obce v území MAS ZDŽO do 20 000 obyvateľov;
Intenzita pomoci ¹¹	Výška podpory z celkových oprávnených výdavkov je 100%.
Oprávnené výdavky ¹²	Oprávnené výdavky projektu, ktoré žiadateľ musí spĺňať sú oprávnené výdavky v zmysle stratégie CLLD uvedené vo výzve na predkladanie ŽoNFP ako oprávnené výdavky MAS. Žiadateľ musí zároveň spĺňať aj podmienky uvedené v bode 2.2 pre Podopatrenie 7.4 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry uvedené v Prílohe 6B k Príručke pre prijímateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2022 pre opatrenie 19. Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER a podmienky v kapitole 7., ods. 3 až ods. 5 vyššie uvedenej príručky. Žiadateľ musí zároveň spĺňať aj nasledovné podmienky (ak relevantné): 1. výdavky na hmotné a nehmotné investície v súlade s podporovanými činnosťami (vrátane začlenenie prvkov zelenej infraštruktúry, následné "ozelenenie" objektov a ich začlenenie do zelenej infraštruktúry obce, náklady súvisiace s investíciami do využívania OZE a do úspor energie, pokiaľ sú tieto investície súčasťou iných investícií v rámci operácie) 2. súvisiace všeobecné náklady s bodom 1 (v prípade investičných opatrení): a) výstavba, obstaranie (vrátane leasingu) alebo zlepšenie nehnuteľného majetku; b) kúpa alebo kúpa na leasing nových strojov a zariadení, ako i strojov a zariadení do výšky ich trhovej hodnoty; c) všeobecné náklady súvisiace s výdavkami uvedenými v bode a) a v bode b) ako sú poplatky architektom, inžinierom a konzultantom, poplatky za poradenstvo v oblasti environmentálnej a ekonomickej udržateľnosti vrátane štúdií uskutočniteľnosti. Štúdie uskutočniteľnosti zostávajú oprávnenými aj v prípade, ak sa na základe ich výsledkov nebudú realizovať žiadne výdavky uvedené v bodoch a) a b) – max. do 15% z výšky projektu;

¹¹ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

¹² v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

	d) nehmotné investície ako obstaranie alebo vývoj počítačového softvéru, získanie patentov, licencií, autorských práv a obchodných značiek. Pod výdavkami na prípravné práce sa rozumejú výdavky na poplatky architektom, projektantom, inžinierom a konzultantom súvisiace s vypracovaním projektovej dokumentácie (max. 4%), výdavky za stavebný dozor (max. 1%) a výdavky na poradenstvo v oblasti environmentálnej a ekonomickej udržateľnosti vrátane štúdií uskutočniteľnosti (max. 8%). Žiadateľ je povinný pri obstarávaní tovarov, stavebných prác a služieb postupovať v súlade so zákonom č. 343/2015 Z. z. Zákon o verejnom obstarávaní. Výdavky pre žiadateľa/prijímateľa projektov v rámci implementácie stratégie CLLD sú považované za oprávnené, ak vznikli a boli zaplatené v čase od podania ŽoNFP, na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená MAS, s výnimkou všeobecných nákladov súvisiacich s investíciou vymedzených v článku 45 ods. 2 písm. c) nariadenia EP a Rady (EÚ) č. 1305/2013, kde sa za oprávnené budú považovať vzniknuté a zaplatené - výdavky v čase pred podaním ŽoNFP na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená príslušnou MAS, a to od 1. januára 2016. Oprávnené výdavky sú výdavky vzniknuté pri uskutočnení VO/O ktoré sa začalo najskôr dňa 19. apríla 2016. Uvedené sa vzťahuje aj na všeobecné náklady súvisiace s investíciou vymedzené v článku 45 ods. 2 písm. c) nariadenia EPFRV.					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	Minimálna výška NFP je 5 000 EUR. Maximálna výška NFP je 100 000 EUR.					
Finančný plán		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	menej rozvinutý región	794 849,98 EUR	596 137,48 EUR	198 712,50 EUR	0 EUR	0 EUR
	Spolu	794 849,98 EUR	596 137,48 EUR	198 712,50 EUR	0 EUR	0 EUR
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií ¹³	Kritériá MAS ZDŽO pre hodnotenie projektov sú uvedené v prílohe.					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód /ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
	O3	Počet podporených činností/operácií	Počet	0	15	
	O15	Počet obyvateľov, ktorí majú prospech zo zlepšenia služieb/infraštruktúry (IT alebo iných) - Počet obyvateľov za obce/združenia obcí v rámci realizovaných projektov (jedinečné, tzn vylúčené sú viacnásobne úspešné obce) - za podopatrenia 7.2, 7.4, 7.5, 7.6	Počet	0	20 000	
	O1	Celkové verejné výdavky (v EUR)	EUR	0	794 849,98	

13

v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

Tabuľka č. 4. D: Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	7.5
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP	Primárna fokusová oblasť: 6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach Aktivity a relevantné sekundárne fokusové príspevky (sekundárna fokusová oblasť predominantná resp. sekundárna fokusová oblasť doplnková): „Investície, ktoré súvisia s vytvorením, udržiavaním, obnovou a skvalitňovaním turisticky zaujímavých objektov, bodov a miest vrátane príslušnej infraštruktúry – miestne kultúrne, historické, prírodné a iné objekty a zaujímavosti, zriadenie múzejných a galerijných zariadení a pod.“ „Investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a informačných tabúl v turistických lokalitách na verejné využitie, budovanie drobných obslužných zariadení pre turistov, informačné body, smerové tabule, KIOSKy a pod.“ „Budovanie, rekonštrukcia náučných chodníkov, cykloturistických chodníkov, ich napojenie na náučné chodníky, budovanie doplnkovej infraštruktúry (odpočinkové miesta, prístrešky, stojany na bicykle a pod.), výstavba vyhladkových veží, budovanie, údržba a obnova cykloturistického značenia na existujúcich cykloturistických trasách a pod.“ - Sekundárna FO predominantná – 6B - Sekundárna FO doplnková – 6A Zdôvodnenie/popis: 6A - Investície prispievajú k miestnemu rozvoju, vytvoria podmienky pre nové ekonomické aktivity na vidieku, ktoré umožnia vznik nových pracovných príležitostí a rozvoj malých podnikov vo vidieckych oblastiach.
Ciele a opis opatrenia	Dôležitou súčasťou rozvoja vidieckeho regiónu je rozvoj cestovného ruchu. Región je bohatý na tradície, históriu a kultúru, nachádza sa tu významné prírodné bohatstvo. Rozvíja sa agroturizmus, cykloturizmus. Existujúci turistický potenciál ale nie je dostatočne využitý. Chýbajú investície do turisticky zaujímavých objektov a miest, investície do príslušnej turistickej infraštruktúry, rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií. Podopatrenie nadväzuje na vyššie uvedené fokusové oblasti PRV SR 2014-2020 a zároveň sa zameriava na prioritu 3 stratégie CLLD: “Zvýšenie kvality infraštruktúry obcí a rozvoj mestsko-vidieckych vzťahov”, resp. prispieva k naplneniu špecifického cieľa 3.1 „Zlepšenie infraštruktúry obcí MAS ZDŽO“ a zameriava sa na potrebu: „Zlepšenie kvality života na vidieku investíciami do verejných služieb CR a turistickej infraštruktúry“ <i>rozsah a oprávnené činnosti</i> Oprávnené aktivity projektu (činnosti), ktoré žiadateľ musí spĺňať sú oprávnené aktivity projektu (činnosti) v zmysle stratégie CLLD uvedené vo výzve na predkladanie ŽoNFP ako oprávnené aktivity/činnosti MAS. Žiadateľ musí zároveň

	spĺňať aj podmienky uvedené v bode 2.1 pre Podopatrenie 7.5 Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie uvedené v Prílohe 6B k Príručke pre prijímateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2022 pre opatrenie 19. Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER. Žiadateľ musí zároveň spĺňať aj nasledovné podmienky (ak relevantné): - investície, ktoré súvisia s vytvorením, udržiavaním, obnovou a skvalitňovaním turisticky zaujímavých objektov, bodov a miest vrátane príslušnej infraštruktúry – miestne kultúrne, historické, prírodné a iné objekty a zaujímavosti, zriadenie múzejných a galerijných zariadení a pod. - investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a informačných tabúl v turistických lokalitách na verejné využitie, budovanie drobných obslužných zariadení pre turistov, informačné body, smerové tabule, KIOSKY a pod. - budovanie, rekonštrukcia náučných chodníkov, cykloturistických chodníkov, ich napojenie na náučné chodníky, budovanie doplnkovej infraštruktúry (odpočinkové miesta, prístrešky, stojany na bicykle a pod.), výstavba vyhliadkových veží, budovanie, údržba a obnova cykloturistického značenia na existujúcich cykloturistických trasách a pod.
Oprávnení prijímateľa	- obce v území MAS ZDŽO do 20 000 obyvateľov
Intenzita pomoci ¹⁴	Výška podpory z celkových oprávnených výdavkov je 100%.
Oprávnené výdavky ¹⁵	Oprávnené výdavky projektu, ktoré žiadateľ musí spĺňať sú oprávnené výdavky v zmysle stratégie CLLD uvedené vo výzve na predkladanie ŽoNFP ako oprávnené výdavky MAS. Žiadateľ musí zároveň spĺňať aj podmienky uvedené v bode 2.2 pre Podopatrenie 7.5 Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie uvedené v Prílohe 6B k Príručke pre prijímateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2022 pre opatrenie 19. Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER a podmienky v kapitole 7., ods. 3 až ods. 5 vyššie uvedenej príručky. Žiadateľ musí zároveň spĺňať aj nasledovné podmienky (ak relevantné): 1. Výdavky na hmotné a nehmotné investície, ktoré sú v súlade s podporovanými činnosťami v rámci tohto podopatrenia, vrátane výdavkov na začlenenie prvkov zelenej infraštruktúry – náklady na následné "ozelenenie" objektov a ich začlenenie do zelenej infraštruktúry obce. 2. Všeobecné náklady súvisiace s bodom 1 (v prípade investičných opatrení): a) výstavba, obstaranie (vrátane leasingu) alebo zlepšenie nehnuteľného majetku b) kúpa alebo kúpa na leasing nových strojov a zariadení, ako i strojov a zariadení do výšky ich trhovej hodnoty c) všeobecné náklady súvisiace s výdavkami uvedenými v bode a) a v bode b) ako sú poplatky architektom, inžinierom a konzultantom, poplatky za poradenstvo v oblasti environmentálnej a ekonomickej udržateľnosti vrátane štúdií uskutočniteľnosti. Štúdie uskutočniteľnosti zostávajú oprávnenými aj v prípade, ak sa na základe ich výsledkov nebudú realizovať žiadne výdavky uvedené v bodoch a) a b) – max. do 15% z výšky projektu d) nehmotné investície ako obstaranie alebo vývoj počítačového softvéru, získanie patentov, licencií, autorských práv a obchodných značiek

¹⁴ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

¹⁵ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

	Žiadateľ je povinný pri obstarávaní tovarov, stavebných prác a služieb postupovať v súlade so zákonom č. 343/2015 Z. z. Zákon o verejnom obstarávaní. Výdavky pre žiadateľa/prijímateľa projektov v rámci implementácie stratégie CLLD sú považované za oprávnené, ak vznikli a boli zaplatené v čase od podania ŽoNFP, na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená MAS, s výnimkou všeobecných nákladov súvisiacich s investíciou vymedzených v článku 45 ods. 2 písm. c) nariadenia EP a Rady (EÚ) č. 1305/2013, kde sa za oprávnené budú považovať vzniknuté a zaplatené - výdavky v čase pred podaním ŽoNFP na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená príslušnou MAS, a to od 1. januára 2016. Oprávnené výdavky sú výdavky vzniknuté pri uskutočnení VO/O ktoré sa začalo najskôr dňa 19. apríla 2016. Uvedené sa vzťahuje aj na všeobecné náklady súvisiace s investíciou vymedzené v článku 45 ods. 2 písm. c) nariadenia EPFRV.					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	Minimálna výška NFP je 5 000 EUR. Maximálna výška NFP je 100 000 EUR.					
Finančný plán		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	menej rozvinutý región	195 470,96 EUR	146 603,22 EUR	48 867,74 EUR	0 EUR	0 EUR
	Spolu	195 470,96 EUR	146 603,22 EUR	48 867,74 EUR	0 EUR	0 EUR
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií ¹⁶	Kritériá MAS ZDŽO pre hodnotenie projektov sú uvedené v prílohe.					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód /ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
	O3	Počet podporených činností/operácií	Počet	0	3	
	O15	Počet obyvateľov, ktorí majú prospech zo zlepšenia služieb/infraštruktúry (IT alebo iných) - Počet obyvateľov za obce/združenia obcí v rámci realizovaných projektov (jedinečné, tzn vylúčené sú viacnásobne úspešné obce) - za podopatrenia 7.2, 7.4, 7.5, 7.6	Počet	0	5 000	
	O1	Celkové verejné výdavky (v EUR)	EUR	0	195 470,96	

Tabuľka č. 4. E: Animácie

Názov opatrenia	Podpora na oživenie MAS (animačné aktivity)
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa	19.4

¹⁶

v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)						
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP	6B podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach					
Ciele a opis opatrenia	Podpora v rámci operácie bude poskytovaná na prevádzkovú a administratívnu činnosť schválených miestnych akčných skupín ako aj na náklady v súvislosti s oživovaním stratégie miestneho rozvoja, t.j. propagácia stratégie a informovanosť o d ť území MAS ZDŽO. Podopatrenie nadväzuje na vyššie uvedené fokusové oblasti PRV SR 2014-2020 a zároveň sa zameriava na prioritu 4 stratégie CLLD: “Efektívna činnosť MAS ZDŽO”, resp. prispieva k naplneniu špecifického cieľa 4.2 „Animácie v území“ a zameriava sa na potrebu: „Podpora na oživenie MAS (animačné aktivity)“ rozsah a oprávnené činnosti“					
Oprávnení prijímatelia	MAS ZDŽO					
Intenzita pomoci ¹⁷	Výška podpory z celkových oprávnených výdavkov je 100%.					
Oprávnené výdavky ¹⁸	Zoznam oprávnených výdavkov je uvedený v Programe rozvoja vidieka SR 2014-2020 v kapitole vzťahujúcej sa na dané opatrenie. Žiadateľ je povinný pri obstarávaní tovarov, stavebných prác a služieb postupovať v súlade so zákonom č. 343/2015 Z. z. Zákon o verejnom obstarávaní. Výdavky pre žiadateľa/prijímateľa projektov v rámci implementácie stratégie CLLD sú považované za oprávnené, ak vznikli a boli zaplatené v čase od podania ŽoNFP, na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená MAS, s výnimkou všeobecných nákladov súvisiacich s investíciou vymedzených v článku 45 ods. 2 písm. c) nariadenia EP a Rady (EÚ) č. 1305/2013, kde sa za oprávnené budú považovať vzniknuté a zaplatené - výdavky v čase pred podaním ŽoNFP na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená príslušnou MAS, a to od 1. januára 2016. Oprávnené výdavky sú výdavky vzniknuté pri uskutočnení VO/O ktoré sa začalo najskôr dňa 19. apríla 2016. Uvedené sa vzťahuje aj na všeobecné náklady súvisiace s investíciou vymedzené v článku 45 ods. 2 písm. c) nariadenia EPFRV.					
Finančný plán		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	menej rozvinutý región	80 000 EUR	60 000 EUR	20 000 EUR	0 EUR	0 EUR
	Spolu	80 000 EUR	60 000 EUR	20 000 EUR	0 EUR	0 EUR
Merateľné ukazovatele projektu	Kód /ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	

¹⁷ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

¹⁸ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

19.4	Počet podporených MAS	Počet	0	1
19.4	Počet obyvateľov, ktorých pokrývajú miestne akčné skupiny	Počet	0	82 764
19.4	Celkové verejné výdavky (v EUR) – podpora pri prevádzkových nákladoch a oživení (19.4)	EUR	0	80 000

Tabuľka č. 4. F: Chod MAS1 a Chod MAS 2 v rámci IROP

Názov opatrenia	Financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania Stratégie CLLD MAS ZDŽO
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	5.1.1
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP	IROP : Špecifický cieľ 5.1.1.: Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií
Ciele a opis opatrenia	Podopatrenie nadväzuje na vyššie uvedený špecifický cieľ IROP a zároveň sa zameriava na prioritu 4 stratégie CLLD: “Efektívna činnosť MAS ZDŽO”, resp. prispieva k naplneniu špecifického cieľa 4.1 „Chod MAS ZDŽO“ a zameriava sa na potrebu: „Financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania Stratégie CLLD MAS ZDŽO“ <i>rozsah a oprávnené činnosti</i> Financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania stratégie CLLD. A) Personálne a administratívne náklady MAS (prevádzkové, osobné, poistenie), B) Vzdelávanie zamestnancov a členov MAS (školenia, konferencie, semináre, workshopy, pod., okrem školení pre predkladateľov projektov), ktorí sa podieľajú na príprave a vykonávaní stratégie CLLD. C) Náklady na publicitu a sieťovanie: účasť zamestnancov a členov MAS na stretnutiach s inými MAS, vrátane zasadnutí národných a európskych sietí, ako aj poplatky za členstvo v regionálnych, národných alebo európskych sieťach MAS, D) Finančné náklady (napr. bankové poplatky), E) Náklady vynaložené na monitorovanie, hodnotenie a aktualizáciu stratégií CLLD (na úrovni MAS)
Oprávnení prijímatelia	MAS ZDŽO
Intenzita pomoci ¹⁹	Výška podpory z celkových oprávnených výdavkov je 95%.

¹⁹

Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

Oprávnené výdavky ²⁰	Zoznam oprávnených výdavkov je uvedený v IROP v kapitole vzťahujúcej sa na daný špecifický cieľ.					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	340 000 EUR					
Finančný plán		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	menej rozvinutý región	357 895 EUR	340 000 EUR	0 EUR	17 895 EUR	0 EUR
	Spolu	357 895 EUR	340 000 EUR	0 EUR	17 895 EUR	0 EUR
Merateľné ukazovatele projektu	Kód /ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
	O02 41	Počet podporených MAS	Počet	0	1	

Tabuľka č. 4. G: Chod MAS a animácie (dodatočná alokácia na základe splnenia míľníka A), max. 20% z pridelennej dodatočnej alokácie na základe splnenia míľníka A

Názov opatrenia	Financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania Stratégie CLLD MAS ZDŽO Podpora na oživenie MAS (animačné aktivity)
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	19.4
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP	6B podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach
Ciele a opis opatrenia	Podpora v rámci operácie bude poskytovaná na prevádzkovú a administratívnu činnosť schválených miestnych akčných skupín ako aj na náklady v súvislosti s oživovaním stratégie miestneho rozvoja, t.j. propagácia stratégie a informovanosť o d území MAS ZDŽO. Podopatrenie nadväzuje na vyššie uvedené fokusové oblasti PRV SR 2014-2020 a zároveň sa zameriava na prioritu 4 stratégie CLLD: “Efektívna činnosť MAS ZDŽO” , resp. prispieva k naplneniu špecifického cieľa 4.1 „Chod MAS ZDŽO“ a zameriava sa na potrebu: „Financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania Stratégie CLLD MAS ZDŽO“ a špecifického cieľa 4.2 „Animácie v území“ a zameriava sa na potrebu: „Podpora na oživenie MAS (animačné aktivity)“

²⁰

v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

	rozsah a oprávnené činnosti“					
Oprávnení prijímatelia	MAS ZDŽO					
Intenzita pomoci ²¹	Výška podpory z celkových oprávnených výdavkov je 100%.					
Oprávnené výdavky ²²	Zoznam oprávnených výdavkov je uvedený v Programe rozvoja vidieka SR 2014-2020 v kapitole vzťahujúcej sa na dané opatrenie. Žiadateľ je povinný pri obstarávaní tovarov, stavebných prác a služieb postupovať v súlade so zákonom č. 343/2015 Z. z. Zákon o verejnom obstarávaní. Výdavky pre žiadateľa/prijímateľa projektov v rámci implementácie stratégie CLLD sú považované za oprávnené, ak vznikli a boli zaplatené v čase od podania ŽoNFP, na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená MAS, s výnimkou všeobecných nákladov súvisiacich s investíciou vymedzených v článku 45 ods. 2 písm. c) nariadenia EP a Rady (EÚ) č. 1305/2013, kde sa za oprávnené budú považovať vzniknuté a zaplatené - výdavky v čase pred podaním ŽoNFP na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená príslušnou MAS, a to od 1. januára 2016. Oprávnené výdavky sú výdavky vzniknuté pri uskutočnení VO/O ktoré sa začalo najskôr dňa 19. apríla 2016. Uvedené sa vzťahuje aj na všeobecné náklady súvisiace s investíciou vymedzené v článku 45 ods. 2 písm. c) nariadenia EPFRV.					
Finančný plán		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	menej rozvinutý región	67 222,46 EUR	50 416,85	16 805,62 EUR	0 EUR	0 EUR
	Spolu	67 222,46 EUR	50 416,85	16 805,62 EUR	0 EUR	0 EUR
Merateľné ukazovatele projektu	Kód /ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
	19.4	Počet podporených MAS	Počet	0	1	
	19.4	Počet obyvateľov, ktorých pokrývajú miestne akčné skupiny	Počet	0	80 000	
	19.4	Celkové verejné výdavky (v EUR) – podpora pri prevádzkových nákladoch a oživení (19.4)	EUR	0	67 222,46	

Tabuľka č. 4. H: Chod MAS a animácie (dodatočná alokácia na základe predĺženia obdobia PRV v zmysle nariadenia o prechodných pravidlách), max. 20% z pridelenej dodatočnej alokácie na základe predĺženia obdobia PRV v zmysle nariadenia o prechodných pravidlách

Názov opatrenia	Financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania Stratégie CLLD MAS ZDŽO Podpora na oživenie MAS (animačné aktivity)
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení)	19.4

²¹ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

²² v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)							
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP	6B podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach						
Ciele a opis opatrenia	Podpora v rámci operácie bude poskytovaná na prevádzkovú a administratívnu činnosť schválených miestnych akčných skupín ako aj na náklady v súvislosti s oživovaním stratégie miestneho rozvoja, t.j. propagácia stratégie a informovanosť o d území MAS ZDŽO. Podopatrenie nadväzuje na vyššie uvedené fokusové oblasti PRV SR 2014-2020 a zároveň sa zameriava na prioritu 4 stratégie CLLD: “Efektívna činnosť MAS ZDŽO”, resp. prispieva k naplneniu špecifického cieľa 4.1 „Chod MAS ZDŽO“ a zameriava sa na potrebu: „Financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania Stratégie CLLD MAS ZDŽO“ a špecifického cieľa 4.2 „Animácie v území“ a zameriava sa na potrebu: „Podpora na oživenie MAS (animačné aktivity)“ rozsah a oprávnené činnosti“						
Oprávnení prijímatelia	MAS ZDŽO						
Intenzita pomoci ²³	Výška podpory z celkových oprávnených výdavkov je 100%.						
Oprávnené výdavky ²⁴	Zoznam oprávnených výdavkov je uvedený v Programe rozvoja vidieka SR 2014-2020 v kapitole vzťahujúcej sa na dané opatrenie. Žiadateľ je povinný pri obstarávaní tovarov, stavebných prác a služieb postupovať v súlade so zákonom č. 343/2015 Z. z. Zákon o verejnom obstarávaní. Výdavky pre žiadateľa/prijímateľa projektov v rámci implementácie stratégie CLLD sú považované za oprávnené, ak vznikli a boli zaplatené v čase od podania ŽoNFP, na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená MAS, s výnimkou všeobecných nákladov súvisiacich s investíciou vymedzených v článku 45 ods. 2 písm. c) nariadenia EP a Rady (EÚ) č. 1305/2013, kde sa za oprávnené budú považovať vzniknuté a zaplatené - výdavky v čase pred podaním ŽoNFP na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená príslušnou MAS, a to od 1. januára 2016. Oprávnené výdavky sú výdavky vzniknuté pri uskutočnení VO/O ktoré sa začalo najskôr dňa 19. apríla 2016. Uvedené sa vzťahuje aj na všeobecné náklady súvisiace s investíciou vymedzené v článku 45 ods. 2 písm. c) nariadenia EPFRV.						
Finančný plán		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné	
	menej rozvinutý región	158 719,40 EUR	119 039,55 EUR	39 679,85 EUR	0 EUR	0 EUR	
	Spolu	158 719,40 EUR	119 039,55 EUR	39 679,85 EUR	0 EUR	0 EUR	

²³ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

²⁴ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

Merateľné ukazovatele projektu	Kód /ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
	19.4	Počet podporených MAS	Počet	0	1
	19.4	Počet obyvateľov, ktorých pokrývajú miestne akčné skupiny	Počet	0	80 000
	19.4	Celkové verejné výdavky (v EUR) – podpora pri prevádzkových nákladoch a oživení (19.4)	EUR	0	158 719,40

Tabuľka č. 4. I: Opatrenie z IROP– akčný plán pre základnú alokáciu

Názov opatrenia	Podpora nových, inovatívnych a existujúcich podnikov vo výrobe a službách
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	5.1.1.
Priradenie k fokusovej oblasti PRV /špecifickému cieľu IROP	IROP : Špecifický cieľ 5.1.1.: Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií
Ciele a opis opatrenia	Jednou z najhlavnejších potrieb, ktoré sú výsledkom analýzy regiónu je riešenie problematiky nezamestnanosti a podpora vytvárania pracovných miest. Vidiecky región všeobecne vykazuje nedostatok pracovných miest a odliv pracovnej sily. Riešením je podpora malých podnikateľských subjektov, ktoré dokážu ponúknuť trvalo udržateľné pracovné miesta v rôznych sektoroch. Podopatrenie nadväzuje na vyššie uvedený špecifický cieľ IROP a zároveň sa zameriava na prioritu 1 stratégie CLLD: “Posilnenie životaschopnosti a konkurencieschopnosti podnikov, ich sieťovanie”, resp. prispieva k naplneniu špecifického cieľa 1.1 „Vytváranie udržateľných pracovných miest v podnikoch“ a zameriava sa na potrebu: „Posilnenie životaschopnosti a konkurencieschopnosti existujúcich mikro a malých podnikov v regióne a tvorba nových pracovných miest“ <i>rozsah a oprávnené činnosti</i> A.) obstaranie hmotného majetku existujúcich podnikov pre účely tvorby pracovných miest, B.) nutné stavebno-technické úpravy budov spojené s umiestnením obstaranej technológie a/alebo s poskytovaním nových služieb, C.) podpora marketingových aktivít, D.) podpora miestnych produkčno-spotrebiteľských reťazcov, sieťovanie na úrovni miestnej ekonomiky a výmena skúseností, Na plnenie špecifického cieľa č. 5.1.1 bude využitá schéma štátnej pomoci, resp.

	schéma pomoci de minimis v zmysle príslušných ustanovených pravidiel plne zodpovedajúcich legislatíve Európskej únie, ako aj ďalším dokumentom Európskej komisie v oblasti štátnej pomoci.					
Oprávnení prijímatelia	- samostatne zárobkovo činné osoby, okrem tých, ktoré sú oprávnenými prijímateľmi z PRV v opatrení LEADER a oprávnenými prijímateľmi z OP RH, - mikro a malé podniky s počtom do 49 zamestnancov, okrem tých, ktoré sú oprávnenými prijímateľmi z PRV v opatrení LEADER a oprávnenými prijímateľmi z OP RH, V rámci CLLD budú ako oprávnení žiadatelia o podporu vylúčené obce nad 20 000 obyvateľov. Takéto obce/mestá, ako právnické osoby môžu byť členmi MAS, avšak oprávnenými žiadateľmi o podporu budú môcť byť iba subjekty pôsobiace na ich území, resp. registrované na území danej obce/mesta.					
Intenzita pomoci 25	V rámci schém pomoci de minimis 55% (prijímatelia vykonávajúci hospodársku činnosť, t.j. podniky v zmysle čl. 107 Zmluvy o fungovaní EÚ bez ohľadu na právny status, v rámci schém pomoci de minimis) – bude definované v konkrétnej schéme pomoci.					
Oprávnené výdavky ²⁶	Zoznam oprávnených výdavkov uvedený v IROP v kapitole vzťahujúcej sa na daný špecifický cieľ.					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	Minimálna výška NFP je 10 000 EUR. Maximálna výška príspevku je 100.000 EUR.					
Finančný plán		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	menej rozvinutý región	545 455 EUR	300 000 EUR	0 EUR	245 455 EUR	0 EUR
	Spolu	545 455 EUR	300 000 EUR	0 EUR	245 455 EUR	0 EUR
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií ²⁷	Kritériá MAS ZDŽO pre hodnotenie projektov sú uvedené v prílohe č. 3.					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód /ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
	CO01	Počet podporených podnikov	počet	0	6	
	CO08	Nárast zamestnanosti v podporených podnikoch	FTEs	0	6	
	CO29	Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre firmu nové	počet	0	3	
	CO28	Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre trh nové	počet	0	3	

²⁵ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

²⁶ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

²⁷ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

	MAS ZDŽ O	% nových pracovných miest vytvorených v obciach s hustotou obyvateľstva nižšou ako 100	%	0	10
	MAS ZDŽ O	% projektov podporených v obci s hustotou nižšou ako 100	%	0	80
Indikatívny harmonogram výziev	v zmysle schváleného harmonogramu výziev				

Tabuľka č. 4. J: Opatrenie z IROP – akčný plán pre základnú alokáciu

Názov opatrenia	Rozvoj základnej infraštruktúry v oblasti dopravného prepojenia a dostupnosti sídiel
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	5.1.2.
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP	IROP: Špecifický cieľ: 5.1.2. Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach
Ciele a opis opatrenia	Prepojenosť vidieckeho územia s mestami podmieňuje kvalitu života vo vidieckom regióne, rozvíja vzájomné vzťahy medzi vidiekom a mestom a napomáha rozvíjať verejné služby. Z analýzy regiónu vyplynula potreba adresovať investície aj do tejto oblasti s cieľom zlepšiť technický stav objektov (autobusových zastávok, parkovísk, chodníkov atď.) a zvýšiť dopravnú bezpečnosť. Podopatrenie nadväzuje na vyššie uvedený špecifický cieľ IROP a zároveň sa zameriava na prioritu 3 stratégie CLLD: “Zvýšenie kvality infraštruktúry obcí a rozvoj mestsko-vidieckych vzťahov”, resp. prispieva k naplneniu špecifického cieľa 3.2 „Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi mestami Komárno, Kolárovo a ich zázemím vo verejných službách“ a zameriava sa na potrebu: „Zlepšenie technického stavu prvkov miestnej dopravnej infraštruktúry a zvýšenie bezpečnosti miestnej dopravy“ <i>rozsah a oprávnené činnosti</i> dopravné prepojenie a dostupnosť sídiel: - výstavba, modernizácia, rekonštrukcia zastávok, staníc, parkovísk, na linkách prepájajúcich obec s mestom, - budovanie prvkov a podpora opatrení na zvyšovanie bezpečnosti dopravy v mestách, - nákup vozidiel pre účely zabezpečenia spoločnej dopravy osôb vrátane vozidiel prispôbených osobám s obmedzenou možnosťou pohybu a orientácie, - zriaďovanie, obnova a výstavba cyklistických trás zabezpečujúcich dopravu osôb do a zo zamestnania alebo k verejným službám (napr. trasy vedúce k vlakovým, autobusovým zastávkam a staniciam v obciach a mestách) vrátane investícií do doplnkovej cyklistickej infraštruktúry vrátane odpočívadiel, chránených parkovísk pre bicykle, nabíjajúcich staníc pre elektrobicykle a pod.,
Oprávnení prijímatelia	- mestá/samostatné mestské časti a obce, - združenia miest a obcí, - mikroregionálne združenia, - občianske združenia, - neziskové organizácie, - cirkevné organizácie V rámci CLLD budú ako oprávnení žiadatelia o podporu vylúčené obce nad 20 000

	obyvateľov. Takéto obce/mestá, ako právnické osoby môžu byť členmi MAS, avšak oprávnenými žiadateľmi o podporu budú môcť byť iba subjekty pôsobiace na ich území, resp. registrované na území danej obce/mesta.						
Intenzita pomoci 28	- obce/mestá: výška NFP 95%, výška spolufinancovania 5% z celkových oprávnených výdavkov - mimovládna/nezisková organizácia (napríklad: neziskové organizácie založené v zmysle zákona č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby v znení neskorších predpisov, cirkvi a náboženské spoločnosti registrované podľa zákona č. 308/1991 Zb. o slobode viery a postavení cirkvi a náboženských spoločností v znení neskorších predpisov, združenia založené v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov, neinvestičné fondy založené v súlade so zákonom č. 147/1997 Z. z. o neinvestičných fondoch a o doplnení zákona Národnej rady SR č. 207/1996 Z. z. v znení neskorších predpisov): výška NFP 90%, výška spolufinancovania 10% z celkových a oprávnených nákladov						
Oprávnené výdavky ²⁹	Zoznam oprávnených výdavkov je uvedený v IROP v kapitole vzťahujúcej sa na daný špecifický cieľ.						
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	Minimálna výška NFP je 10 000 EUR. Maximálna výška NFP je 100 000 EUR						
Finančný plán		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné	
	menej rozvinutý región	508 071 EUR	471 051 EUR	0 EUR	37 020 EUR	0 EUR	
	Spolu	508 071 EUR	471 051 EUR	0 EUR	37 020 EUR	0 EUR	
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií ³⁰	Kritériá MAS ZDŽO pre hodnotenie projektov sú uvedené v prílohe č. 3.						
Merateľné ukazovatele projektu	Kód /ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota		
	O015 8	Počet nových služieb a prvkov verejnej infraštruktúry	Počet	0	2		
Indikatívny harmonogram výziev	v zmysle schváleného harmonogramu výziev						

Tabuľka č. 4. K: Opatrenie z IROP – akčný plán pre základnú alokáciu
²⁸ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

²⁹ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

³⁰ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

Názov opatrenia	Rozvoj základnej infraštruktúry v oblasti sociálnych a komunitných služieb vo vidieckom priestore MAS ZDŽO
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	5.1.2.
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP	IROP: Špecifický cieľ: 5.1.2. Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach
Ciele a opis opatrenia	Dôležitou súčasťou služieb pre zvýšenie kvality života na vidieku patria sociálne a komunitné služby. Ich nedostatok, resp. nedostatočná kvalita sa odzrkadľuje na celkovom hospodárstve regiónu. Sociálne a komunitné služby znižujú riziko sociálneho vylúčenia marginalizovaných skupín obyvateľstva. V analýze územia bola identifikovaná potreba rozvoja kvality a kapacity sociálnych a komunitných služieb. Podopatrenie nadväzuje na vyššie uvedený špecifický cieľ IROP a zároveň sa zameriava na prioritu 2 stratégie CLLD: “Podpora sociálneho začleňovania (znižovania rizika sociálneho vylúčenia) a vytváranie podmienok pre vyššiu a kvalitnejšiu zamestnanosť”, resp. prispieva k naplneniu špecifického cieľa 2.1 „Prispieť k znižovaniu rizika sociálneho vylúčenia ľudí v produktívnom veku“ a zameriava sa na potrebu: „Zvýšenie kapacity a kvality poskytovaných sociálnych a komunitných služieb na území MAS SDŽO“ <i>rozsah a oprávnené činnosti</i> • zriaďovanie nových alebo rekonštrukcia a modernizácia existujúcich zariadení pre poskytovanie komunitných sociálnych služieb vrátane materiálno-technického vybavenia, • zvyšovanie kvality a kapacity komunitných sociálnych služieb, • rozvoj terénnych a ambulantných sociálnych služieb, • infraštruktúra komunitných centier
Oprávnení prijímatelia	– obce do 20 000 obyvateľov, – združenia miest a obcí, – občianske združenia, – neziskové organizácie, V rámci CLLD sú ako oprávnení žiadatelia o podporu vylúčené obce nad 20 000 obyvateľov. Takéto obce/mestá, ako právnické osoby môžu byť členmi MAS, avšak oprávnenými žiadateľmi o podporu budú môcť byť iba subjekty pôsobiace na ich území, resp. registrované na území danej obce/mesta.
Intenzita pomoci 31	- obce/mestá: výška NFP 95%, výška spolufinancovania 5% z celkových oprávnených výdavkov - mimovládna/nezisková organizácia (napríklad: neziskové organizácie založené v zmysle zákona č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby v znení neskorších predpisov, cirkvi a náboženské spoločnosti registrované podľa zákona č. 308/1991 Zb. o slobode viery a postavení cirkvi a náboženských spoločností v znení neskorších predpisov, združenia

	založené v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov, neinvestičné fondy založené v súlade so zákonom č. 147/1997 Z. z. o neinvestičných fondoch a o doplnení zákona Národnej rady SR č. 207/1996 Z. z. v znení neskorších predpisov): výška NFP 90%, výška spolufinancovania 10% z celkových a oprávnených nákladov					
Oprávnené výdavky ³²	Zoznam oprávnených výdavkov je uvedený v IROP v kapitole vzťahujúcej sa na daný špecifický cieľ.					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	Minimálna výška NFP je 10 000 EUR. Maximálna výška NFP je 100 000 EUR.					
Finančný plán		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	menej rozvinutý región	222 222 EUR	200 000 EUR	0 EUR	22 222 EUR	0 EUR
	Spolu	222 222 EUR	200 000 EUR	0 EUR	22 222 EUR	0 EUR
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií ³³	Kritériá MAS ZDŽO pre hodnotenie projektov sú uvedené v prílohe č. 3.					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatková hodnota	Celková cieľová hodnota	
	O0158	Počet nových služieb a prvkov verejnej infraštruktúry	Počet	0	3	
	CO08	Zamestnanosť v podporených subjektoch	FTEs	0	5	
	MAS ZDŽO	% nových pracovných miest vytvorených v obciach s hustotou obyvateľstva nižšou ako 100	%	0	100	
	MAS ZDŽO	% projektov podporených v obci s hustotou nižšou ako 100	%	0	100	
Indikatívny harmonogram výziev	v zmysle schváleného harmonogramu výziev					

Tabuľka č. 4. J: Opatrenie z IROP – akčný plán pre základnú alokáciu

Názov opatrenia	Financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania Stratégie CLLD MAS ZDŽO
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení)	5.1.1

³² v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

³³ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)						
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP	IROP : Špecifický cieľ 5.1.1.: Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií					
Ciele a opis opatrenia	Podopatrenie nadväzuje na vyššie uvedený špecifický cieľ IROP a zároveň sa zameriava na prioritu 4 stratégie CLLD: “Efektívna činnosť MAS ZDŽO”, resp. prispieva k naplneniu špecifického cieľa 4.1 „Chod MAS ZDŽO“ a zameriava sa na potrebu: „Financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania Stratégie CLLD MAS ZDŽO“ <i>rozsah a oprávnené činnosti</i> Financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania stratégií CLLD. F) Personálne a administratívne náklady MAS (prevádzkové, osobné, poistenie), G) Vzdelávanie zamestnancov a členov MAS (školenia, konferencie, semináre, workshopy, pod., okrem školení pre predkladateľov projektov), ktorí sa podieľajú na príprave a vykonávaní stratégie CLLD. H) Náklady na publicitu a sieťovanie: účasť zamestnancov a členov MAS na stretnutiach s inými MAS, vrátane zasadaní národných a európskych sietí, ako aj poplatky za členstvo v regionálnych, národných alebo európskych sieťach MAS, I) Finančné náklady (napr. bankové poplatky), J) Náklady vynaložené na monitorovanie, hodnotenie a aktualizáciu stratégií CLLD (na úrovni MAS)					
Oprávnení prijímatelia	- MAS ZDŽO					
Intenzita pomoci ³⁴	Výška podpory z celkových oprávnených výdavkov je 95%.					
Oprávnené výdavky ³⁵	Zoznam oprávnených výdavkov je uvedený v IROP v kapitole vzťahujúcej sa na daný špecifický cieľ.					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	340 000 EUR					
Finančný plán		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	menej rozvinutý región	357 895 EUR	340 000 EUR	0 EUR	17 895 EUR	0 EUR
	Spolu	357 895 EUR	340 000 EUR	0 EUR	17 895 EUR	0 EUR
Princípy pre stanovenie výberových a	V súlade s IROP.					

³⁴ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

³⁵ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií ³⁶					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód /ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
	O02 41	Počet podporených MAS	Počet	0	1

5.2 MONITOROVANIE A HODNOTENIE STRATÉGIE CLLD

5.3.1 Opis monitorovania a hodnotenia stratégie CLLD

Monitorovanie a hodnotenie je potrebné na posúdenie, či sú napĺňané ciele stratégie. Monitorovanie ako nástroj riadenia je pravidelná činnosť zameraná na sledovanie plnenia stanovených cieľov na jednotlivých úrovniach implementácie PRV a IROP. Kombinácia „jasných a merateľných zámerov pre výstupy alebo výsledky“ a „konkrétnych činností na hodnotenie“ umožňuje miestnym partnerstvám vypracovať omnoho konkrétnejšie a realistickejšie stratégie, ktoré sú tiež spoľahlivejšie a pružnejšie. MAS ZDŽO bude postupovať v zmysle kapitoly 10 Systému.

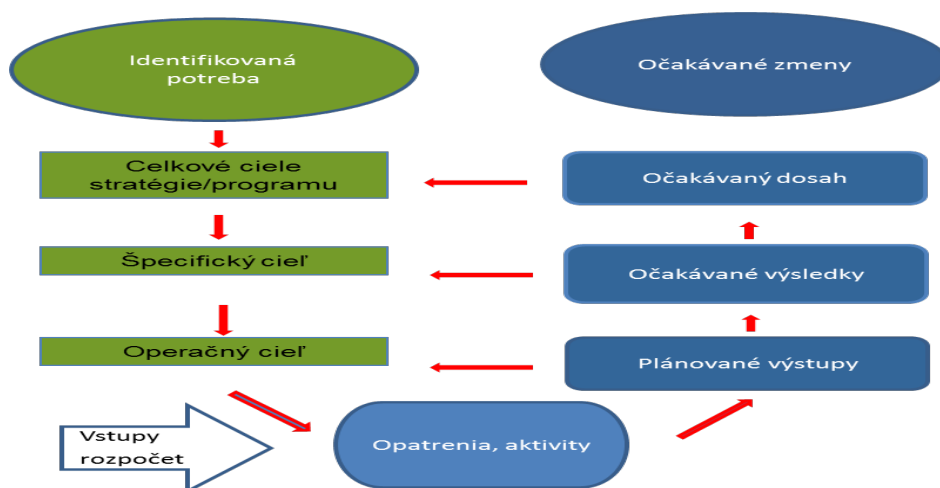
Návrh novej stratégie a jej intervenčnej logiky, ktorá je jednoduchá relevantná a účinná je základom pre zostavenia príkladu jednoduchého monitorovacieho a hodnotiaceho rámca, ktorý sme brali do úvahy už v čase jej zostavovania. Takýto rámec nielenže pomohol pripraviť kvalitnú stratégiu, lebo umožnil kontrovať ex-ante jej logiku, ale uľahčil prípravu monitorovania (čo a ako sa má monitorovať nielen pre sledovanie implementácie, ale aj pre neskoršie hodnotenie) a hodnotenie stratégie počas jej života a po jej ukončení. Monitorovací a hodnotiaci rámec zhotovený ex ante obsahuje intervenčnú logiku (strategické a špecifické ciele, opatrenia), hodnotiace otázky, ukazovatele a kvantifikáciu ich východiskových hodnôt. Pritom hodnoty ukazovateľov výsledku a dosahu sa sledujú v oficiálnych štatistikách, hodnoty výstupových ukazovateľov sú v čase začiatku realizácie Stratégie „0“. Skutočné hodnoty ukazovateľov sa potom dopĺňajú v čase hodnotenia (priebežné, strednodobé, záverečné a pod.) a rozdiely sú predmetom hodnotenia. Výsledky hodnotenia budú zapracované do stratégie CLLD v rámci jej úpravy v strednodobom horizonte, najskôr však po dvoch rokoch odo dňa nadobudnutia právoplatnosti Zmluvy o NFP 19.4/5.1.

³⁶

v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

Vzhľadom na špecifickosť prístupu LEADER je plánované monitorovanie dodržiavania siedmych základných princípov/ kľúčových znakov LEADER nasledovným spôsobom:

- ⇒ Zdola – nahor : v rámci animačných aktivít a chodu MAS relevantnými spôsobmi – takými, ktoré boli využité pri tvorbe strategického rámca našej stratégie, prípadne budú využité aj inovatívne metódy, ukazovateľom bude počet aktivít, počet
- ⇒ Partnerstvá : VSP – MAS bude rozhodovať v zmysle Systému CLLD, preto bude v rámci dodržiavania stanovených podmienok monitorovať zastúpenie jednotlivých záujmových skupín v rozhodovacom procese, merateľným ukazovateľom bude počet zapojených osôb rozdelený podľa ich príslušnosti k záujmovej skupine
- ⇒ Multisektorový prístup : Integrované a viacsektorové akcie budú prepojené a koordinované ako súdržný celok, merateľným ukazovateľom môže byť pomer realizovaných projektov medzi PRV a IROP
- ⇒ Územná stratégia : Oblastná stratégia miestneho rozvoja zahŕňajúca 33 obcí, meraný bude počet podporených obcí z 31 oprávnených v rámci partnerstva, podiel na celkovom množstve
- ⇒ Inovácie: Uľahčovanie inovácie – stimulačný a novátorský prístup k rozvoju vidieckych oblastí bude meraný a hodnotený podľa počtu projektov s inováciami
- ⇒ Sieťovanie: Vytváranie sietí - inštitucionálne, vnútroštátne, regionálne a miestne siete – bude monitorovaný počet podujatí, na ktorých sa stretli zástupcovia rôznych sektorov so spoločným záujmom – v rámci animačných aktivít
- ⇒ Spolupráca: Národná a nadnárodná (je plánovaná spolupráca, avšak v rámci samostatného projektu MAS ZDŽO)

Zdroj: Ex post hodnotenie PRV 2007- 2013, Helpdesk Európskej siete pre hodnotenie rozvoja vidieka

Špecifický cieľ	Opatrenie stratégie CLLD	Hodnotiace otázky	monitorovacie ukazovatele v zmysle PRV, IROP, vlastné v prílohe k ŽoNFP, v tabuľke 4
Špecifický cieľ 1.1: Vytváranie udržateľných pracovných miest v podnikoch	6.4 Podpora na investície do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností	Zmenila sa prílišná orientácia podnikov do poľnohospodárstva, vysoké riziko straty stability regionálneho hospodárstva? Zvýšili sa platové podmienky v oblasti poľnohospodárstva? Využíva sa viac potenciál územia pre rozvoj CR?	
	5.1.1 Podpora nových, inovatívnych a existujúcich podnikov vo výrobe a službách	Vytvorili sa pracovné príležitosti pre obyvateľov v mieste bydliska? Zvýšila sa konkurencieschopnosť a výkonnosť existujúcich podnikov v regióne? Investovalo sa do existujúcich podnikov na modernizáciu a inovácie? Zvýšilo sa zastúpenie podnikateľských subjektov v regióne MAS ZDŽO? Investovalo sa do obstarania technických a technologických zariadení?	

Špecifický cieľ 1.2: Posilnenie životaschopnosti a konkurencieschopnosti poľnohospodárskych podnikov	4.1 Podpora investícií do poľnohospodárskych podnikov	Vykonávali sa aktivity na prechod zo stagnujúcej poľnohospodárskej produkcie so zameraním na špecializovanú rastlinnú a živočíšnu výrobu s nízkou pridanou hodnotou produkcie na produkciu ovocia a zeleniny s vyššou pridanou hodnotou? Vytvorili sa pracovné príležitosti pre obyvateľov v mieste bydliska? Investovalo sa do rekonštrukcie objektov, technických a technologických zariadení?	
Špecifický cieľ 2.1: Prispieť k zníženiu rizika sociálneho vylúčenia ľudí v produktívnom veku	5.1.2 Rozvoj sociálnych a komunitných služieb vo vidieckom priestore MAS ZDŽO	Zlepšila sa kapacita, dostupnosť a formy komunitných a sociálnych služieb pre všetky skupiny obyvateľstva?	
Špecifický cieľ 3.1: Zlepšenie infraštruktúry obcí MAS ZDŽO	7.2 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie	Zlepšil sa technický stav prvkov miestnej infraštruktúry vrátane zelenej infraštruktúry (miestne komunikácie, chodníky zastávky, parkoviská, verejné priestranstvá, parky atď.), zvýšila sa dopravná bezpečnosť?	
	7.4 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry	Zlepšil sa technický stav verejných objektov určených na trávenie voľného času, šport a kultúru, spoločenské stretnutia a podnikateľské aktivity?	

	7.5 Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie	Zlepšil sa stav v oblasti rozvoja cestovného ruchu, propagácia a marketing CR, turistické informácie?	
Špecifický cieľ 3.2: Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi mestami Komárno, Kolárovo a ich zázemím vo verejných službách	5.1.2 Rozvoj základnej infraštruktúry v oblasti dopravného prepojenia a dostupnosti sídiel	Zlepšil sa technický stav prvkov miestnej verejnej dopravnej infraštruktúry (miestne komunikácie, zastávky, parkoviská atď.) zlepšila sa dopravná bezpečnosť?	
Špecifický cieľ 4.1: Chod MAS ZDŽO	5.1.1 Financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania Stratégie CLLD MAS ZDŽO	Boli vybudované administratívne kapacity?	
Špecifický cieľ 4.2: Animácie v území	19.4 Podpora na oživenie MAS (animačné aktivity)	Realizovali sa aktivity v rámci medzisektorovej koordinácie v území?	

Postupy sebahodnotenia, popis spôsobov overovania, frekvencia a získavanie navrhovaných monitorovacích ukazovateľov

MAS ZDŽO si na zistenie stavu odpovedí na stanovené otázky, kontrolu ukazovateľov v rámci Akčného plánu stanovila nasledovný rozsah monitorovacích a hodnotiacich opatrení:

- spôsob podávania pravidelných správ orgánom MAS a riadiacim orgánom pre PRV a IROP bude v zmysle pokynov RO, kapitoly 10 Systému
- sledovanie stanovených míľnikov implementácie stratégie A a B, podľa ktorých sa určí, či MAS ZDŽO môže získať dodatočnú výkonnostnú alokáciu,
- súbor merateľných ukazovateľov, zdôvodnenie nastavenia cieľovej hodnoty ukazovateľov, spôsoby ich výpočtu je v tabuľkách 4A- 4L,

- d) každoročne budú vykazované hodnoty merateľných ukazovateľov v rámci činnosti monitorovacieho výboru, ku 31.3. roka n+1 bude spracovaná „Správa o implementácii stratégie“
- e) postupy samohodnotenia orgánov MAS a činnosti MAS sú zapracované do organizačného poriadku,
- f) periodicita a spôsob hodnotenia – **hodnotenie bude prebiehať priebežne** na pravidelných zasadnutiach orgánov občianskeho združenia, strednodobé hodnotenie (mid-term) MAS ZDŽO vykoná v polovici implementácie stratégie CLLD (v roku 2020, najneskôr do 30.6. 2020) s cieľom posúdenia výstupov a výsledkov intervencie
- g) záverečné hodnotenie (ex-post) bude zamerané na celkovú účinnosť a efektívnosť vynaloženia prostriedkov EPFRV a EFRR., následne budú hodnotené dopady a multiplikačný efekt

Horeuvedené sebahodnotenie bude realizované v nasledovných oblastiach:

- implementácia stratégie vrátane 7 kľúčových znakov LEADER,
- implementačný proces,
- riadiaci proces,
- propagácia a vzdelávanie členov MAS.

Riziká finančného, a ľudských zdrojov	z hľadiska procesného	Opatrenia na elimináciu rizík	Zodpovední
nízka efektívnosť vynaložených nákladov	nedostatočné preukázanie primeranosti nákladov zo strany žiadateľov, deklarovanie neoprávnených nákladov, nedostatočná kontrola primeranosti a oprávnenosti nákladov	informačné aktivity pre príjemcov o podmienkach opatrení V rámci opatrení sú stanovené presné kritériá oprávnenosti, ktoré budú určovať oprávnenosť navrhovaného projektu a ku ktorých plneniu sa prijímateľ pomoci zaviazá pri podpise zmluvy o poskytnutí NFP. V prípade ich neplnenia nebude žiadateľovi vyplatená finančná čiastka v rámci ŽoP. Všetky podmienky budú stanovené na základe národných a európskych legislatívnych predpisov jasne a zrozumiteľne tak, aby ich žiadateľ o NFP správne pochopil a tak, aby tomuto žiadateľovi nebola spôsobená zvýšená administratívna záťaž pri podávaní žiadosti o NFP.	výberová komisia, kancelária MAS, predsedníctvo
nesplnenie ukazovateľov	stanovených – napr.	ukazovatele boli stanovené po dôkladnej analýze potrieb územia, preto je toto riziko	

nevytvorenie 20 nových pracovných miest v území	málo pravdepodobné z predpokladu, že nenastane recesia hospodárstva, resp. iný negatívny politicko-hospodársky vývoj
udržateľnosť projektov	overiteľnosť a kontrolovateľnosť investícií je zabezpečená systémom administratívnych kontrol a kontrol na mieste v zmysle legislatívy upravujúcej kontroly investičných opatrení
nedostatočné vedomosti a zručnosti neskúsenosť beneficentov	školenia pre zamestnancov vykonávajúcich riadenie a kontrolu, ako aj pre žiadateľov – výmena informácií medzi aktérmi zahrnutých do implementácie, školenia v oblasti verejného obstarávania, oprávnenosti a primeranosti nákladov, vydávanie usmernení, príručiek, organizovanie seminárov, informačných kampaní a pod.
nesprávna realizácia podnikateľského plánu prijímateľov	konečným prijímateľom bude poskytované poradenstvo
nízka kvalita podaných ŽoNFP chyby v žiadostiach o platbu zo strany žiadateľa	posilnenie informovanosti a vedomostnej úrovne príjemcov pomoci prostredníctvom vzdelávacích kurzov a školení kontrolný systém, kontrola žiadostí o platbu
neopodstatnené rozdeľovanie projektov na niekoľko etáp, a tým obchádzanie maximálnej sumy na projekt	spojilo sa 33 obcí, je potrebné, aby spolupráca silnela a bola trvaloudržateľná, je teda nepravdepodobné, že by jedna obec získala neúmerne veľa podpory na úkor ostatných, navyše budú uplatnené vhodné kritériá pre posúdenie komplexnosti projektu s cieľom zabrániť umelému rozdeleniu projektu na etapy
snahy o ovplyvňovanie výsledkov hodnotenia projektov	povinnosť dokumentovania a zverejňovania vyhlásení o konflikte záujmov, nastavenie vhodných a overiteľných kvalitatívnych kritérií, vytvorenie nezávislej a odbornej výberovej komisie
neskúsenosť a minimum záväzných predpisov v súvislosti s uplatňovaním sociálneho aspektu pri verejnom obstarávaní;	v území už začali vzdelávacie aktivity s cieľom širšieho uplatňovania sociálneho aspektu vo VO, napr. Konferencia „Regionálna zamestnanosť“
problémy s majetko-právnym vysporiadaním a so slabšou zodpovednosťou za udržateľnosť projektov predkladaných združeniami obcí	opatrenia týkajúce sa združení obcí ako prijímateľov sme znížili na minimum, budú vopred stanovené presné podmienky
nedostatočná absorpčná kapacita, kedy môže dôjsť k	pri tvorbe Stratégie je akčný plán a finančný plán previazaný na analýzu územia MAS

nízkemu záujmu o niektoré z podopatrení – hlavne tie, kde je potrebné vysoké % spolufinancovania	ZDŽO a zohľadňuje absorbčnosť územia pri stanovovaní finančnej alokácie pre relevantné opatrenia	
nedostatočný počet prijímateľov zo súkromného sektora, nedôvera podnikateľských subjektov - vysoká administratívna záťaž projektového cyklu, potreba poskytnutia obchodného tajomstva	MAS ZDŽO bude realizovať animačné aktivity zacielené na potenciálnych žiadateľov zo súkromného sektora	
odchod kvalifikovanej pracovnej sily a s tým súvisiaca nedostatočná úroveň kvality ľudských zdrojov, ktoré vytvárajú základňu pre riadenie a chod MAS;	zamestnanci sa budú vzájomne dopĺňať a bude zabezpečené, aby sa vedeli v prípade potreby plnohodnotne zastúpiť	
nedostatočne pripravené územie na implementáciu stratégie miestneho rozvoja LEADER vrátane nedostatku ľudských zdrojov a kapitálu na realizáciu aktivít miestneho rozvoja.	Boli splnené podmienky pre minimálnu kvalifikáciu manažmentu MAS týkajúcu sa vzdelania a praxe. Zamestnanci vykonávajúci riadenie a kontrolu sa budú zúčastňovať školení, následne budú organizovať školenia pre žiadateľov v území – výmena informácií medzi aktérmi zahrnutými do implementácie, školenia v oblasti verejného obstarávania, oprávnenosti a primeranosti nákladov, vysvetľovanie usmernení, príručiek, organizovanie seminárov, informačných kampaní a pod.	
chyby v procesoch verejného obstarávania zo strany žiadateľov, zo strany administrácie nedostatočná kontrola procesov, neodhalenie nedostatkov	dobré zadefinovanie postupov pri verejnom obstarávaní, poradenstvo v kancelárii MAS ZDŽO	kancelária MAS, monitorovací výbor, revízna komisia, predsedníctvo
dvójité financovanie rovnakých aktivít	overovanie, že daný výdavok je financovaný len z jedného zdroja	
nedodržanie záväzkov, ktoré sa žiadatelia zaviazali dodržiavať po dobu piatich rokov	upozorňovaním žiadateľov zo strany MAS ZDŽO na potrebu dodržiavania	
zmeny v podmienkach v rámci konkretizácie podpory z IROP, zmeny v regióne, globalizačné riziká,.....	možnosť modifikácie Stratégie CLLD	

5.3.2 Monitorovacie ukazovatele

V období rokov 2014 – 2020 bude preukazovanie napĺňania cieľov vo forme jasne merateľných ukazovateľov pre výstupy. MAS ZDŽO má stanovené nasledovné monitorovacie ukazovatele:

- ✓ povinné ukazovatele v súvislosti s IROP a PRV – úroveň programu,
- ✓ povinné ukazovatele v súvislosti s IROP a PRV – úroveň špecifických cieľov IROP a fokusových oblastí PRV, ktoré sú definované v súlade s Metodickým pokynom na spracovanie stratégie CLLD
- ✓ vlastné ukazovatele (doplňujú povinné ukazovatele a sú vecne a logicky naviazané na potreby územia, reflektujú špecifické aj prierezové ciele), uvedené sú v Tabuľkách 4A-4L. Budeme postupovať v zmysle Systému riadenia CLLD.

Tabuľka č. 5: Povinné ukazovatele na úrovni programu – PRV SR

Názov cieľového ukazovateľa	Cieľová hodnota v roku 2025
Čistý počet obyvateľov, ktorý má prospech zo zlepšenia služieb	37671
Počet obyvateľov podporenej MAS	80 000
Pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch (LEADER/PRV) (oblasť zamerania 6B)	8

Tabuľka č. 6: Celkové verejné výdavky – PRV SR

Názov ukazovateľa výstupu	Cieľová hodnota v roku 2023
Celkové verejné výdavky (v EUR) – podpora na vykonávanie operácií v rámci stratégie CLLD (len časť z PRV)	2 269 639,32
Celkové verejné výdavky (v EUR) – podpora pri prevádzkových nákladoch a oživení - (len časť z PRV)	3 305 941,86

Tabuľka č. 7: Povinné ukazovatele na úrovni IROP

Názov ukazovateľa výstupu	Merná jednotka	Cieľová hodnota v roku 2023
Počet podporených podnikov	podnik	3
Zamestnanosť v podporených podnikoch	FTE	11
Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre firmu nové	podnik	3
Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre trh nové	podnik	3
Počet nových služieb a prvkov verejnej infraštruktúry	počet	5
Vlastný ukazovateľ MAS ZDŽO		

Min. % nových pracovných miest vytvorených obciach s hustotou obyvateľstva nižšou ako 100	%	90
Min. % projektov podporených v obci s hustotou nižšou ako 100	%	95

6 FINANČNÝ RÁMEC

6.1 FINANCOVANIE STRATÉGIE CLLD

Tabuľka č. 8: Celkové zdroje pre MAS z PRV a IROP

	SPOLU EUR	
Základná alokácia		
Celkové zdroje z PRV (EPFRV) a IROP (EFRR) (základná alokácia podľa vzorca pre MAS v súlade s kapitolou 6.4 Systému riadenia CLLD), z toho:	2 530 981	
Operácie v rámci implementácie stratégie CLLD	2 110 981	
Chod MAS a animácie	420 000	
Dodatočná alokácia na základe splnenia míľníka A		
Celkové zdroje z PRV (EPFRV), z toho:	403 333,52	
Operácie v rámci implementácie stratégie CLLD	336 111,06	
Chod MAS a animácie	67 222,46	
Dodatočná alokácia na základe predĺženia obdobia PRV v zmysle nariadenia o prechodných pravidlách		
Celkové zdroje z PRV (EPFRV), z toho:	952 317,66	
Operácie v rámci implementácie stratégie CLLD	793 598,26	
Chod MAS a animácie	158 719,40	
Celkom Chod MAS a animácie	Chod MAS	Animácie
suma v rámci IROP v zmysle vydaného Rozhodnutia na Chod MAS1 a Chod MAS2 (ak relevantné)	340 000	0
suma v rámci PRV v zmysle vydaného Rozhodnutia na podopatrenie 19.4 základná alokácia	0	80 000
suma v rámci dodatočnej alokácie na základe splnenie míľníka A	57 139,46	10 083,00
suma v rámci dodatočnej alokácie na základe predĺženia obdobia PRV v zmysle nariadenia o prechodných pravidlách	134 911,67	23 807,73

6.2 FINANČNÝ PLÁN PRE OPATRENIA

Tabuľka č. 13: Zameranie stratégie podľa sektorov

Názov opatrenia stratégie CLLD	Rozpočet na opatrenie	Oprávnený prijímateľ –	Oprávnený prijímateľ –
--------------------------------	-----------------------	------------------------	------------------------

		verejný sektor (označiť „X“)	neverejný sektor (označiť „X“)
5.1.2 Rozvoj základnej infraštruktúry v oblasti dopravného prepojenia a dostupnosti sídiel	471 051	X	
5.1.1 Podpora existujúcich , nových a inovatívnych podnikov vo výrobe a službách	300 000		X
5.1.2 Rozvoj sociálnych a komunitných služieb vo vidieckom priestore MAS ZDŽO	200 000	X	
6.4 Podpora na investície do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností	341 662,95		X
7.2 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie	937 655,43	X	
7.4 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry	794 849,98	X	
7.5 Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie	195 470,96	X	
Celkový rozpočet podľa sektorov	-----	2 599 027,37	641 662,95
Percentuálny pomer zamerania stratégie	-----	80,19	19,80

7 ZHODNOTENIE PRÍNOSOV STRATÉGIE CLLD, JEJ SYNERGIE A DOPLNKOVOSŤ

7.1 PRÍNOSY K ZLEPŠOVANIU EKONOMICKÉHO ROZVOJA ÚZEMIA

Kľúčová Priorita č.1: prispieva k cieľu EU: Investovanie do rastu a zamestnanosti. Budú podporení podnikatelia a mimovládne organizácie, ktoré vytvoria 19 nových pracovných miest v prihraničnom území MAS ZDŽO s vysokou mierou nezamestnanosti. Podiel rozpočtu stratégie z PRV a IROP je 2 530 981 EUR. Predpokladáme novo vytvorenie 19 pracovných miest. Podiel rozpočtu na jedno novovytvorené pracovné miesto je 135 000 EUR. Opatrenia vybrané na podporu sú zamerané na poľnohospodárstvo, potravinárstvo, cestovný ruch, tradičnú výrobu a služby. V rámci **zberu projektových návrhov podnikateľov** z územia sme získali predstavu o dopyte po opatreniach aj v oblasti výroby a služieb. Keďže sa požaduje 50-55% spolufinancovanie, žiadateľmi pravdepodobne budú úspešní podnikatelia, ktorým realizácia projektov, zavedenie inovácií pomôže získať konkurenčnú výhodu voči prevažne cezhraničnej konkurencii, pričom sú v opatreniach prostredníctvom vlastných kritérií zvýhodnené podniky zapájajúce znevýhodnené/marginalizované skupiny obyvateľstva pri rozvoji ekonomického potenciálu územia MAS ZDŽO. Územie je bohaté na prírodné zdroje, má veľmi dobré predpoklady a tradície v oblasti pestovania ovocia (vrátane viniča) a zeleniny, zásobáreň pitnej vody, leží na sútoku riek Malý Dunaj, Váh a Dunaj. Je však potrebné toto prostredie racionálne využívať a zachovať, resp. skvalitniť. Preto sme určili vlastné kritériá výberu z oblasti znižovania environmentálnych záťaží. V rámci animácií územia sú vzhľadom na naše územie inovatívne, pretože v území momentálne neexistuje reálna spolupráca v plánovaných oblastiach spolupráce. Hlavné tieto opatrenia opatrenia inkorporujú inovatívne prvky, ako aj možnosti zelenej a striebornej ekonomiky na miestnej úrovni, čo je bližšie špecifikované pri výbere opatrení v rámci stratégie.

Vytvorenie pracovného miesta, ktoré súvisí s projektom PRV SR 2014 – 2020 sa vykazuje ako miesto súvisiace so samotnou realizáciou projektu nie celkové miesto v podniku. Za počiatočný stav sa berie stav pred investíciou. Pracovné miesto sa vytvára v zmysle metodického pokynu. Pracovné miesto musí byť s udržateľnosťou minimálne 2 roky. Udržateľnosť projektu v prípade operácií zložených z investície do infraštruktúry alebo investície do výroby sa musí zabezpečiť počas doby do piatich rokov od záverečnej platby poskytnutej prijímateľovi, alebo prípadne v období stanovenom v pravidlách o štátnej pomoci v prípade nasledujúcich skutočností:

a) skončenia alebo premiestnenia výrobných činností mimo oblasti programu,

b) zmeny vlastníctva položky infraštruktúry, ktorá poskytuje firme alebo orgánu verejnej moci neoprávnené zvýhodnenie,

c) podstatnej zmeny, ktorá ovplyvňuje jej povahu, ciele alebo podmienky realizácie, čo by spôsobilo narušenie jej pôvodných cieľov.

Uvedená lehota sa môže skrátiť na tri roky od záverečnej ŽoP poskytnutej prijímateľovi v prípadoch súvisiacich so zachovaním investícií alebo pracovných miest vytvorených MSP.

Do počtu vytvorených pracovných miest v rámci implementácie stratégie CLLD sa nezapočítali pracovné miesta vytvorené v rámci chodu MAS.

7.2 PRÍNOSY K NAPŔŔNANIU CIEĽOV PRV

Prínosy stratégie CLLD k napŔŔnaniu cieĽov PRV v oblasti konkurencieschopnosti poľnohospodárstva:

K dosiahnutiu strategického cieĽa MAS do roku 2023 sme z PRV vybrali nasledovné opatrenia v oblasti podpory konkurencieschopnosti: 6.4 a 4.1. Celkovo budú realizované v rámci týchto opatrení v území projekty v celkovej sume **400 000 EUR**, čo prispeje k zapojeniu podnikateľov z územia do aktivít vykonávaných v súlade s prístupom LEADER/CLLD a zároveň priamo zvýši konkurencieschopnosť podnikov. V súlade s cieĽmi PRV je cieĽom prechod od pestovania poľnohospodárskych plodín s nízkou pridanou hodnotou na ovocie a zeleninu, diverzifikácia poľnohospodárskych činností, podpora tradičnej potravinárskej výroby. Zároveň boli aj v rámci iných opatrení stanovené kritériá, ktoré riešia prierezové ciele, ktorými sú inovácie, životné prostredie, zmierňovanie klimatických zmien a klimatickú adaptáciu. Opatrenia sa týkajú nasledovných:

- konkurencieschopnosť poľnohospodárstva (4.1),
- začleňovanie prvovýrobcov do potravinového reťazca (6.4),
- konkurencieschopnosť odvetvia spracovania, vývoja v rámci marketingu, poľnohospodárskych produktov (6.4),
- udržateľnosť poľnohospodárstva (4.1).

Prínosy stratégie CLLD na podporu znevýhodnených/ marginalizovaných skupín pri rozvoji ekonomického potenciálu územia

Medzi opatrenia na riešenie prierezového cieĽa podpory znevýhodnených/ marginalizovaných skupín pri rozvoji ekonomického potenciálu územia patria opatrenia 7.2, 7.4. a 7.5.. Z obcí v území sa niektoré nachádzajú aj v atlase MRK (viď. Analytická časť), preto svoje rozvojové

aktivity realizujú aj s ohľadom na zlepšovanie životných podmienok a zapájanie MRK do života obcí.

Princípy ochrany a zlepšenia životného prostredia a aspekty environmentálnej účinnosti

Keďže vysoká spotreba energií trápi tak obce, ako aj podnikateľské subjekty stanovené sú hodnotiace kritériá v rámci ktorých bude uprednostnený taký projekt, ktorý obsahuje opatrenia na zníženie energetickej náročnosti budov, resp. zmeny zdroja energie na ekologickejši. Projekty v rámci opatrenia 2.1.3 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie (7.2) s prvkami zelenej infraštruktúry budú taktiež zvýhodnené pri výbere. Tieto kritériá pridajú hodnotu projektom a zvýšia synergický efekt jednotlivých aktivít v rámci Stratégie, územia. V rámci opatrení spolupráce bude kladený dôraz na spotrebu plodín a potravinárskych výrobkov čo najbližšie miestu ich výroby, čo zníži náklady na ich transport a ušetrí sa spotreba pohonných hmôt, čo tiež prispeje k environmentálnej účinnosti plánovaných projektov.

V rámci verejného obstarávania budeme odporúčať prijímateľom zohľadňovanie sociálnych a environmentálnych aspektov (**sociálne a zelené VO**). V obciach sa vďaka realizácii projektov HUSK zameraných na zvyšovanie environmentálneho povedomia prostredníctvom kampaní na predchádzanie vzniku odpadov a na znižovanie spotreby všetkých druhov energií organizovali aktivity v takmer každej obci MAS ZDŽO. Projekt bol veľmi úspešný a v niektorých obciach organizujú dobrovoľný zber odpadkov každoročne v rámci upratovacích dní, ktoré pokračujú aj niekoľko rokov po ukončení financovania. V rámci implementácie projektu budú užšie spolupracovať obce s podnikateľskou sférou, čo umožní aj lepšie koordinovať aktivity v oblasti ochrany životného prostredia, a to hlavne v oblasti osvetu a medializovania dobrých príkladov. Tieto snahy by mal podporiť aj projekt kompostovania (OP KŽP), ktorý v území plánujeme, ktorý bude zameraný na triedenie odpadu a biologickú likvidáciu odpadu. Tretinu rozpočtu projektu bude tvoriť kampaň zameraná na vzdelávanie obyvateľov a poradenstvo priamo v domácnostiach. Zároveň plánujeme nákup kompostovacích nádob, ktoré budú v každej domácnosti, ale aj v školách, domovoch sociálnych služieb a pod., ktorých aktivity budú podporované v rámci Stratégie. Kancelária MAS ZDŽO tiež dbá a bude dbať o životné prostredie tak, že šetrí papier, aj energie, uprednostňuje energeticky úsporné opatrenia – lebo začať treba od seba! V rámci animačných činností (19.4) bude zvýšený synergický efekt podporený vzdelávacími aktivitami, eko-manažmentom prostredníctvom zdôrazňovania **aspektov environmentálnej účinnosti** pri:

- plánovaných projektoch,
- zavádzaní inovatívnych ekologických prvkov a prístupoch,
- prvkoch zelenej infraštruktúry.

7.3 PRÍNOSY K NAPŔŔNIU CIEĽOV IROP

Rozdelenie finančných prostriedkov IROP, Priorita 5 je nasledovné:

- Špecifický cieľ 5.1.1: **Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií** 300 000 EUR (z toho zakladanie nových a podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev),
- Špecifický cieľ 5.1.2: **Rozvoj sociálnych a komunitných služieb vo vidieckom priestore MAS ZDŽO:** 200 000 EUR
- Špecifický cieľ 5.1.2: **Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach** 281 351 EUR (rozvoj základnej infraštruktúry).
- financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania stratégií CLLD 382 900 EUR,

Celkovo je v rámci IROP plánovaných 1 340 197 EUR z 2 530 981 EUR.

Ciele IROP a ciele PRV boli stanovené doplnkovo, aby sa realizované podporené projekty vzájomne dopĺňali a prispeli tak k dosiahnutiu cieľov. Podporu podnikateľských aktivít v oblasti poľnohospodárstva, potravinárstva a cestovného ruchu, ktoré budú podporené z PRV bude dopĺňať podpora ostatných podnikateľov vo výrobe a službách tak, aby boli vo vzájomnej synergii. Aktivita v obciach podporené v rámci PRV budú tiež doplnené aktivitami na prepojenie miest Kolárovo a Komárno a ostatných obcí v území.

Stratégia je v súlade s Regionálnou integrovanou územnou stratégiou Nitrianskeho kraja na roky 2014 – 2020.

Prínosy k začleňovaniu zraniteľných skupín obyvateľstva

Výrazným prínosom Stratégie je Priorita č.3: Podpora sociálneho začleňovania (znižovanie rizika sociálneho vylúčenia) a vytváranie podmienok pre vyššiu a kvalitnejšiu zamestnanosť, ktorej cieľom je vytvoriť také podmienky pre starostlivosť rodinných príslušníkov – deti, seniorov, resp. detí a ľudí s hendikepom na komunitárnej báze, aby sa **práceschopní potenciálni zamestnanci mohli začleniť do pracovného procesu a predchádzať tak sociálnej izolácii celej rodiny**. Takto budú okrem priamo vytvorených pracovných miest aj nepriamo zamestnaní ďalší obyvatelia v území.

Z analýzy a stretnutí v území ďalej vyplynulo, že ľudia, ktorí majú na trhu práce možnosť získať za svoju prácu minimálnu mzdu a bývajú v obciach vzdialených niekoľko desiatok kilometrov od hospodársky rozvinutejších centier, nie sú dostatočne motivovaní, nakoľko sa im výrazne zvyšujú náklady na dochádzku. Mobilita obyvateľov je v území veľmi nízka. **V rámci Priority č.1: Posilnenie životaschopnosti a konkurencieschopnosti podnikov, ich siet'ovanie budú vytvorené nové pracovné miesta priamo v mieste ich trvalého pobytu, čo najviac vyhovuje nízkym príjmovým skupinám obyvateľstva s najvyšším rizikom sociálnej izolácie.**

Dobrovoľná sociálna práca v okrese Komárno v oblasti pomoci zraniteľným skupinám obyvateľstva je koordinovaná **mimovládnyimi organizáciami a dobročinnými podnikateľmi, ktorí sa zúčastnili na vytvorení priorít Stratégie.** Z analýzy územia a v rámci pracovných a tematických skupín vyplynula potreba začleňovania zraniteľných skupín obyvateľstva. V rámci vlastných hodnotiacich kritérií sme zvolili ako kritérium uprednostnenia projektu v prípade vytvorenia nového pracovného miesta pre zamestnancov z radov marginalizovaných rómskych komunít, dlhodobo nezamestnaných, telesne/zdravotne postihnutých, starších ako 50 rokov, absolventov škôl, žien po materskej/rodičovskej dovolenke. Cieľom spolupráce organizácií s mestami, obcami, ÚPSVaR je aktívne začlenenie, podpora rovnakých príležitostí a aktívna účasť na podpore zamestnávania zraniteľných skupín. Za týmto účelom budú vykonávané aj aktivity podporené inými programami EŠIF.

V rámci animačných činností a projektov spolupráce bude vzájomné siet'ovanie ľudí a organizácií v území MAS ZDŽO, čím sa zvýši informovanosť a koordinácia s cieľom lepšieho využitia ľudských, materiálnych a finančných zdrojov v území. Plánujeme do činností v oblasti cestovného ruchu, ako aj v oblasti tradičnej gastronómie zapojiť aj ľudí z regiónu, ktorí by túto činnosť mali ako ďalší zdroj finančných príjmov, čo by pomohlo udržať ľudí v produktívnom veku v našom území.

7.4 SYNERGIE A DOPLNKOVOSŤ STRATÉGIE CLLD

7.4.1 Popis iných stratégií, ktoré sa na danom území realizujú, resp. plánujú realizovať
Najväčšou investíciou v území má byť v budúcich 5 rokoch výstavba NOVÉHO MOSTA cez Dunaj a s tým spojené investície. Zároveň prebiehajú prípravy na vybudovanie verejného prístavu. Tieto dve veľké investície zahrnuté v strategických dokumentoch MDVaRR SR majú

ambíciu vo významnej miere preklenúť nevýhody plynúce z hraničného postavenia územia MAS. Sú v súlade s Dunajskou stratégiou, ako aj strategickými programovými dokumentami na národnej úrovni, ako aj medzinárodnej úrovni – keďže budovanie si vyžaduje spoluprácu Slovenskej republiky a Maďarska.

Dunajská stratégia síce definuje piliere a prioritné oblasti, avšak nedisponuje finančnými prostriedkami, ktorými by tieto aktivity podporila. Plní len koordinačnú úlohu. Predkladaná Stratégia podporí nasledovné z nich: PA 03 - Kultúra a cestovný ruch, PA 06 - Biodiverzita, krajina, kvalita ovzdušia a pôdy, PA 08 - Konkurencieschopnosť, PA 09 - Ľudia a zručnosti, PA 10 - inštitucionálna kapacita a spolupráca.

Táto stratégia reflektuje ciele **EUROPA 2020** a je v súlade **Stratégiou rozvoja vidieka Nitrianskeho samosprávneho kraja 2016 – 2022**, aj s **PHSR Nitrianskeho samosprávneho kraja 2016-2022** vypracovaná v zmysle aktualizácie Zákona o regionálnom rozvoji bola schválená na zasadnutí Zastupiteľstva Nitrianskeho samosprávneho kraja konanom dňa 12. decembra 2016 uznesením č. 196/2016. So všetkými strategickými cieľmi Konkurencieschopná ekonomika, Kvalitné ľudské zdroje, Zdravé životné prostredie, a Komplexná technická infraštruktúra.

Tvorba PHSR obcí a Stratégie CLLD prebiehala v rovnakom časovom horizonte ako tvorba **PHSR 33** obcí a PHSR NSK. Stratégia bola spracovaná aj na základe analýzy PHSR obcí z územia ZDŽO, v súlade s ich cieľmi. Boli v nej zohľadňované možné prieniky medzi obecným záujmom a záujmami územia ako celku. Keďže

Stratégia je v súlade s **Národnou stratégiou zamestnanosti Slovenskej republiky do roku 2020** (zároveň v súlade s jej východiskovými dokumentmi napr. podpora hospodárskeho rastu, národná stratégia regionálneho rozvoja, národný program reforiem, národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím, strategický rámec pre ochranu práce, aktívne starnutie, rodovú rovnosť, celoživotné vzdelávanie a poradenstvo, integráciu Rómov, správa o vyhľadávaní a potieraní nelegálnej práce a zamestnávania, alebo na pripravované stratégie a dokumenty napr. pre znižovanie chudoby, a pod.) a **Akčným plánom na posilnenie integrácie dlhodobo nezamestnaných na trh práce v Slovenskej republike** (APDN). V roku 2017 bol spracovaný **Integrovaný akčný plán zamestnanosti Váh – Dunaj - Ipel'**, ktorého súčasťou je dotknuté územie a bol spracovaný v súlade s našou stratégiou. Financovanie jeho aktivít je plánované z Programu cezhraničnej spolupráce INTERREG VA SK HU 2014-2020.

7.4.2 Synergie a komplementarity

Stratégia v žiadnom prípade nie je v rozpore s inými stratégiami v území. Aktivity Stratégie boli určené s ohľadom na demarkačné línie medzi jednotlivými programovými dokumentmi, budú realizované s ohľadom na zamedzenie duplicitného financovania. Nezasahuje do oblastí, ktoré nie sú oprávnené v rámci PRV a IROP. Keďže ide o projekty s maximálnou podporou 100 000 EUR, bude pre dosiahnutie žiadaného výsledku potrebné spojiť sily a pokúšať sa získať podporu z iných zdrojov. **Stratégia je vytvorená tak, že finančné prostriedky plánujeme využiť v strategicky významných oblastiach s vysokou pridanou hodnotou vo vzájomnom súlade a doplnkovosti.** Synergia v území bude zahŕňať spoločné a koordinované úsilie o dosiahnutie väčšieho vplyvu, účinnosti a efektivity vynaložených finančných prostriedkov, bude dosahovaná:

- a) spojením finančných prostriedkov z ostatných nástrojov podpory a EŠIF v stratégii (skupina koordinovaných aktivít/činností, ktoré je možné financovať z rôznych nástrojov podpory, ale vždy za predpokladu, že nedochádza k dvojitému financovaniu rovnakých položiek výdavkov), s ohľadom nielen na dosiahnutie väčšieho vplyvu a účinnosti intervencií, ale aj stanoveného cieľa a očakávaných výsledkov;
- b) realizáciou po sebe idúcich projektov, ktoré na seba nadväzujú, alebo
- c) realizáciou paralelných projektov, ktoré sa navzájom dopĺňajú.

S cieľom dosiahnutia strategického cieľa MAS ZDŽO budeme spolupracovať s rôznymi aktérmi v regióne. Pokúsime sa zapojením podnikateľov do aktivít v území získať finančné a nefinančné sponzorské príspevky, vytvoriť vlastný fond na verejno-prospešné aktivity a zabezpečiť tak trvalú udržateľnosť výsledkov implementácie Stratégie aj po ukončení financovania.

MAS, resp. jej členovia a spolupracujúce organizácie budú spoločne vypracovávať projekty. Napr. z:

- **Operačného programu Kvalita životného prostredia**, kde majú takmer všetky obce schválené 5% spolufinancovanie na aktivity týkajúce sa prevencie vzniku biologických odpadov, kompostovania biologického odpadu v zmysle novej legislatívy.
- **Operačného programu Ľudské zdroje**, to v rámci Prioritných osí 2: Iniciatíva na podporu zamestnanosti mladých ľudí, 3. Zamestnanosť, 4: Sociálne začlenenie. Zástupcovia MAS sa zúčastnili na konferencii „Regionálna zamestnanosť“, ktorej témou bola možnosť vytvorenia **sociálnych podnikov**, ktoré plánujú po zverejnení výziev/podmienok založiť.

- V rámci programu **cezhraničnej spolupráce INTERREG VA SK-HU 2014-20** majú obce v území pripravené stavebné projekty a povolenia potrebné k ŽoNFP na vybudovanie cyklotrasy EUROVELO 6 v chýbajúcom úseku Komárno – Číčov. Druhou oblasťou je zvyšovanie zamestnanosti zraniteľných/znevýhodnených/marginalizovaných skupín obyvateľstva v rámci **Integrovaného akčného plánu zamestnanosti v cezhraničnej oblasti, ktorý bude zahŕňať niekoľko projektov z rôznych oblastí**, ktoré by synergickým pôsobením mali prispieť k zvýšeniu zamestnanosti v území.
- Dotácia Nitrianskeho samosprávneho kraja napomohla tomu, aby sa prístup LEADER v našom území v rokoch 2009-2014 úplne nevytratil. S podporou NSK rátame aj naďalej v rámci Nástroja 1.
- Envirofond – na aktivity v území budú obce aj naďalej žiadať o štátnu dotáciu,....

V oblasti získavania finančných prostriedkov pre rozvoj regiónu členovia MAS vedia preukázať niekoľko príkladov dobre praxe. Najvýznamnejším boli projekty podporené Programom cezhraničnej spolupráce HUSK „Upracme si Podunajsko!“, ktoré významnou mierou prispeli k spolupráci v oblasti a zapojeniu dobrovoľníkov do aktivít. Veľkým prínosom bola aj spolupráca obcí v rámci podpory NSK, kde si napr. zakúpili spoločné stany, lavice, ozvučenie, ktoré si vzájomne zapožičiavajú pri organizácii podujatí v území. Tým je zabezpečená aj ich vyššia spolupráca – napr. aby dve susedné obce nemali Deň obce v ten istý víkend, a pod. Projekty realizované v území sú uvedené v ŽoNFP, ako aj úspešné projekty MAS v časti 2.1. tejto Stratégie a v prílohách.

Komplementarita znamená väzbu medzi programami, v rámci ktorých sú zamýšľané obdobné, súvisiace či nadväzujúce intervencie, ktoré sa vzájomne kombinujú a dopĺňajú. Cieľom je využiť potenciál vzniknutej možnosti doplnkovým spôsobom (napr. kombináciou podpôr naplniť tematické ciele, príp. ciele stratégie Európa 2020). Komplementarita nevyžaduje podmienenosť realizácie komplementárnej intervencie, môže byť realizovaná samostatne. Projektové zámery MAS ZDŽO môžu byť financované z rôznych zdrojov: fondy EÚ, dotácií regionálnej samosprávy a ostatných zdrojov (v prílohe). Najvýznamnejšími zdrojmi sú však fondy EÚ - Európske štrukturálne a investičné fondy. Úrad vlády SR (ďalej len „ÚV SR“) koordinuje využívanie finančných prostriedkov z fondov EÚ (Európsky fond regionálneho rozvoja (EFRR); Európsky sociálny fond (ESF), Kohézny fond (KF), Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (EPFRV), Európsky námorný a rybársky fond (ENRF)). Už samotné podmienky čerpania v rámci programov sú vytvorené s ohľadom na demarkačné línie, preto nepredpokladáme duplicitné financovanie. Okrem toho boli definované

aj opatrenia na elimináciu rizík. Doplnkovosť medzi PRV SR 2014 – 2020, IROP a ostatnými nástrojmi podpory je zabezpečovaná opatreniami na programovej a projektovej úrovni. Cieľom týchto pravidiel je vytvoriť jasné prepojenie so stratégiou Európa 2020; zlepšiť koordináciu; zabezpečiť konzistentnú implementáciu; zabezpečiť čo najpriamejší prístup k finančným prostriedkom pre všetkých, ktorí z nich môžu mať prospech.

Reálne by mohla MAS ZDŽO žiadať podporu z ESF a ERDF prostredníctvom programu INTERREG V A SK – HU, môže sa zapájať aj do nadnárodných programov spolupráce DANUBE, CENTRAL EUROPE. V súčasnosti prebiehajú prípravy na výzvy v rámci týchto programov, a to hlavne v oblastiach sociálneho podnikania, budovania cyklotrás, rozvoja cestovného ruchu v území, a pod..

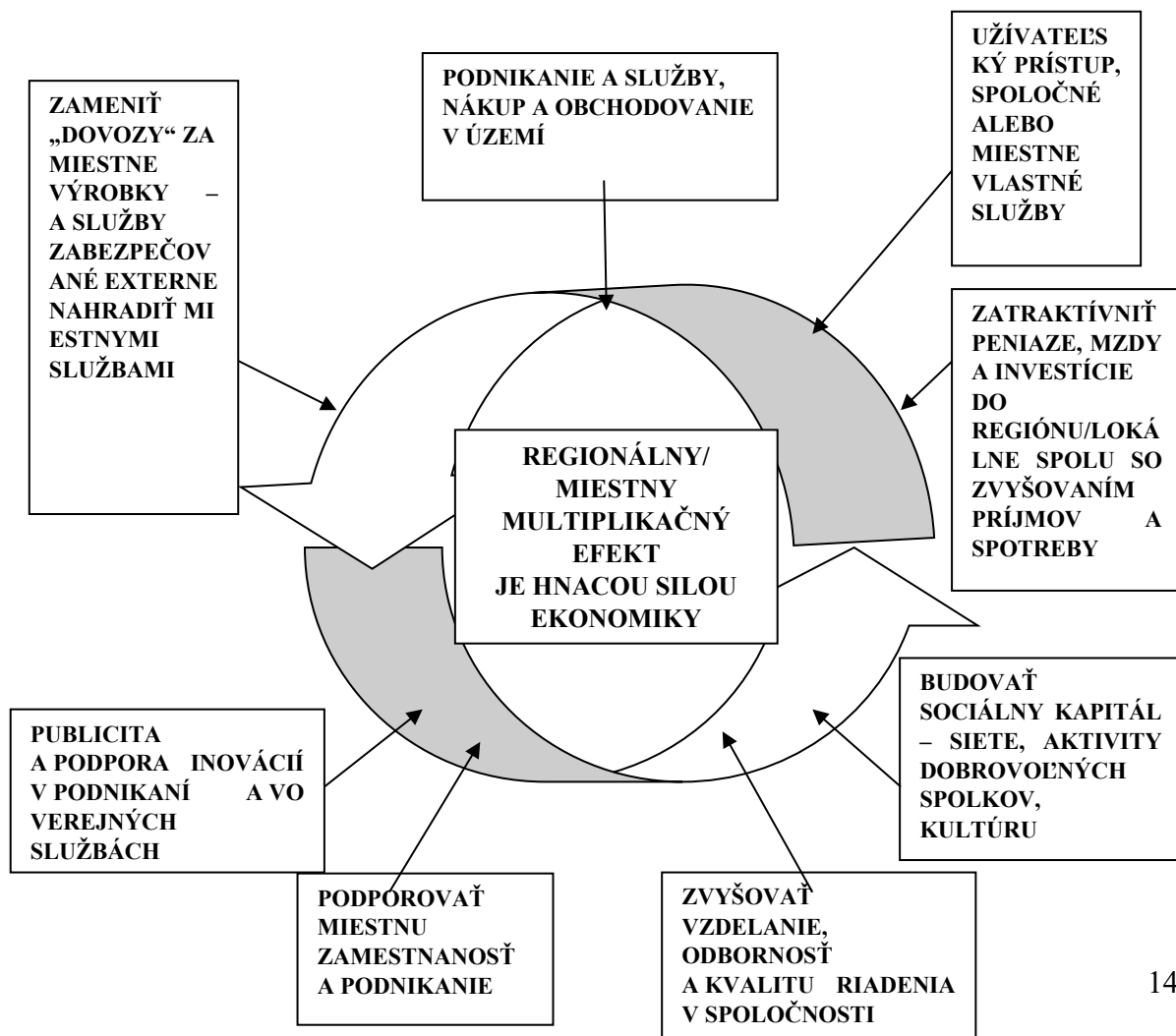
Alternatívne zdroje sme rozpísali v prílohe Stratégie.

7.5 POPIS MULTIPLIKAČNÝCH EFEKTOV

REGIONÁLNY/MIESTNY MULTIPLIKAČNÝ EKONOMICKÝ EFEKT

ROZVOJA A RASTU

KOMBINÁCIA SOCIÁLNYCH A HOSPODÁRSKYCH FAKTOROV

Multiplikačný efekt bude musieť byť podporený aj na regionálnej a národnej úrovni, keďže zdroje v rámci stratégie sú vzhľadom na svoj charakter miestne a pomerne malé. Nemajú potenciál naraz zmeniť životné podmienky pre všetkých ľudí. Budú musieť byť doplnené inými zdrojmi, ktoré budú alokované v území. MAS ZDŽO sa zameriava na také činnosti, ktoré majú na miestny rozvoj čo najvyššie možné multiplikačné účinky. Naozajstným CIEĽOM STRATÉGIE JE ZMENA V ZMÝŠĽANÍ OBYVATEĽOV ÚZEMIA zo všetkých vrstiev spoločnosti.

Šírenie výsledkov a výstupov implementácie stratégie CLLD a projektov bude prebiehať v zmysle príručiek na povinnú publicitu a informovanosť programov PRV a IROP. Okrem toho budú nad rámec využívané všetky možné dostupné komunikačné kanály a nad rámec bude realizovaná mediálna kampaň s cieľom oboznámiť všetkých obyvateľov územia s prístupom LEADER/CLLD.

Aktivity boli vybrané tak, aby mali čo najpozitívnejší vplyv na rozvoj socio-ekonomických činností územia MAS vo vzťahu k vynaloženým NFP. Priamym vplyvom bude vytvorenie minimálne 20 nových pracovných miest, podpora mikropodnikov v území, ako aj zlepšenie infraštruktúry v území. Nepriamym vplyvom bude posilnenie pocitu spolupatričnosti a filantropie v území, prispievanie rôznych subjektov v území k dosiahnutiu vízie Združenia DŽO, budovanie spoločného image územia založeného na zachovávaní tradičného vidiekeho spôsobu života pri súbežnom rozvoji, modernizácii územia a zvyšovaní kvality života jej obyvateľov.

Multiplikačné efekty budú hodnotené v rámci následných správ (ako súčasť monitoringu), ako aj na pravidelných stretnutiach orgánov združenia, ako aj na organizovaných podujatiach, pri plánovaní Ďalších aktivít v území. Konkrétne aktivity nie je možné dopredu predpokladať, keďže situácia v území závisí od rôznych faktorov (v prvom rade však od globálnych recesií a konjunktúr trhu). **Predpokladáme však spôsob hodnotenia multiplikačných efektov minimálne v rámci hlavných problémových oblastí:**

Hospodárstvo a spolupráca v území MAS ZDŽO

Táto stratégia prispeje k zvýšeniu úrovne vybavenosti (napr. aj k orientácii na špecializovanú výrobu) územia v oblasti poľnohospodárstva, ale aj v oblasti služieb a regionálnych tovarov. Po roku 2023 budú subjekty v území spolupracovať a voči iným územiám sa budú prezentovať vlastnou regionálnou značkou kvality PODUNAJSKO, ktorá bude platformou pre vzájomnú koordináciu a spoluprácu v území v záujme zlepšenia kvality života jej obyvateľov a bude

slúžiť aj na vytváranie pozitívneho image územia. Subjekty v území, aj spotrebitelia si uvedomia potrebu ochrany zdravia a prírody, prestanú využívať chemikálie v rámci výroby a spracovania produktov, uprednostňovaná bude tradícia a autenticita územia. Hodnotený bude napr. počet výrobcov, poskytovateľov služieb – držiteľov regionálnej značky kvality.

Sociálne začleňovanie obyvateľov MAS ZDŽO

V rámci striebornej ekonomiky budú v regióne vytvorené vyhovujúce služby pre obyvateľov vo veku 50+ tak, aby bola situácia vyhovujúca na jednej strane pre poskytovateľov tovarov a služieb (miestnych zamestnávateľov) a ľudí v produktívnom veku (miestni zamestnanci, ktorým bude umožnené pracovať, keďže bude vytvorená kvalitná sociálna sieť) na strane druhej. Hodnotená bude vybavenosť územia vhodnými kapacitami pre starostlivosť o seniorov a počet novovzniknutých pracovných miest v oblasti striebornej ekonomiky.

Infraštruktúra územia MAS ZDŽO

V spoločnom súlade s inými opatreniami EŠIF a dotačného systému SR budú vytvorené kvalitné podmienky pre život obyvateľov územia, pre mladé rodiny bezpečné prostredie pre kvalitný rodinný život. Aktivity predkladanej stratégie vytvoria nové pracovné miesta, zvýšia konkurencieschopnosť územia voči ostatným územiám, čo následne povedie k zvyšovaniu kvality pracovných a životných podmienok obyvateľov MAS ZDŽO. Vďaka podpore od EÚ a SR obce ušetria prostriedky a môžu ďalej zveľaďovať svoje obce. Hodnotený bude napr. počet investičných aktivít realizovaných v nadväznosti na využívanie výsledkov predkladanej Stratégie CLLD MAS ZDŽO.

Multiplikačný efekt bude hodnotený vo vzťahu k horeuvedeným potrebám, ale aj vo vzťahu k tematickým cieľom uvedeným v bode 4.4. tejto stratégie.

8 PRÍLOHY K STRATÉGIII CLLD

ZOZNAM TABULIEK

Povinné tabuľky:

Tabuľka č. 1: Identifikačné údaje MAS.....	4
Tabuľka č. 2: SWOT analýza.....	62
Tabuľka č. 3: Súhrnný prehľad strategického rámca.....	79
Tabuľka č. 4. A: Opatrenie z PRV – akčný plán pre základnú alokáciu.....	90
Tabuľka č. 4. B: Opatrenie z PRV – akčný plán pre základnú alokáciu.....	95
Tabuľka č. 4. C: Opatrenie z PRV – akčný plán pre základnú alokáciu.....	99
Tabuľka č. 4. D: Opatrenie z PRV – akčný plán pre základnú alokáciu.....	101
Tabuľka č. 4. E: Opatrenie z PRV – akčný plán pre základnú alokáciu.....	104
Tabuľka č. 4. F: Opatrenie z PRV – akčný plán pre základnú alokáciu.....	106
Tabuľka č. 4. G: Opatrenie z IROP– akčný plán pre základnú alokáciu.....	107
Tabuľka č. 4. H: Opatrenie z IROP – akčný plán pre základnú alokáciu.....	109
Tabuľka č. 4. I: Opatrenie z IROP – akčný plán pre základnú alokáciu.....	111
Tabuľka č. 4. J: Opatrenie z IROP – akčný plán pre základnú alokáciu.....	113
Tabuľka č. 4. K: Opatrenie z PRV – akčný plán pre dodatočnú výkonnostnú alokáciu.....	115
Tabuľka č. 4. L: Opatrenie z IROP – akčný plán pre dodatočnú výkonnostnú alokáciu.....	123
Tabuľka č. 5: Povinné ukazovatele na úrovni programu – PRV SR 2014-2020.....	134
Tabuľka č. 6: Celkové verejné výdavky – PRV SR 2014-2020.....	134
Tabuľka č. 7: Povinné ukazovatele na úrovni IROP 2014-2020.....	134
Tabuľka č. 8: Celkové zdroje pre MAS z PRV a IROP.....	135
Tabuľka č. 9: Celkové zdroje pre MAS z PRV a IROP rozdelené podľa fondov.....	135
Tabuľka č. 10: Rozdelenie zdrojov na jednotlivé typy nákladov v rámci príslušných programov.....	136
Tabuľka č. 11: Sumárna tabuľka finančného plánu.....	136
Tabuľka č. 12: Celkový pomer medzi fondmi na stratégiu.....	137
Tabuľka č. 13: Zameranie stratégie podľa sektorov.....	137

Vlastné tabuľky:

Tabuľka č. 1.1: Vymedzenie oblasti stratégie CLLD.....	4
Tabuľka č. 3.1: Základná charakteristika obcí Miestnej akčnej skupiny Združenie Dolný Žitný ostrov, 2014.....	24
Tabuľka č. 3.2: Využitie územia a pôdneho fondu na území Miestnej akčnej skupiny Združenie Dolný Žitný ostrov, 2014.....	27
Tabuľka č. 3.3: Štruktúra poľnohospodárskeho pôdneho fondu na území MAS ZDŽO.....	29
Tabuľka č. 3.4: Lokality na národnom zozname navrhovaných území európskeho významu..	35
Tabuľka č. 3.5: Počet predproduktívnej, produktívnej a poproduktívnej populácie MAS podľa obcí.....	40
Tabuľka č. 3.6 – Prehľad obyvateľstva MAS podľa vekových kategórií k 31.12.2014.....	42
Tabuľka č. 3.7: Prirodzený prírastok/úbytok, migračné saldo a celkový prírastok obyvateľov MAS.....	45
Tabuľka č. 3.8: Počet fyzických osôb - podnikateľov v obciach MAS.....	48
Tabuľka č. 3.9: Počet právnických osôb v obciach MAS.....	49

ZOZNAM GRAFOV

Graf č. 3.1: Štruktúra využitia poľnohospodárskej pôdy na území MAS ZDŽO, %.....	28
Graf č. 3.2: Počet predproduktívnej, produktívnej a poproduktívnej populácie MAS podľa pohlavia.....	41
Graf č. 3.3: Podiel predproduktívnej, produktívnej a poproduktívnej populácie v obciach MAS v roku 2014.....	42
Graf č. 3.4: Strom života MAS Združenie Dolný Žitný ostrov.....	43
Graf č. 3.5: Prirodzený prírastok/úbytok – demografické saldo – MAS.....	45
Graf č. 3.6: Celkový prírastok obyvateľov MAS.....	46
Graf č. 3.7: Štruktúra obyvateľov MAS podľa národnosti.....	46
Graf č. 3.8: Počet fyzických osôb – podnikateľov a právnických osôb na území MAS.....	50
Graf č. 3.9: Počet evidovaných nezamestnaných v okrese Komárna podľa pohlavia.....	57
Graf č. 3.10: Počet evidovaných nezamestnaných v okrese Komárna podľa doby evidencie...	57
Graf č. 3.11: Počet evidovaných nezamestnaných v mestách a dedinách okresu Komárno.....	58